

INSTITUT PRO KRIMINOLOGII A SOCIÁLNÍ PREVENCI

TRESTNÍ JUSTICE V NĚMECKU

Fakta a čísla

Autor: Jörg-Martin Jehle

Překlad: Agentura Pylon

Tento text nemá charakter oficiálního překladu,
neprošel jazykovou korekturou a je určen pro studijní účely

Neprodejné

Praha 2006

ISBN 80-7338-053-6

© Institut pro kriminologii a sociální prevenci
www.kriminologie.cz

**Český překlad vychází
s laskavým svolením vydavatele publikace
Spolkového ministerstva spravedlnosti,
Mohrenstr. 37, Berlin, Germany**

Přeloženo z anglického originálu *Criminal Justice in Germany*/ Jörg-Martin Jehle, Marianne Wade – Department of Criminology of the Law Faculty of the Georg-August University of Göttingen, 2005, ve spojení s Kriminologische Zentralstelle e.V., Wiesbaden

e-mail: abtkrim@uni-goettingen.de

ISBN: 3-936999-15-5

Německé vydání ISBN 3-936999-14-7

Bibliografická informace vydaná Die Deutsche Bibliothek

Die Deutsche Bibliothek vede tuto publikaci v seznamu Deutsche Nationalbibliografie; podrobné bibliografické údaje lze nalézt na internetové adrese <http://dnb.ddb.de>

Předmluva

Vážený čtenáři,

představa, kterou má veřejnost o kriminalitě, jejím vyšetřování a stíhání, je ovlivněna především jednotlivými, dobře patrnými případy násilné trestné činnosti. O takových trestných činech masmédia informují. Představují však samozřejmě jen o jednu z podob kriminality. V každodenní realitě převládá velké množství majetkových trestných činů bagatelní či středně závažné povahy.

Tato publikace má za cíl s použitím vybraných statistických údajů poskytnout realistický obraz trestného jednání a jeho stíhání. Kromě toho by měla umožnit náhled na náš systém trestní justice.

Popisuje všechny úrovně systému trestní justice od činnosti policie, státního zastupitelství a soudů, až po ukládání trestů, trest odnětí svobody a probaci. V publikaci tohoto typu není ovšem možné vyčíslit všechny složky trestního řízení a všechny sankce. Vedle toho toto vydání obsahuje kapitoly o mediaci mezi pachatelem a obětí a závěrem též o problematice opětovného odsouzení.

Věřím, že se toto nové vydání setká se stejnou mírou zájmu jako vydání předchozí a že přispěje k věcné debatě o kontrole kriminality v Německu.

Ty, kteří by chtěli studovat situaci v oblasti kriminality a prostředky trestního práva hlouběji, odkazuji na první periodickou zprávu Federální vlády o bezpečnostní situaci. Lze ji nalézt na internetové adrese: www.bmj.de

Brigitte Zypries
Federální ministryně spravedlnosti

Bibliografie použitých statistik

Bewährungshilfestatistik, Fachserie 10 Reihe 5, Jahrgang 2002, ed. Spolkový statistický úřad Wiesbaden 2005, (k dispozici pouze online na www.destatis.de/shop)

Polizeiliche Kriminalstatistik (PKS), Jahrgänge 1963-2003, ed. Spolkový policejní úřad Wiesbaden 1964-2004, (od roku 1997 k dispozici rovněž online na www.bka.de)

Rückfallstatistik (Jehle/Heinz/Sutterer, Legalbewährung nach strafrechtlichen Sanktionen. Eine kommentierte Rückfallstatistik, ed. Spolkové ministerstvo spravedlnosti, Berlín 2003; k dispozici rovněž online na www.bmj.de/media/archive/443.pdf)

Statistik der Staatsanwaltschaften, Fachserie 10 Reihe 2.6, Jahrgang 2003, ed. Spolkový statistický úřad Wiesbaden 2004 (k dispozici rovněž online na www.destatis.de/shop)

Statistik der Strafgerichte, Fachserie 10 Reihe 2.3, Jahrgang 2003, ed. Spolkový statistický úřad Wiesbaden 2004 (k dispozici pouze online na www.destatis.de/shop)

Strafverfolgungsstatistik, Fachserie 10 Reihe 3, Jahrgänge 1963-2003, ed. Spolkový statistický úřad Wiesbaden 1964-2004 (k dispozici od roku 2002 rovněž, od roku 2003 pouze online na www.destatis.de/shop)

Strafvollzugsstatistik, Fachserie 10 Reihe 4.1, Jahrgang 2004, ed. Spolkový statistický úřad Wiesbaden 2005 (k dispozici pouze online na www.destatis.de/shop)

Strafvollzugsstatistik, Fachserie 10 Reihe 4.2, Jahrgänge 1970-2004, ed. Spolkový statistický úřad Wiesbaden 1971-2005 (k dispozici od roku 2002 rovněž, od roku 2003 v nové publikaci „Bestand der Gefangenen und Verwahrten in den deutschen Justizvollzugsanstalten“ pouze online na www.destatis.de/shop)

TOA-Statistik (Kerner/Hartmann, Täter-Opfer-Ausgleich in der Entwicklung. Auswertung der bundesweiten Täter-Opfer-Ausgleichs-Statistik für den Zehnjahreszeitraum 1993 bis 2002, ed. Spolkové ministerstvo spravedlnosti, Berlín 2005; k dispozici online na www.bmj.bund.de/toa)

Obsah

	Strana
I. Úvod	11
1. Cíle a principy	11
2. Přehled procesu prosazování práva	13
II. Trestné činy a podezřelí – na úrovni policie	16
1. Evidované případy	17
2. Míra objasněnosti	21
3. Podezřelí	22
III. Trestní stíhání	26
1. Rozhodnutí státního zastupitelství	26
2. Donucovací opatření procesní povahy, zejména vazba	30
IV. Ukládání trestů, trestní sankce	33
1. Řízení před soudem	33
1.1 Jaká je organizace soudů	33
1.2 Jak soudy o případech rozhodují	36
2. Osoby, o nichž soud rozhodl a osoby odsouzené, podle druhu trestného činu	38
3. Ukládání trestů dospělým osobám	41
3.1 Druhy sankcí a jejich vzájemná četnost	41
3.2 Trest odnětí svobody	43
3.3 Peněžitý trest	46
3.4 Jiná opatření a vedlejší tresty	49
4. Sankce podle trestního práva pro mladistvé	51
5. Zvláštní téma: mediace mezi pachatelem a obětí	55
V. Probace	58
VI. Nápravná zařízení	63
1. Stav vězeňské populace a důvod pobytu ve věznici	63
2. Vězeňská populace a věk	68
3. Očekávaná délka výkonu trestu odnětí svobody	69
VII. Opětovné odsouzení	70
Příloha	74

I. Úvod

1. Cíle a principy

Tato brožura by měla nabídnout přehled nejdůležitějších údajů o trestní justici v Německu. Má za cíl informovat širokou veřejnost a v zájmu stručnosti se tedy nemůže věnovat všem detailům nebo se zabývat diskusí vedenou ve vědecké literatuře.

Publikace se věnuje všem úrovním trestního stíhání, ukládání a výkonu trestu, od činnosti státního zastupitelství a soudů až k problematice odsouzení, trestu odnětí svobody a probace. K získání představy o šíři problému zahrnuje brožura rovněž policejní údaje o kriminalitě, týkající se evidované kriminality a podezřelých osob.

Je velmi obtížné srovnávat údaje shromážděné na různých úrovních procesu prosazování práva (policie, státní zastupitelství, soudy, vězeňská služba, probační služba). Je tomu tak především proto, že údaje jsou shromažďovány v rozdílném čase. Jiným důvodem je rozdílná metodika používaná při sběru různých statistických údajů. Kupříkladu narozdíl od statistických údajů o případech odsouzení (Strafverfolgungsstatistik), jsou trestné činy v policejních statistikách řazeny do kategorií nejen podle ustanovení zákona, ale též v souladu s kriminologickými potřebami policie; státní zastupitelství a trestní soudy evidují především počty případů a do určité míry též osob; ovšem vězeňská a probační služba počítá pouze osoby, přičemž hlavní údaje jsou evidovány k pevně stanovenému dni v roce.

Zhroucení NDR, opětovné sjednocení Německa a otevření hranic se zeměmi Východní Evropy vedly k prudkému nárůstu počtu osob, přijíždějících do Německa, a ke zvýšené migraci. Tento vývoj se odrazil i ve statistikách trestní justice a při srovnání s dřívějším obdobím je třeba jej mít na paměti.

Když se 3. října 1990 území Spolkové republiky Německo rozšířilo o bývalou NDR, bylo též třeba přizpůsobit statistické údaje, k čemuž došlo v různém rozsahu: na policejní úrovni jsou nové Länder (bývalá NDR) ve statistikách obecně zahrnuty. V rámci policejních statistik o kriminalitě zbývá jen několik výjimek, kdy se údaje týkají pouze bývalého Západního Německa a celého Berlína. Ovšem pokud jde o statistiky odsouzení, v nichž jsou evidovány především osoby, o nichž soud pravomocně rozhodl a osoby odsouzené, ty z větší části zahrnují pouze data pro bývalé Západní Německo a Berlín (ačkoliv od roku 1998 jsou k dispozici základní statistické údaje též pro Braniborsko, Sasko a Durynsko, a od roku 2002 rovněž pro Meklenbursko přední Pomořansko; aktuální údaje o osobách, o nichž soud pravomocně rozhodl

a o osobách odsouzených v těchto Länder lze nalézt v poznámkách k Tabulce 12a přílohy); zatímco tato skutečnost na jednu stranu umožňuje srovnání s údaji z období před rokem 1990, na stranu druhou činí obtížným srovnání soudních statistik s údaji policie. Naopak tzv. statistické údaje o agendě (*business statistics*) evidované státním zastupitelstvím a soudy, jakož i statistiky vězeňské a probační služby, zahrnují až na několik výjimek celé Německo.

Cílem této publikace je shromáždit nejnovější dostupná data ze všech úrovní. Na statistické úrovni státního zastupitelství a trestních soudů jsou poslední údaje z roku 2003. U policejních údajů jsou záznamy rovněž z roku 2003, u vězeňských statistik dokonce z roku 2004. Z oblasti probace jsou ovšem k dispozici údaje jen do roku 2002.

Graf 1: Statistické údaje evidované v průběhu trestního stíhání, ukládání a výkonu trestu

Stadium řízení	Evidující orgán	Kde jsou údaje evidovány
Vyšetřování Podezření z trestného činu Předáno státnímu zastupitelství Nevyřízené případy Konečné rozhodnutí (obžaloba, zastavení trestního stíhání atd.) Přechodné řízení Hlavní líčení Rozsudky Tresty Výkon trestu Trest odnětí svobody Podmíněné odsouzení – s dohledem probačního úředníka Nepodmíněné odsouzení - kdy vykonán – Prominutí / vykonání trestu	Policie Státní zastupitelství Státní zastupitelství Soud Soud Státní zastupitelství Státní zastupitelství Státní zastupitelství Soud Státní zastupitelství Vězeňská služba	Policejní statistika kriminality* Rejstřík řízení Statistika agendy státního zastupitelství* Statistika soudních agend* Statistika odsouzení* Statistika odsouzení* Spolkový ústřední rejstřík Spolkový ústřední rejstřík Probační statistika* Spolkový ústřední rejstřík Vězeňská statistika*
Ukládání trestu recidivistům	Státní zastupitelství nebo soud	Spolkový ústřední rejstřík (základ pro statistiku opětovného odsouzení*)

* Pramen údajů, které následují.

2. Přehled procesu prosazování práva

Policie a její statistika kriminality jsou realitě trestné činnosti nejbližší. Policie eviduje trestné činy, které odhalila v rámci vlastní pátrací činnosti, nebo o nichž se dozvěděla jiným způsobem. O většině trestných činů se policie dozví z informací od veřejnosti; přesto jí mnoho trestných činů zůstane utajeno, neboť nejsou zjištěny, např. krácení daní, nebo nejsou oznamovány oběťmi či svědky, což je zejména případ bagatelních trestných činů.

Jakmile policie případ zpracuje, předá jej státnímu zastupitelství, které případ odloží jestliže není zjištěn pachatel, jestliže není dostatečně odůvodněno podezření ze spáchání trestného činu, nebo jestliže se jedná o čin nepatrné závažnosti a není ve veřejném zájmu provádět trestní stíhání. Dále může státní zastupitelství za určitých podmínek, jako je zaplacení peněžité pokuty, zastavit trestní řízení, a to na základě schválení soudu a se souhlasem obviněného. V ostatních případech podá státní zastupitelství příslušnému soudu na obviněného obžalobu nebo návrh na vydání trestního příkazu. Zvláštní postup se uplatní v trestním řízení proti mladistvým (od 14 do 17 let) a mladým dospělým (od 18 do 20 let) (viz níže část IV.4.).

Soud přezkoumá obžalobu a (zpravidla) zahájí hlavní líčení. V závislosti na závažnosti a okolnostech projednávaného trestného činu rozhoduje v prvním stupni trestní samosoudce (Strafrichter), nebo soudce a dva přísedící (Schöffengericht), velký trestní senát, senát tří soudců a dvou přísedících (grosse Strafkammer, Schwurgericht), nebo trestní grémium vyššího krajského soudu (Strafsenat am Oberlandesgericht) (viz níže IV.1.1.).

V průběhu hlavního líčení může být řízení zastaveno (např. proto, že se jedná o čin nepatrné závažnosti a není ve veřejném zájmu provádět trestní stíhání), v některých případech za současného stanovení určitých podmínek. Jinak řízení končí zproštěním obžaloby nebo odsouzením obviněného. Pokud je obviněný odsouzen, je mu zpravidla uložen trest. Trest se ukládá s ohledem na závažnost činu; zároveň by však měl trest bránit páčání dalších trestných činů.

U dospělých pachatelů má trest obecně podobu peněžitého trestu či trestu odnětí svobody, s možností současného uložení zákazu řízení motorových vozidel jako vedlejšího trestu; pro mladistvé pachatele a mladé dospělé jsou stanovena zvláštní opatření (viz níže IV.4.). Kromě trestů zahrnuje systém právních důsledků v trestním zákoně též další nápravná a ochranná opatření. Jejich účelem je napravit jedince či ochránit společnost před jeho další trestnou činností a lze je uložit tehdy, pokud uložení trestu nestačí k zajištění ochrany společnosti. Tato opatření zahrnují odnětí řidičského oprávnění nebo umístění v psychiatrické léčebně či v zařízení pro léčbu závislostí. Uvedená opatření

mohou být též za určitých podmínek uložena pachateli, který není z důvodu nepřičetnosti či jiné duševní poruchy trestně odpovědný, ale u něhož je nebezpečí recidivy.

Pokud je odsouzenému uložen trest odnětí svobody do dvou let, soud na zkušební dobu výkon trestu podmíněně odloží, jestliže je možno očekávat, že se pachatel nedopustí dalšího trestného činu a nejsou dány ani jiné důvody, které by odložení trestu bránily (k podmínkám podrobně viz níže IV.3.2.). Současně soud uloží odsouzenému podmínky (např. peněžní pokutu) či pokyny a svěří jej na zkušební dobu dohledu probačního úředníka.

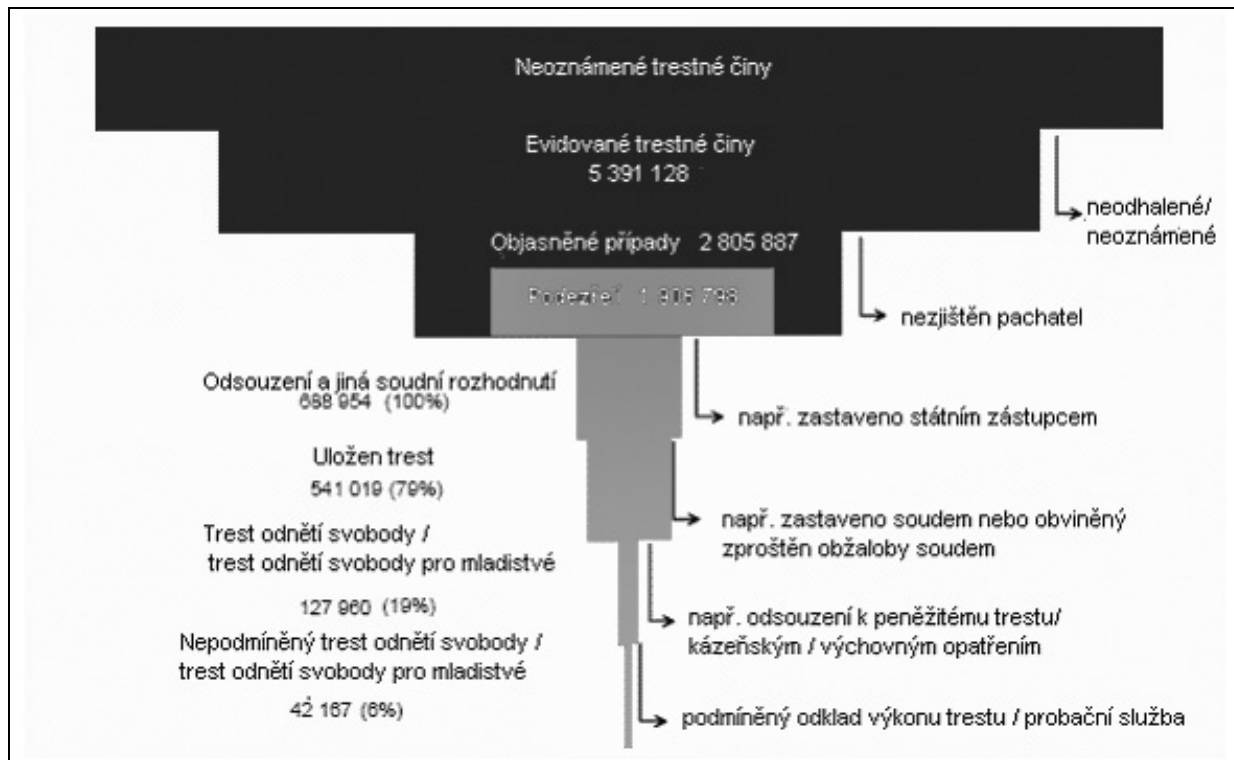
Pokud nelze výkon trestu na zkušební dobu odložit, nebo je-li odložení výkonu trestu zrušeno, např. proto, že se odsouzený dopustil dalšího trestného činu, vykoná odsouzený trest v nápravném zařízení.

Graf 2 ilustruje proces prosazování práva a poskytuje představu o rozsahu problému. Údaje pocházejí z roku 2003, neboť z tohoto roku jsou k dispozici data o všech relevantních aspektech. Vztahují se k bývalému Západnímu Německu a celému Berlínu (neboť nové Länder většinou dosud nejsou zcela pokryty statistikou odsouzení) a zahrnují všechny trestné činy s výjimkou trestných činů v dopravě (jež nejsou zahrnuty do policejních statistik; viz níže II.).

Přesný odhad „skrytého počtu“ trestných činů, jež nejsou evidovány policií, nelze učinit. Přibližně polovina z 5,4 milionu evidovaných trestných činů byla objasněna a bylo zjištěno zhruba 1,9 milionu jejich pachatelů (viz níže II.).

Další úroveň, jež se objevuje v kriminálních statistikách, jsou rozhodnutí trestních soudů; ta jsou zahrnuta ve statistice odsouzení. Není možné udělat si přesný obrázek o tom, k čemu dochází mezi úrovní policie a soudů (viz níže III.1.). Lze konstatovat, že počet osob, které jsou v těchto statistikách zahrnuty, klesá v důsledku zastavení řízení, např. z důvodu nedostatku důkazů, nepatrné závažnosti trestného činu, spojení několika trestních věcí nebo jiného opatření státního zastupitelství, takže počet osob, jejichž věc je rozhodnuta soudem, se sníží na přibližně 690 000. V grafu tento údaj představuje 100 %. Většinu uložených sankcí tvoří peněžité tresty nebo – v případě mladistvých a mladých dospělých – výchovná či kázeňská opatření; pouze v menšině případů je uložen trest odnětí svobody, přičemž většina trestů tohoto druhu je podmíněně odložena za současného stanovení zkušební doby pachateli (viz níže IV.3.).

Graf 2: Přehled procesu prosazování trestního práva – bývalé Západní Německo a Berlín* (kromě trestných činů v dopravě)

* Policejní statistika kriminality zahrnuje údaje z celého Berlína od roku 1991, statistiky odsouzení zahrnují údaje z celého Berlína od roku 1995.

Pramen: Policejní statistika kriminality za rok 2003, publikovaná Spolkovým úřadem kriminální policie Wiesbaden, tabulka 24, str. 68 a tabulka 55, str. 94; statistika odsouzení za rok 2003 (Strafverfolgungsstatistik), publikovaná Spolkovým statistickým úřadem, Wiesbaden, tabulka 2.1, 2.3 a 4.1.

II. Trestné činy a podezřelí – na úrovni policie

Informace o činnosti na úrovni policie jsou obsaženy v policejních statistikách, vydávaných Spolkovým úřadem kriminální policie od roku 1953.

Uvedené statistiky nezahrnují veškeré evidované trestné činy. Jsou v nich zaznamenány protiprávní činy, jimiž se zabývá policie, včetně případů pokusu trestného činu. Obsahují drogové delikty, řešené celními orgány. Jiné trestné činy, jimiž se policie nezabývá, jsou však opomenuty. Jedná se především o celní a daňové delikty. Zahrnuty nejsou ani trestné činy proti státu a trestné činy v dopravě. Trestné činy jsou řazeny do kategorií nejen podle ustanovení zákona, ale též v souladu s kriminologickými potřebami policie; existuje tak kupříkladu kategorie „krádež z příručního zavazadla“. Trestné činy se statisticky vykazují poté, co je ukončeno policejní vyšetřování a než je věc předána státnímu zastupitelství.

Schopnost policejní statistiky kriminality poskytnout celkový pohled na kriminalitu je snížena především skutečností, že policie některé trestné činy vůbec neodhalí. Míra neevidované kriminality závisí na řadě různých faktorů, a to zejména na ochotě veřejnosti trestný čin oznámit – což je faktor, který se liší podle povahy trestného činu. Rovněž právní aspekty případu se mohou v průběhu trestního řízení měnit.

Policejní statistika kriminality tudíž není přesným obrazem skutečné kriminality, ale pouhým náznakem toho, k čemu v této oblasti dochází, jehož přesnost závisí na druhu daného trestného činu. Uvedené údaje poskytují informaci o policejní vyšetřovací činnosti a lze je chápat jako indikátor zájmu veřejnosti o problematiku kriminality.

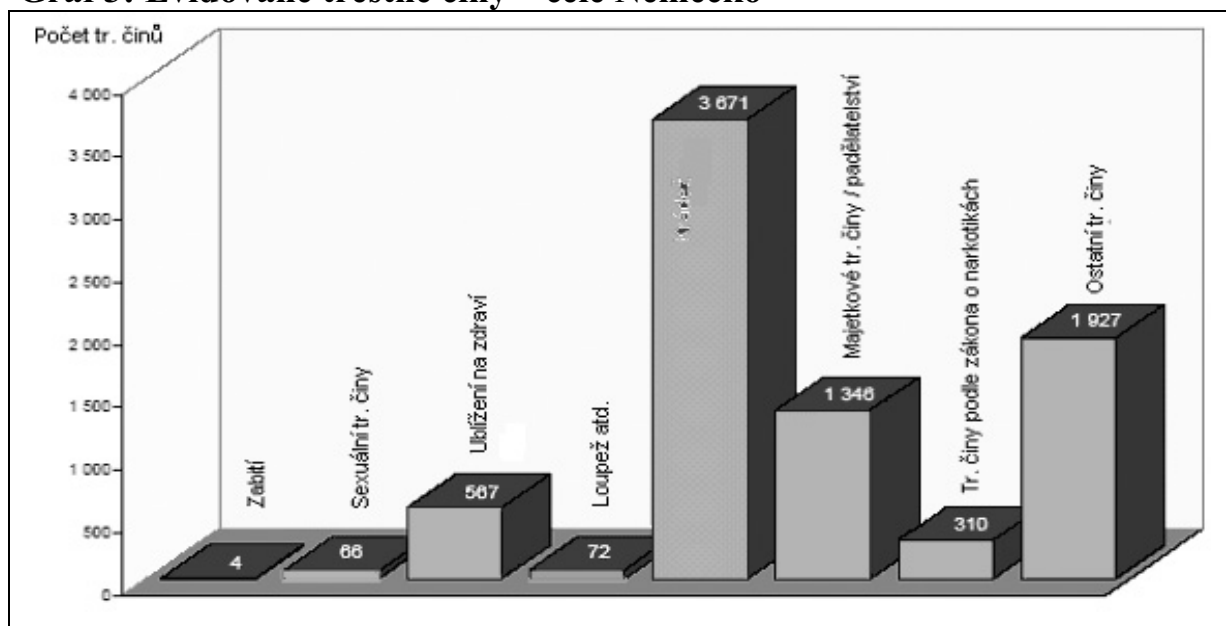
1. Evidované případy

Vyazuje se každý trestný čin, o němž se policie dozví. Pokud v průběhu řízení vyjdou najevo další protiprávní činy téhož obviněného, pokládají se za jediný případ, jestliže se jedná o opakované páchaní téhož trestného činu proti téže osobě, nebo o opakované páchaní téhož trestného činu proti neznámým osobám, např. nákup ukradených uměleckých předmětů obchodníkem se starožitnostmi po delší dobu. Pokud určité jednání porušuje více ustanovení trestního zákona, nebo totéž ustanovení vícenásobně, pokládá se rovněž za jediný případ. Takový případ se pak eviduje jako ten trestný čin, na který zákon stanoví nejprísrnější trest.

Index četnosti představuje počet evidovaných trestných činů na 100 000 obyvatel, buď celkově či pro jednotlivé druhy trestných činů. Význam indexu četnosti však snižuje skutečnost, že ve statistice jsou vykazovány trestné činy páchané nejen domácí populací, ale i cizinci, kteří nejsou v údajích o počtu obyvatel zahrnuti (viz níže v bodě II.3. poznámky k *indexu podezřelých osob*). Index četnosti tudíž může být někdy nadsazený.

Přibližně polovinu zjištěných trestných činů představují krádeže. Závažné trestné činy proti jednotlivci, jako je vražda, nebo trestné činy proti právu na svobodné rozhodování v sexuální oblasti (sexuální trestné činy), jsou poměrně ojedinělé. Na 100 000 obyvatel připadají 4 případy zabití, ale téměř 3700 případů krádeže (tabulka 1 a graf 3).

Graf 3: Evidované trestné činy – celé Německo

* Index četnosti = počet trestných činů na 100.000 obyvatel.

Pramen: Policejní statistika kriminality za rok 2003, Spolkový úřad kriminální policie, Wiesbaden; pro absolutní čísla viz tabulku 1.

Je třeba mít na paměti, že se nejedná o skutečnou míru kriminality. Především zde nejsou zahrnuty trestné činy, které policie neodhalila, a dále jsou trestné činy vykazovány tak, jak jsou kvalifikovány policií či jak byly policii oznámeny. V průběhu trestního řízení se může trestný čin zabítí změnit na nehodu, či případ ublížení na zdraví může být překvalifikován na pokus vraždy.

Tabulka 1: Zjištěné trestné činy a index četnosti – celé Německo

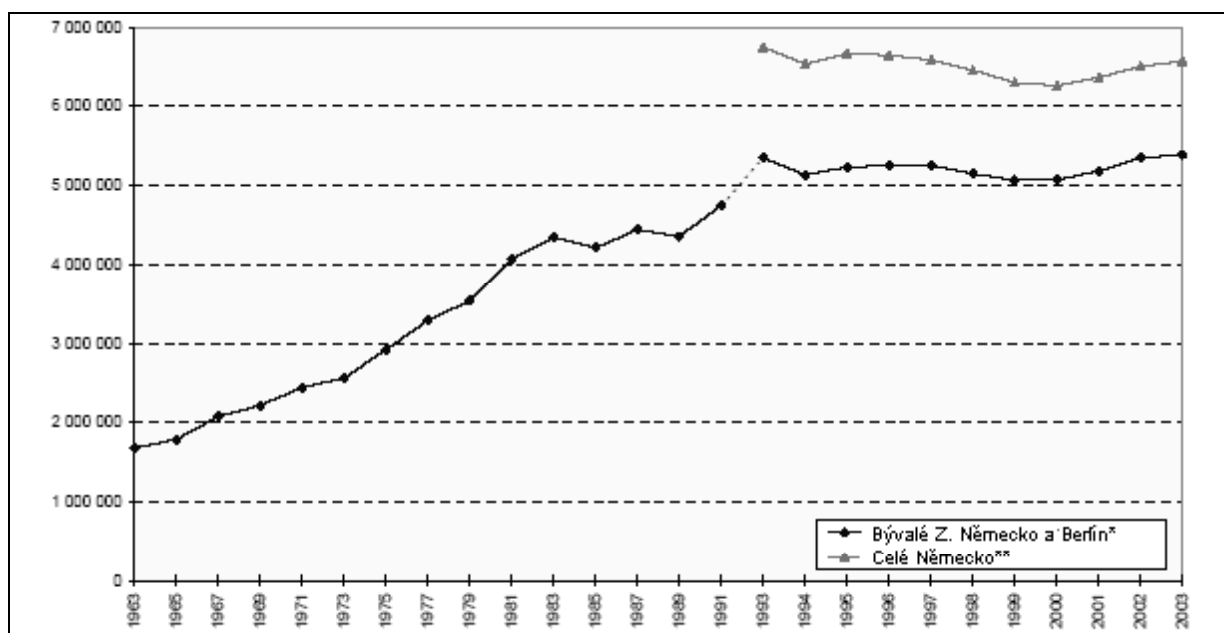
Trestné činy	Zjištěno	Index četnosti
Trestných činů celkem	6 572 135	7963
Zabití (§§ 211–213, 216, 217, 218 a násl., 222*)	3 465	4
Sexuální tr. činy (§§ 174–184b)	54 632	66
Ublížení na zdraví (§§ 223-227, 229, 230*)	467 944	567
Loupež, vydírání podobné loupeži, napadení řidiče mot. vozidla podobné loupeži (§§249-252, 255, 316a*)	59 782	72
Krádež celkem (§§ 242, 243-244a, 248a-c*)	3 029 390	3 671
včetně: kvalifikovaná krádež (§§243-244a*)	1 488 458	1 803
Majetkové tr. činy, padělatelství (§§ 263-283d, 246-248a, 146-152a*)	1 111 228	1 346
Tr. činy podle zákona o narkotikách (§§ 29-30 zákona)	255 575	310
ostatní	1 590 119	1 927

* §§ = ustanovení trestního zákona

Pramen: Policejní statistika kriminality za rok 2003, publikovaná Spolkovým úřadem kriminální policie Wiesbaden, tabulka 5, str. 32 a násl.

Graf 4.1 (pro absolutní čísla viz tabulku 4.1a v příloze) ukazuje vývoj počtu evidovaných trestných činů. Počet trestných činů od roku 1963 téměř neustále stoupal. V roce 1983 představoval počet 4,3 milionu více než dvojnásobek, a v roce 1993 počet 5,3 milionu více než trojnásobek úrovně z roku 1963. Trvalý nárůst byl přerušen jen drobnými poklesy (zejména v důsledku statistických změn) v letech 1985 a 1989. Následoval krátkodobý prudký nárůst do roku 1993 – splývající se sjednocením Německa a otevřením hranic s východoevropskými zeměmi. Mezi lety 1993 a 2000 lze v bývalém Západním Německu, jakož i v Německu celkově, sledovat stabilní vývoj s mírně klesajícím trendem. Od roku 2000 však opět dochází k mírnému nárůstu. Právě popsané trendy lze pozorovat i na údajích o četnosti (trestné činy na 100 000 obyvatel; viz tabulku 4.1a v příloze).

Graf 4.1: Evidované trestné činy v letech 1963 – 2003

* Do roku 1990 Západní Berlín; od roku 1991 celý Berlín.

** Údaje za celé Německo byly k dispozici již za rok 1991. Z důvodu počátečních obtíží při jejich sběru jsou však uváděny až od roku 1993.

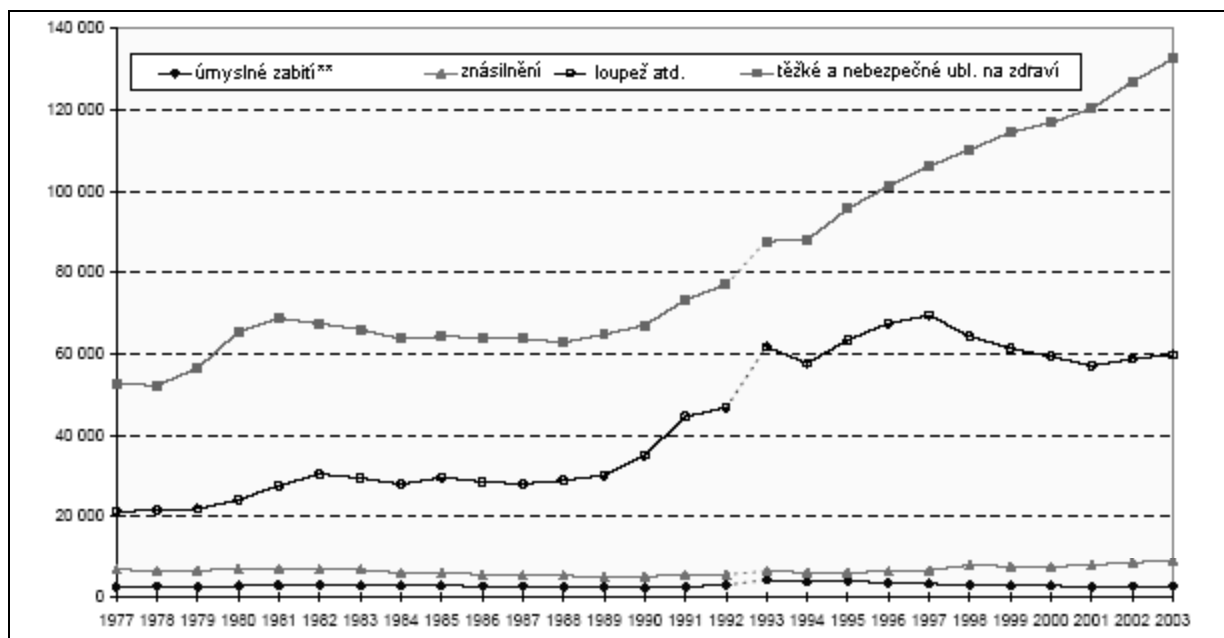
Pramen: Policejní statistika kriminality za příslušný rok, publikovaná Spolkovým úřadem kriminální policie Wiesbaden, tabulka 1.1; od roku 1997 oddíl 2.1.1; pro absolutní údaje viz tabulku 4.1a v příloze.

Graf 4.2 (pro absolutní čísla viz tabulku 4.2a v příloze) ukazuje trend u vybraných násilných trestných činů za uplynulých dvacet let. Policejní statistika kriminality vykazuje jako „násilnou kriminalitu“ tyto druhy trestných činů: úmyslná zabití, znásilnění a závažný sexuální nátlak, loupež a vydírání za použití násilí, těžké a nebezpečné ublížení na zdraví, jakož i únos za účelem vydírání, braní rukojmí, ublížení na zdraví s následkem smrti a útok na letecký provoz. Počet případů posledně jmenovaných trestných činů je však velmi nízký.

V období let 1977 až 1981 probíhal u všech těchto druhů trestných činů mírný či zřetelný nárůst. Kupříkladu počet případů trestného činu těžkého a nebezpečného ublížení na zdraví vzrostl z 52 000 v roce 1977 na 68 800 v roce 1981. Mezi lety 1982 a 1989 zůstával počet trestných činů na relativně stejné úrovni, nebo dokonce mírně klesal. Po roce 1989 lze nejprve sledovat – více či méně – prudký nárůst násilné kriminality. Je však třeba připomenout, že údaje od roku 1993 jsou vyšší proto, že zahrnují celé Německo; a dále neexistuje

jednotný trend: zatímco mezi kvantitativně nejvýznamnějšími druhy trestných činů na jedné straně počet případů těžkého a nebezpečného ublížení na zdraví nepřetržitě stoupá, počet loupeží na straně druhé od roku 1997 klesá.

Graf 4.2: Vybrané násilné trestné činy v letech 1977 - 2003*

* Do roku 1990 bývalé Západní Německo a Západní Berlín; od roku 1991 celý Berlín; od roku 1993 celé Německo.

** Zahrnuje tr. činy vraždy a zabití spáchané mezi lety 1951 a 1989 a evidované Ústřední vyšetřovací skupinou pro trestnou činnost státu a trestnou činnost v souvislosti se sjednocením („incidentsy na hranicích“).

Pramen: Policejní statistika kriminality za příslušný rok, publikovaná Spolkovým úřadem kriminální policie Wiesbaden, tabulka 2.18; od roku 1997 tabulka 219; pro absolutní údaje a definice viz tabulku 4.2a v příloze.

Dlouhodobý nárůst kriminality má řadu možných příčin, zejména změny ve struktuře obyvatelstva. Do poloviny osmdesátých let byly statistiky ovlivněny skutečností, že osoby narozené v letech s vysokou mírou porodnosti dorostly do věkových skupin, v nichž je trestná činnost páchána nejčastěji, a též nárůstem obyvatelstva v důsledku přílivu cizinců a etnických Němců ze zahraničí. Po roce 1989 ovlivňovala údaje zase skutečnost, že pád berlínské zdi, znovusjednocení Německa a otevření hranic s východoevropskými zeměmi vedly k masivnímu nárůstu počtu osob přicházejících do Německa a ke zvýšenému přílivu migrantů. Další příčiny patrně vyplývají z dlouhodobých změn ve společenské struktuře země. A konečně pouze čas ukáže, zda bude vývoj posledních několika let pokračovat a uvedené počty se ustálí na vysoké úrovni.

2. Míra objasněnosti

Téměř polovina všech evidovaných trestných činů je objasněna (tabulka 2).

Za objasněný trestný čin se pokládá trestný čin, jehož pachatel byl buď dopaden při činu nebo jehož totožnosti byla alespoň zjištěna v rámci policejního vyšetřování.

Tabulka 2: Míra objasněnosti – celé Německo

	Evidováno	Objasněno	Míra objasněnosti
Trestných činů celkem	6 572 135	3 486 685	53 %

Pramen: Policejní statistika kriminality za rok 2003, publikovaná Spolkovým úřadem kriminální policie Wiesbaden, tabulka 1, str. 25

Míru objasněnosti všech evidovaných trestných činů zde uvádíme pouze pro ilustraci rozsahu činnosti trestní justice. Mezi jednotlivými druhy trestných činů panují značné rozdíly: např. je objasněno 96 % všech případů zabití, ovšem pouze 13 % závažných případů krádeže.

3. Podezřelí

Podezřelým je ten, o kom poznatky zjištěné policejním vyšetřováním odůvodňují podezření, že se dopustil trestného činu. Jedná se o pachatele trestného činu, návodce a pomocníky k němu. Každá z uvedených osob je na základě této definice evidována, bez ohledu na možnost existence určitých výjimečných důvodů pro vynětí dané osoby z pravomoci trestní justice či skutečnost, že daná osoba není trestně odpovědná. Údaje tudíž zahrnují i děti do 14 let věku, jež nedosahují věkové hranice trestní odpovědnosti.

Jestliže je jedna osoba podezřelá z několika případů téhož trestného činu, objeví se ve statistice téže Land (spolkové země) pouze jednou. Jestliže je osoba podezřelá z více případů různých trestných činů, je evidována zvlášť pro každý druh trestného činu, ovšem pouze jednou v kategorii složené z více druhů trestných činů či v celkovém počtu všech trestných činů.

Tabulka 3: Podezřelí podle věku a pohlaví – celé Německo

Věkové skupiny	Podezřelí		
	Celkem	Muži	Ženy
Celkem	2 355 161	1 800 062	555 099
Dospělí (21 a více let)	1 687 440	1 293 239	394 201
Mladí dospělí (18 – 20 let)	247 456	198 010	49 446
Mladiství (14 – 17 let)	293 907	218 181	75 726
Děti*	126 358	90 632	35 726

* Narodil od grafu 5 zahrnuje i děti mladší 8 let.

Pramen: Policejní statistika kriminality za rok 2003, publikovaná Spolkovým úřadem kriminální policie Wiesbaden, tabulka 32, str. 74

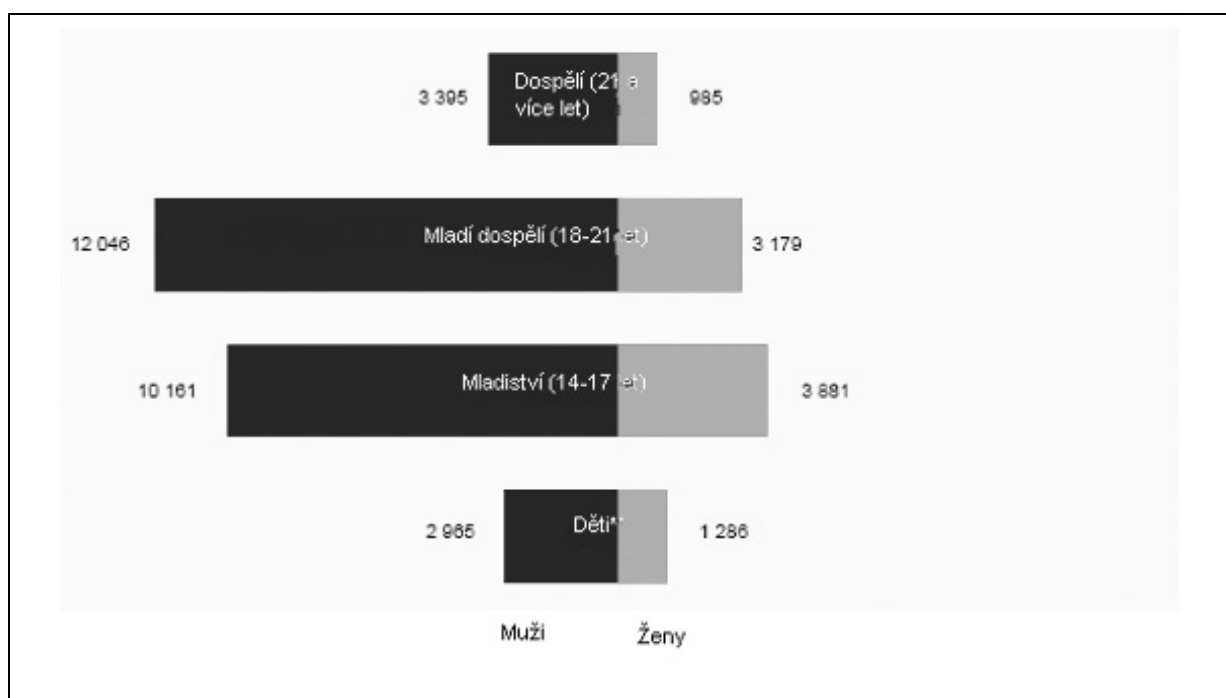
Neněmeckými podezřelými jsou osoby s cizí státní příslušností, osoby bez státní příslušnosti a osoby, u nichž státní příslušnost není známa.

Index podezřelých osob představuje počet podezřelých na 100 000 obyvatel příslušné populační skupiny, s výjimkou dětí do 8 let věku. Tento údaj umožňuje určit specifickou míru kriminality v určitých skupinách obyvatelstva. Vykazuje se však pouze pro podezřelé s německou státní příslušností. Není možné zjistit skutečný index podezřelých osob pro skupinu neněmeckých podezřelých, neboť statistika obyvatelstva nezahrnuje neregistrované cizince pobývající v Německu legálně (např. jako turisté, na služební cestě, jako zahraniční pracovníci dojíždějící za prací, jako příslušníci cizích ozbrojených sil či diplomaté) či

nelegálně. Poslední sčítání lidu rovněž ukázalo, že i údaje o oficiálně registrovaných obyvatelích s cizí státní příslušností jsou velmi nespolehlivé.

Více než tři čtvrtiny podezřelých osob tvoří muži; žen je pouze necelá čtvrtina. Podle očekávání naprostou většinu podezřelých tvoří dospělí (21 a více let), ovšem, pokud jde o podíl v rámci jejich věkové skupiny, jsou do trestné činnosti zapojeni méně než mladiství (14 – 17 let) a mladí dospělí (18 – 20; pro definici těchto skupin viz IV.4). Srovnání věkových skupin ukazuje, že nejvyšší index podezřelých je evidován u (německých) mladistvých a zejména mladých dospělých: na každých 100 000 příslušníků dané věkové skupiny připadá dobře 12 000 mladých dospělých a více než 10 000 mladistvých (tj. zhruba každý osmý mladý dospělý a každý desátý mladistvý), kteří jsou evidováni v policejní statistice, zatímco u dospělých se jedná jen o každého třicátého. Je však třeba mít na paměti, že děti a mladiství jsou obecně pachateli především méně závažných trestných činů, jako jsou krádeže v obchodě, krádeže jízdních kol či poškozování cizí věci, a že naprostá většina mladých podezřelých se ve statistikách objeví pouze jednou nebo jen po krátké období svého života (tabulka 3 a graf 5).

Graf 5: Index podezřelých* - Němci podle věku a pohlaví – celé Německo

* Index podezřelých = počet podezřelých na 100.000 obyvatel příslušné věkové skupiny.

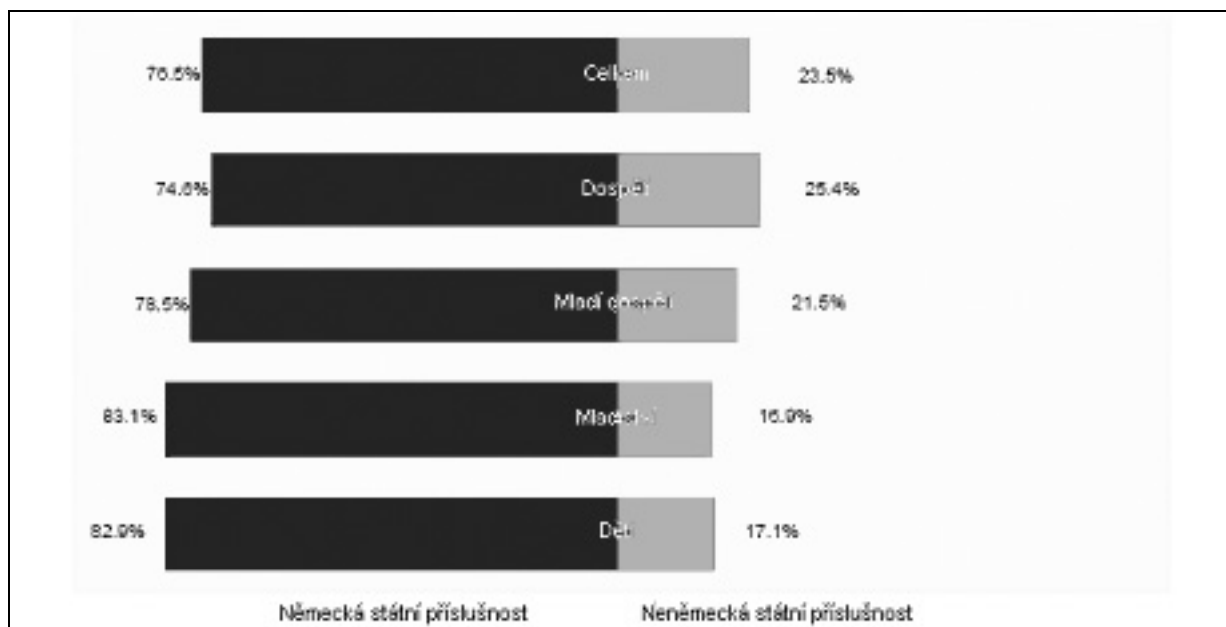
** Přes 8 let.

Pramen: Policejní statistika kriminality za rok 2003, publikovaná Spolkovým úřadem kriminální policie Wiesbaden, pro absolutní údaje viz tabulku 5a v příloze.

Neněmečtí podezřelí představují necelých 24 % všech podezřelých; to je více než jejich podíl v populaci, který činí přibližně 9 % (viz graf 6). V tomto případě je však třeba brát v úvahu odlišný model oznamování trestných činů v populaci, jakož i skutečnost, že tito podezřelí zahrnují turisty, příslušníky ozbrojených sil a jejich rodinné příslušníky umístěné v Německu, pracovníky dojíždějící za prací ze zahraničí a osoby pobývající v Německu ilegálně, přičemž žádná z těchto skupin není zahrnuta v údajích o obyvatelstvu. Struktura této skupiny je také odlišná od německého obyvatelstva (ve smyslu věku, pohlaví a sociální struktury). Údaje o kriminalitě rovněž zahrnují velké množství trestných činů, které mohou spáchat pouze osoby, které nemají německou státní příslušnost, jako je porušení zákona o cizincích a zákona o azylovém řízení. Je třeba uvést, že v rámci skupiny neněmeckých podezřelých existují velké rozdíly v podílu podezřelých osob podle státní příslušnosti a důvodu pobytu v Německu.

Podíl neněmeckých podezřelých je rozdílný též mezi jednotlivými věkovými skupinami: od 17 % u dětí až k 25 % u dospělých, tj. zhruba každý čtvrtý dospělý podezřelý a téměř každý pátý podezřelý z řad dětí není Němec. Je též třeba mít na paměti, že jen naprostá menšina německého i neněmeckého obyvatelstva je policií evidována jako podezřelá a většina z těchto osob je podezřelá z méně závažné trestné činnosti.

Graf 6: Podezřelí podle věku a státní příslušnosti – celé Německo

Pramen: Policejní statistika kriminality za rok 2003, publikovaná Spolkovým úřadem kriminální policie Wiesbaden, pro absolutní údaje viz tabulku 4.

Srovnání německých a neněmeckých podezřelých odkrývá podobné rozdělení kriminality mezi různými věkovými skupinami (tabulka 4). Je nicméně evidováno relativně více německých podezřelých ve věku 14 – 17 let a relativně více neněmeckých dospělých podezřelých. Možným vysvětlením by mohla být odlišná věková struktura neněmecké populace. Z dlouhodobého hlediska budou podobná srovnání založená na státní příslušnosti stále méně významná v důsledku na jedné straně rostoucího počtu obyvatel neněmeckého původu, kteří získávají německé státní občanství, a na straně druhé masivního přistěhovalectví etnických Němců, k němuž docházelo a stále dochází.

Tabulka 4: Podezřelí podle věku a státní příslušnosti – celé Německo

Věková skupina	Německá státní příslušnost		Neněmecká státní příslušnost	
	Počet	%	Počet	%
Celkem	1 801 410	100,0	553 750	100,0
Dospělí	1 258 205	69,8	429 234	77,5
Mladí dospělí	194 350	10,8	53 106	9,6
Mladiství	244 098	13,6	49 809	9,0
Děti	104 757	5,8	21 601	3,9

Pramen: Policejní statistika kriminality za rok 2003, publikovaná Spolkovým úřadem kriminální policie Wiesbaden, tabulka 33, str. 75

III: Trestní stíhání

1. Rozhodnutí státního zastupitelství

Jakmile policie věc zpracuje, předá ji státnímu zastupitelství. O některých trestných činech je státní zastupitelství informováno též přímo, např. proto, že jsou mu oznámeny či je samo zjistí.

Vzhledem ke skutečnosti, že odpovídá za proces vyšetřování, činí státní zastupitelství další úkony směřující k objasnění věci a zjištění pachatele. Účelem je zjistit, zda jsou proti obviněnému k dispozici dostatečné důkazy, aby mohlo být zahájeno hlavní líčení, tj. zda existuje natolik odůvodněné podezření, že je pravděpodobné odsouzení obviněného.

Pokud výsledky vyšetřování dostatečně odůvodňují závěr, že byl spáchán trestný čin a že jej spáchala určitá osoba, státní zastupitelství zpravidla podá na obviněného obžalobu příslušnému soudu (viz níže IV.1.).

V jednoduchém případě, který lze projednat rychle, může státní zastupitelství navrhnout soudci či Schöffengericht zahájení „zrychleného řízení“. V takových případech se obvykle formální obžaloba nepodává.

V jednoduchých případech může státní zastupitelství navrhnout vydání trestního příkazu bez projednání věci v hlavním líčení. Toto zjednodušené řízení bez ústního jednání umožňuje rychle vyřídit nekomplikované případy. Tento postup však nelze použít v případech „Verbrechen“ (trestných činů, na něž zákon stanoví trest odnětí svobody s dolní hranicí nejméně jeden rok). Omezený je rovněž okruh trestů, které lze v takovém řízení uložit; většinou se jedná buď o peněžitý trest nebo o podmíněný trest odnětí svobody do jednoho roku.

Trestní příkazy a zrychlená řízení není možno použít v případech s obviněnými mladistvými. Místo toho může státní zastupitelství navrhnout provedení „zjednodušeného řízení“, pokud nepřichází v úvahu umístění do zařízení pro mladé pachatele nebo opatření k nápravě pachatele či k ochraně společnosti.

Není-li pachatel zjištěn, není-li skutek trestným činem nebo jsou-li dány jiné procesní překážky, např. pokud je trestný čin promlčen, státní zastupitelství trestní řízení zastavení v souladu s ustanovením § 170 odst. 2 trestního řádu.

Trestní řízení může být zastaveno také tehdy, pokud se jedná o čin nepatrné závažnosti a není ve veřejném zájmu provádět trestní stíhání. Takové rozhodnutí o zastavení trestního řízení může zahrnovat stanovení určitých podmínek, jako je náhrada škody způsobené poškozenému trestným činem, zaplacení finanční

pokuty, výkon obecně prospěšných prací nebo, od roku 2000, provedení mediace mezi pachatelem a obětí. Dále může státní zastupitelství upustit od trestního stíhání, pokud se jedná o vedlejší trestné činy zanedbatelného významu ve srovnání s hlavním trestným činem, který je obviněnému kladen za vinu.

V případě některých trestných činů (poškození cizích práv, ublížení na zdraví nižší závažnosti, poškození cizí věci, atd.) může státní zastupitelství, není-li ve veřejném zájmu provádět trestní stíhání, navrhnout aby bylo provedeno soukromoprávní stíhání; poškozený pak musí sám pachatele žalovat. Tento postup není možný v případě mladistvých pachatelů.

Postup státního zastupitelství v jednotlivých případech je zaznamenán ve statistice soudů a státních zastupitelství. Narozdíl od policejních statistik kriminality, které vykazují trestné činy a osoby, a od statistik odsouzení, evidujících osoby, tyto statistiky obecně uvádějí počty řízení. Projednání několika trestných činů také může být spojeno do jediného řízení, nebo může být jediné řízení vedeno proti více obviněným, takže evidovaný počet řízení je nižší než počet obviněných. Statistiky dále obsahují případy, o nichž se dozví státní zastupitelství, ale nikoliv policie. V roce 2003 tyto případy představovaly přibližně pětinu z celkového počtu. A konečně se narozdíl od policejních statistik evidují i všechny trestné činy v dopravě a delikty spočívající v porušení jiných právních předpisů (mimo řízení o uložení správní pokuty).

V roce 2003 provedla státní zastupitelství působící při krajských soudech a při okresních soudech 4 766 070 řízení, a státní zastupitelství působící při vyšších krajských soudech 2604 řízení. Posledně jmenovaná nebudou, s ohledem na jejich relativně nízký počet, v dalším pojednání brána v úvahu. Za účelem vytvoření základny pro srovnání s údaji soudů ukazuje tabulka 5 způsob, jakým bylo v jednotlivých případech rozhodnuto z hlediska počtu osob.

**Tabulka 5: Počet vyšetřovaných* osob a způsob, jakým bylo rozhodnuto
– celé Německo****

Druh rozhodnutí:	Počet osob	Procento
Celkem	5 624 822	100,0
Obžaloba	674 136	12.0
Návrh na vydání trestního příkazu	619 827	11.0
Podmíněné zastavení trestního stíhání	279 096	5.0
Jiné rozhodnutí	4 051 763	72.0

* Pouze řízení, která vedla státní zastupitelství působící při krajských a okresních soudech; nezahrnuje (několik málo) řízení vedená státními zastupitelstvími působícími při vyšších krajských soudech.

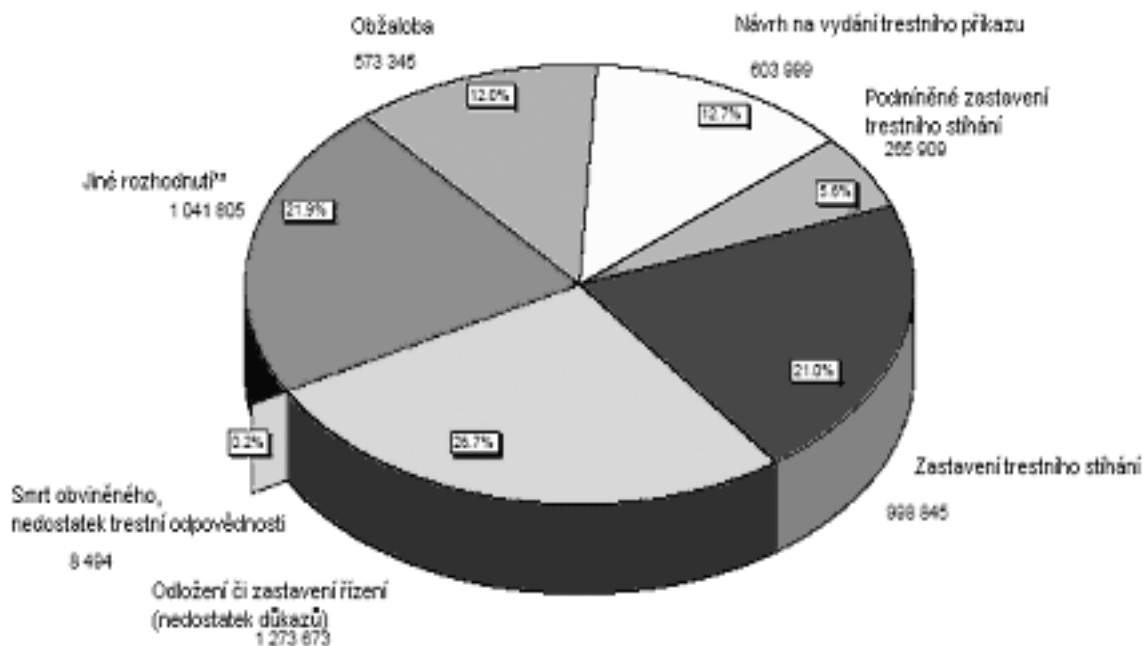
** Pro Šlesvicko – Holštýnsko údaje pouze z roku 1997.

Pramen: Statistika státního zastupitelství za rok 2003, publikovaná Spolkovým statistickým úřadem, Wiesbaden, tabulka 2.4.

Je pozoruhodné, že méně než třetina obviněných čelí obžalobě, návrhu na vydání trestního příkazu či podmíněnému zastavení trestního stíhání; v řízení o všech ostatních osobách je rozhodnuto jiným způsobem. Jediné statistické údaje, dostupné k těmto jiným rozhodnutím pro celé Německo, se však týkají počtu řízení a nikoliv osob.

Graf 7 ukazuje, že ve 12 % řízení vedených státním zastupitelstvím dochází k podání obžaloby, ve 13 % k podání návrhu na vydání trestního příkazu a v 6 % k podmíněnému zastavení trestního stíhání. V 21 % řízení dochází k zastavení trestního stíhání; jedná se především o případy drobných deliktů spáchaných dospělými (§ 153 trestního řádu) nebo mladými pachateli (§ 45 odst. 1 zákona o soudnictví ve věcech mládeže; spadají sem i případy uvedené v § 45 odst. 2) a vedlejších trestných činů zanedbatelného významu (§ 154 odst. 1 trestního řádu). Něco málo přes jednu čtvrtinu řízení končí odložením nebo zastavením podle § 170 odst. 2 trestního řádu, zejména z důvodu nedostatku důkazů o trestném činu či jeho pachateli nebo z důvodu překážek řízení (např. promlčení), anebo pokud nejsou dány podmínky pro pokračování v řízení. „Jiné“ způsoby rozhodnutí v řízení, týkající se o málo více než jedné pětiny případů, zahrnují obecně postoupení věci jinému státnímu zastupitelství či – v případě deliktů spočívajících v porušení jiných právních předpisů – příslušnému správnímu úřadu, anebo odkázání na soukromoprávní řízení.

Graf 7: Věci projednávané státním zastupitelstvím* - celé Německo
Celkový počet řízení: 4 766 070

* Uveden je počet řízení, nikoliv osob, vedených státním zastupitelstvím působícím při krajských soudech a okresních soudech.

** Zahrnuje věci postoupené jinému státnímu zastupitelství (n = 196 152), správnímu orgánu (správní delikty; n = 128 400), spojené s jinou věcí (n = 249 001), předběžné zastavení trestního stíhání (n = 128 400), doporučení projednání v občanskoprávním řízení (n = 163 537), návrhy na zahájení zajišťovacího řízení (n = 527), návrhy na zahájení zjednodušeného řízení proti mladistvému (n = 19 336), návrhy na vydání zjednodušeného rozhodnutí (n = 39 456).

Pramen: Statistika státního zastupitelství za rok 2003, publikovaná Spolkovým statistickým úřadem, Wiesbaden, tabulka 2.2.

2. Donucovací opatření procesní povahy, zejména vazba

Státní zastupitelství může v zájmu zajištění vyšetřování nařídit donucovací opatření nebo navrhnout jejich nařízení soudu. Mezi taková opatření patří zajištění důkazu, prohlídky, odnětí věci, opatření pro účely identifikace a – nejzávažnější z nich – vazba.

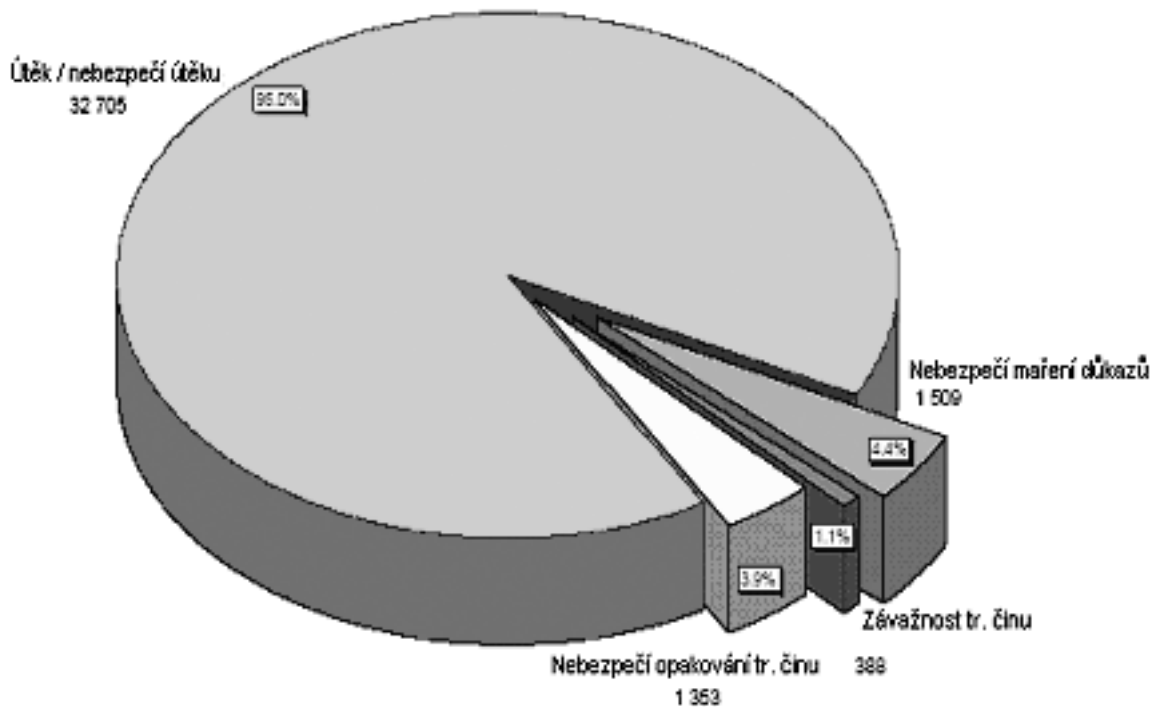
Vzít obviněného do vazby může soudce pouze tehdy, existuje-li důvodné podezření, že obviněný spáchal trestný čin (tj. je velmi pravděpodobné, že bude potrestán), není-li zbavení osobní svobody nepřiměřené závažnosti činu a v úvahu přicházejícímu trestu, a jsou-li dány důvody vazby, jako je útěk obviněného, nebezpečí jeho útěku či nebezpečí maření důkazů (§ 112 trestního řádu).

Nejvýznamnější údaje jsou obsaženy ve statistice odsouzení. Jsou v ní evidovány osoby, o nichž soud pravomocně rozhodl, a které byly v průběhu trestního stíhání zadrženy a vzaty do vazby; jinými slovy v ní není evidována nepatrná menšina zadržovaných osob, v jejichž případě bylo řízení zastaveno státním zastupitelstvím.

Celkem 34 414 osob, neboli 4 % ze všech osob, o nichž soud v bývalém Západním Německu a Berlíně pravomocně rozhodl, bylo předtím ve vazbě; u žen tato část tvoří jen 1,7 %. Ovšem míra vazební populace je velmi odlišná v závislosti na obvinění: je obzvláště nízká v případě trestných činů v dopravě a obzvláště vysoká v případě vražd.

Útěk podezřelého nebo nebezpečí jeho útěku bývá hlavním důvodem pro vzetí do vazby; v o něco méně případech bývá obviněný vzat do vazby z důvodu nebezpečí maření důkazů, tj. manipulace s důkazy či ovlivňování svědků (§ 112 odst. 2 trestního řádu). Ještě méně bývá případů vzetí do vazby z důvodu závažnosti trestného činu (§ 112 odst. 3 trestního řádu) nebo z důvodu nebezpečí opakování v případě sexuálních trestných činů či jiných závažných trestných činů (§ 112a trestního řádu) (graf 8 a tabulka 8a v příloze).

Graf 8: Důvody vazby* - bývalé Západní Německo a Berlín
Osob ve výkonu vazby celkem: 34 414

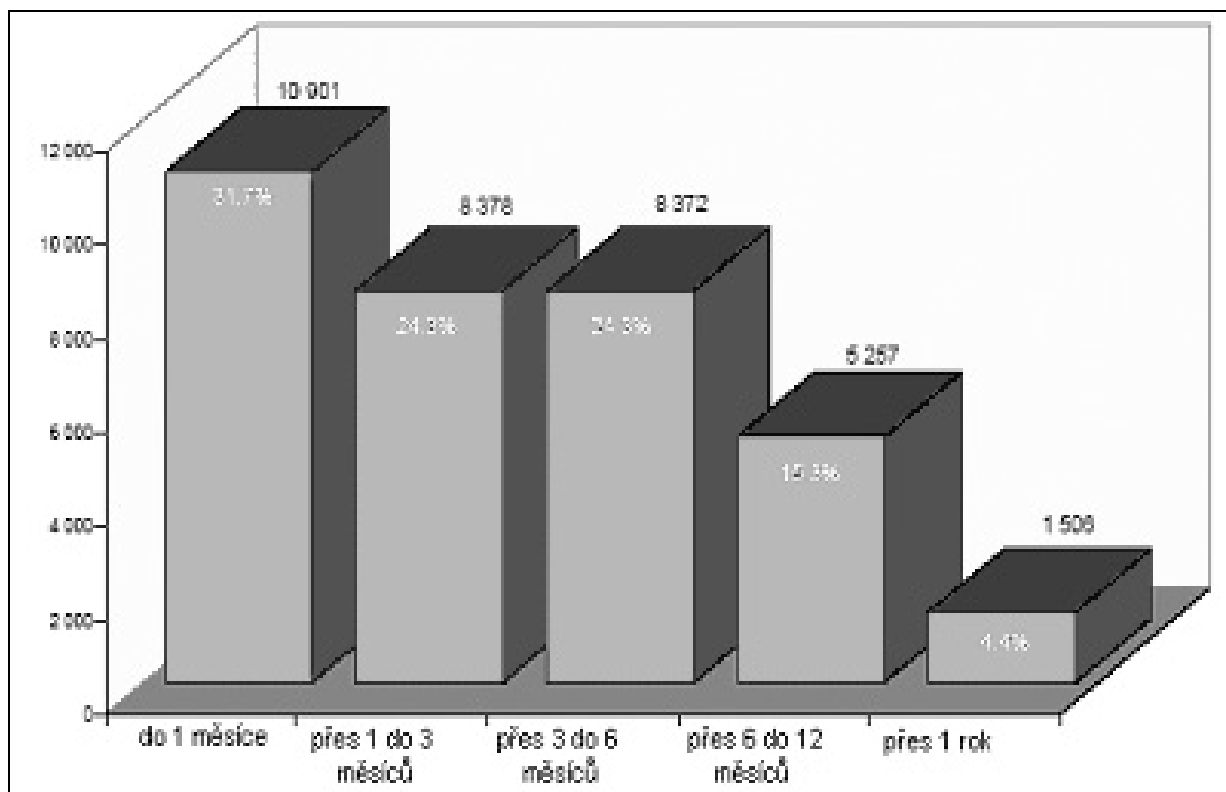
* Může se jednat o více důvodů najednou; z toho důvodu součet přesahuje 100 %.

Pramen: Statistika odsouzení za rok 2003, publikovaná Spolkovým statistickým úřadem, Wiesbaden, tabulka 6.1.

Je též velký nepoměr mezi počty mužů a žen ve vazbě. Ze všech osob ve vazbě, o nichž následně rozhodl soud, bylo 92 % mužů.

Délka trvání vazby se značně různí: ve 32 % je skutečně krátká do jednoho měsíce, ve 24 % činí mezi jedním a třemi měsíci, a zhruba 24 % osob ve vazbě v ní stráví mezi třemi až šesti měsíci. Ačkoliv může délka trvání vazby přesáhnout šest měsíců jen za splnění určitých zvláštních podmínek, 20 % osob ve vazbě v ní stráví déle než šest měsíců. V případě více než 1500 osob (4 %) trvá vazba dokonce déle než rok (graf 9). Znovu je třeba připomenout, že trestní řízení a tedy i vazba obvykle trvají déle v případech závažných trestných činů než v případě méně závažných deliktů. Průměrná délka trvání vazby je u žen poněkud nižší než u mužů.

Graf 9: Délka trvání vazby – bývalé Západní Německo a Berlín

Pramen: Statistika odsouzení za rok 2003, publikovaná Spolkovým statistickým úřadem, Wiesbaden, pro absolutní údaje viz tabulku 8a v příloze.

IV. Ukládání trestů, trestní sankce

1. Řízení před soudem

1.1 Jaká je organizace soudů

Poté, co státní zastupitelství podá obžalobu, přezkoumá soud zda jsou dány dostatečné důvody pro podezření, že obviněný spáchal trestný čin, který je mu kladen za vinu, a může zahájit hlavní líčení.

V prvním stupni rozhoduje v zásadě okresní soud (Amtsgericht). V řízení o trestném činu, za který zákon stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby nepřesahující dva roky, rozhoduje samosoudce. Jestliže hrozí trest odnětí svobody v délce dva až čtyři roky, nebo je obviněný obžalován z „Verbrechen“ (trestné činy, za které zákon stanoví trest odnětí svobody s dolní hranicí trestní sazby nejméně jeden rok), rozhoduje v řízení senát složený ze soudce a dvou přísedících (Schöffengericht). Krajský soud (Landgericht) rozhoduje v řízení o závažných trestných činech a malý trestní senát při krajském soudu (Strafkammer) v řízení o trestných činech, za něž zákon stanoví trest odnětí svobody s dolní hranicí trestní sazby převyšující čtyři roky nebo umístění v psychiatrické léčebně nebo preventivní detenci (po výkonu trestu). Senát ve složení tří profesionálních soudců a dvou přísedících (Schwurgericht) rozhoduje v řízení o zvláště závažných trestných činech, především o těch, které vedly ke smrti člověka. Ve výjimečných případech, zahrnujících trestné činy proti státu, rozhoduje vyšší krajský soud (Oberlandsgericht).

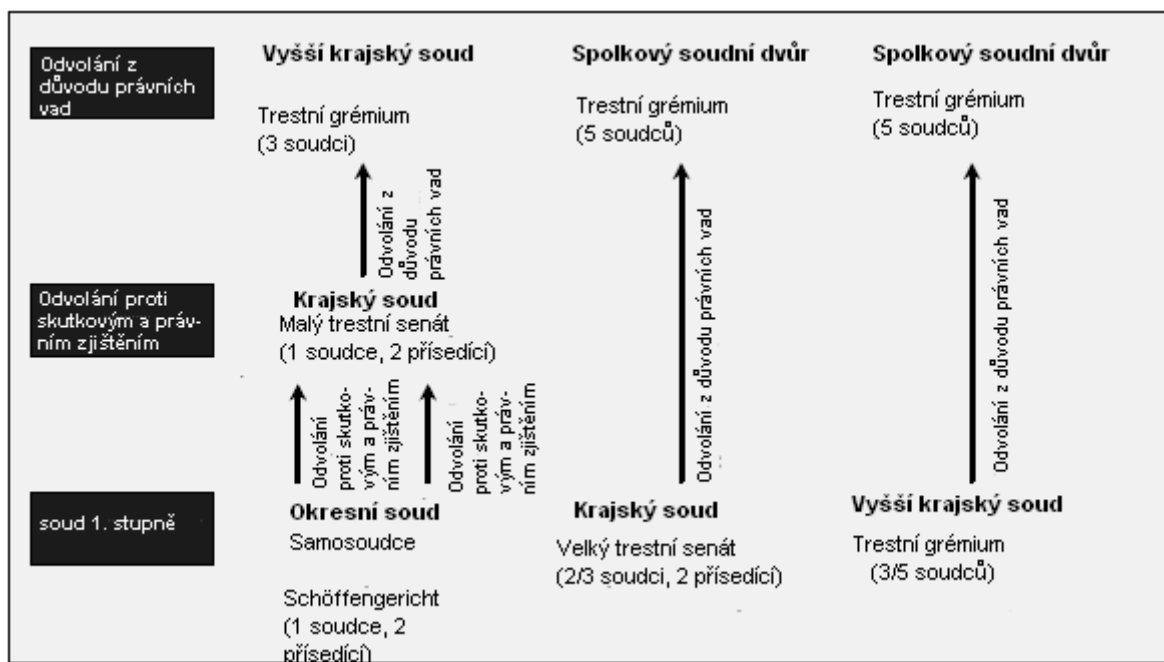
Odvolání proti rozsudkům okresního soudu projednává krajský soud (malý trestní senát), který přezkoumává skutkové okolnosti případu. Namísto takového odvolání (proti skutkovým zjištěním) je rovněž možno podat k vyššímu krajskému soudu odvolání z důvodu právních vad proti rozhodnutí, jež v prvním stupni učinil samosoudce či Schöffengericht. Odvolání z důvodu právních vad lze podat také proti rozhodnutí malého trestního senátu při krajském soudu v odvolacím řízení. Rozhoduje-li v prvním stupni velký trestní senát či Schwurgericht, lze se odvolat z důvodu právních vad pouze ke Spolkovému soudnímu dvoru. Ve všech případech může být odvolání z důvodu právních vad založeno pouze na argumentu, že je napadené rozhodnutí založeno na porušení zákona.

V řízení proti pachatelům z řad mladistvých a mladých dospělých rozhodují zvláštní soudy pro mládež. Rozložení odpovědnosti mezi samosoudce soudu pro mládež (Jugendrichter), soud pro mládež složený ze soudce a dvou přísedících (Jugendschöffengericht) a senát soudu pro mládež (Jugendkammer) je upraveno zákonem o soudnictví ve věcech mládeže. Pokud připadají v úvahu jako sankce

pouze výchovná či kázeňská opatření a obžaloba je podána trestnímu soudci, rozhoduje Jugendrichter. Jugendkammer rozhoduje především v případech, kdy by (pokud by se jednalo o dospělé pachatele) rozhodoval Schwurgericht. Jugendkammer ovšem projednává též případy směřující k ochraně mladých lidí, tj. trestné činy spáchané dospělými na dětech či mladistvých. V řízení proti pachatelům z řad mladistvých či mladých dospělých jinak obvykle v prvním stupni rozhoduje Jugendschöffengericht.

V řízení před soudem pro mládež má každá osoba oprávněná napadnout rozsudek pouze jediný opravný prostředek – odvolání k Jugendkammer proti rozsudkům, které vydal Jugendrichter či Jugendschöffengericht, týkající se skutkových okolností případu, nebo odvolání k vyššímu krajskému soudu z důvodu právních vad; proti rozsudkům Jugendkammer lze podat odvolání z důvodu právních vad ke Spolkovému soudnímu dvoru.

Graf 10: Odvolací řízení v trestních věcech proti dospělým

* Velké trestní senáty mají tuto zvláštní působnost: Schwurgericht; Wirtschaftsstrafkammer (senát pro ekonomickou kriminalitu), Staatsschutzkammer (senát pro trestné činy proti státu). V grafu není uvedena možnost odvolání z důvodu právních vad proti rozhodnutím velkého trestního senátu k vyššímu krajskému soudu, namítající výlučně porušení ustanovení právního předpisu Länder.

** Vyšší krajský soud je soudem 1. stupně ve věcech obžaloby z vlastizrady a ohrožení státu a obžaloby z účasti v teroristické organizaci, podané Spolkovým státním zástupcem.

*** Kromě odvolání z důvodu právních vad proti rozhodnutí krajského soudu jako soudu odvolacího je též možné podat vyššímu krajskému soudu přímé odvolání z důvodu právních vad proti rozhodnutí vydanému v prvním stupni okresním soudem.

Stejně jako statistiky řízení vedených státním zastupitelstvím, i statistiky soudních agend evidují především počet řízení. Více trestných činů může být projednáváno v rámci jediného řízení, nebo může být jediné řízení vedeno proti více pachatelům, takže evidovaný počet řízení je nižší než počet obžalovaných osob.

Tabulka 6 by měla poskytnout stručný přehled druhů soudů a počtu věcí projednávaných různými soudy v roce 2003 v jednotlivých stadiích řízení. Tabulka zahrnuje pouze trestní stíhání. Neobsahuje řízení o uložení správní pokuty, vedená zpravidla správními orgány.

Tabulka 6: Druhy soudů a počet provedených trestních řízení – celé Německo

Druh soudu	Řízení v prvním stupni	Odvolací řízení (proti skutkovým zjištěním)	Odvolací řízení (z důvodu právních vad)
Okresní soud	538 772		
- trestní samosoudce	40 559	-	-
- Schöffengericht	236 519	-	-
- soudce pro mládež	62 920	-	-
- Jugendschöffengericht		-	-
Krajský soud	-	47 499	
- malý trestní senát ¹	12 007	-	-
- velký trestní senát ²	2 589	8 660	-
- senát soudu pro mládež ³			-
Vyšší krajský soud	15	-	5 401
Spolkový soudní dvůr	-	-	3 073

¹ Včetně Wirtschaftsstrafkammer.

² Včetně Schwurgericht a Wirtschaftsstrafkammer.

³ Trestní senát soudu pro mládež a velký trestní senát soudu pro mládež.

Pramen: Soudní statistika za rok 2003, publikovaná Spolkovým statistickým úřadem, Wiesbaden, tabulky 1.2, 3.2, 6.2 a 9.2.

1.2 Jak soudy o případech rozhodují

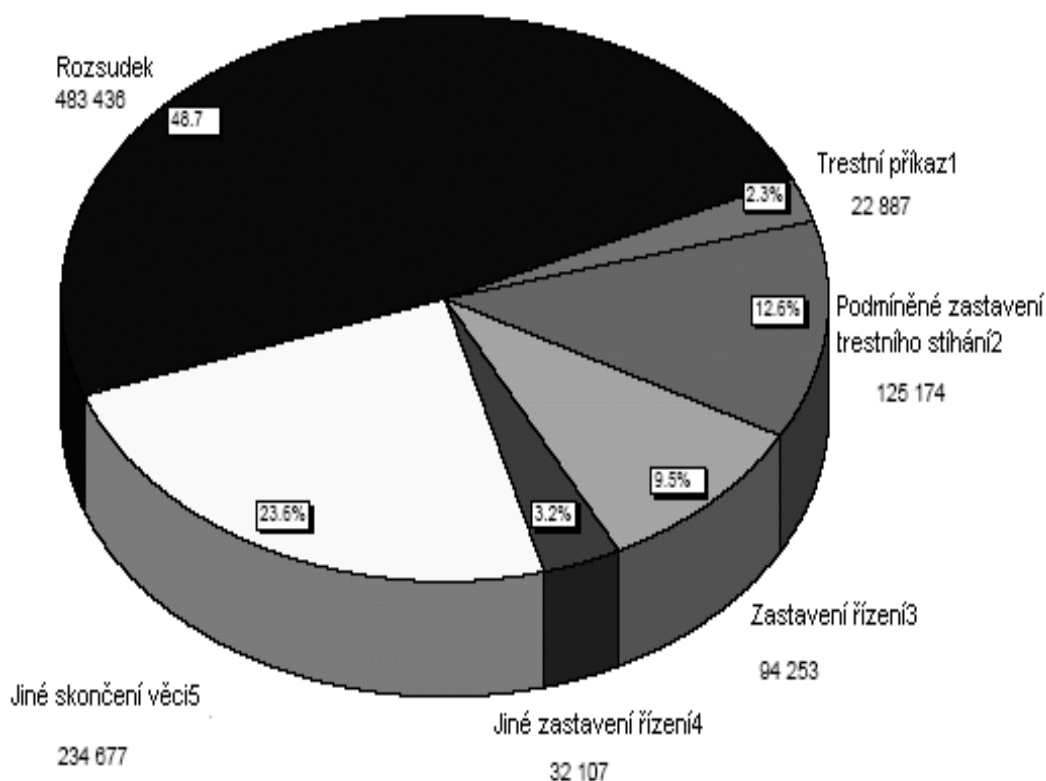
Řízení před soudem může skončit i jinými způsoby než je vynesení rozsudku: například pokud existují procesní překážky, pokud nejsou zjištěné skutečnosti dostatečným podkladem pro odsouzení, nebo pokud není daný čin z nějakého důvodu trestný, jako v případě nutné obrany, soud odmítne věc projednat. Pokud se jedná o čin nepatrné závažnosti, soud může se souhlasem státního zastupitelství a obviněného řízení zastavit, s případným stanovením určitých podmínek.

Statistika soudních agend eviduje jak počet řízení, tak i počet osob. Pro účely lepšího srovnání se statistikou odsouzení používáme v tomto textu údaje o osobách. Je však třeba mít na paměti, že tak uváděné údaje již nebudou srovnatelné s počty řízení uvedenými v tabulce 6, neboť jediné řízení může být vedeno proti více osobám.

Řízení týkající se méně než poloviny obžalovaných končí vydáním rozsudku v hlavním líčení. Další 2 % řízení končí vydáním trestního příkazu po zahájení hlavního líčení, v souladu s ustanovením § 408a trestního řádu. Ovšem mnoho případů, kdy soud vydá na základě písemného návrhu státního zastupitelství trestní příkaz podle § 407 trestního řádu, zde zahrnuto není; tyto případy jsou evidovány pouze ve statistikách řízení vedených státním zastupitelstvím (viz výše III.1). Řízení proti 25 % obžalovaných končí zastavením trestního stíhání, z čehož 10 % činí nepodmíněná a 13 % podmíněná zastavení trestního stíhání.

Řízení proti 24 % obžalovaných končí jiným způsobem – například nedostatečné důkazy či nepřislušnost soudu atd. mohou vést k tomu, že věc není soudem projednána nebo je postoupena jinému soudu. Je-li více řízení vedeno proti jedinému obžalovanému, mohou být tato řízení spojena (graf 11).

Graf 11: Řízení projednávaná soudy* - celé Německo

* Uveden způsob, jakým bylo ve věcech jednotlivých obžalovaných rozhodnuto okresními a krajskými soudy.

** Kromě správních deliktů.

¹ Pouze trestní příkazy vydané v hlavním líčení podle § 408a trestního řádu.

² Zastavení trestního stíhání podle § 153a odst. 2 trestního řádu, § 37 odst. 2 a § 38 odst. 2 zákona o narkotikách, § 47 odst. 1 oddíl 1 body 2 a 3 zákona o soudnictví ve věcech mládeže.

³ Např. zastavení řízení z důvodu nepatrné závažnosti trestného činu podle § 153 odst. 2 trestního řízení (n = 48 513 případů), nebo z důvodu zanedbatelnosti činu vedle jiného trestného činu podle § 154 odst. 2 trestního řízení (n = 32 072 případů), nebo podle § 47 odst. 2 oddíl 2 bod 1 zákona o soudnictví ve věcech mládeže a § 47 odst. 1 oddíl 2 bodu 4 zákona o soudnictví ve věcech mládeže.

⁴ Např. zastavení z důvodu extradice, vyhoštění nebo nepřítomnosti obžalovaného; z důvodu procesních překážek.

⁵ Např. spojení s jinou věcí (n = 118 221 případů), zpětvzetí soukromé obžaloby / odvolání (n = 66 441 případů), postoupení jinému soudu (n = 9 257 případů), zamítnutí návrhu na nařízení hlavního líčení (n = 4 979 případů).

Pramen: Statistika trestních soudů za rok 2003, publikovaná Spolkovým statistickým úřadem, Wiesbaden, tabulka 2.3 a 4.3.

2. Osoby, o nichž soud rozhodl a osoby odsouzené, podle druhu trestného činu

Statistiky odsouzení (Strafverfolgungsstatistik) uvádějí informace o počtech případů odsouzení obžalovaného a o trestních sankcích. Evidují počty osob. Jestliže je o více trestných činech téže osoby vedeno jedno společné řízení, eviduje se pouze trestný čin nejpřísněji trestný. Pokud je stejná osoba odsouzena za více trestných činů v několika řízeních, je tato osoba evidována zvlášť v každém řízení.

Celkový počet trestných činů zahrnuje trestné činy v dopravě, ovšem jednotlivé podkategorie již nikoliv. Kupříkladu ublížení na zdraví z nedbalosti nebo usmrcení z nedbalosti v souvislosti s dopravní nehodou nejsou zahrnuty v kategorii „Jiné trestné činy proti jednotlivci“, ale pouze v kategorii „Trestné činy v dopravě“ a „Počet trestných činů celkem“.

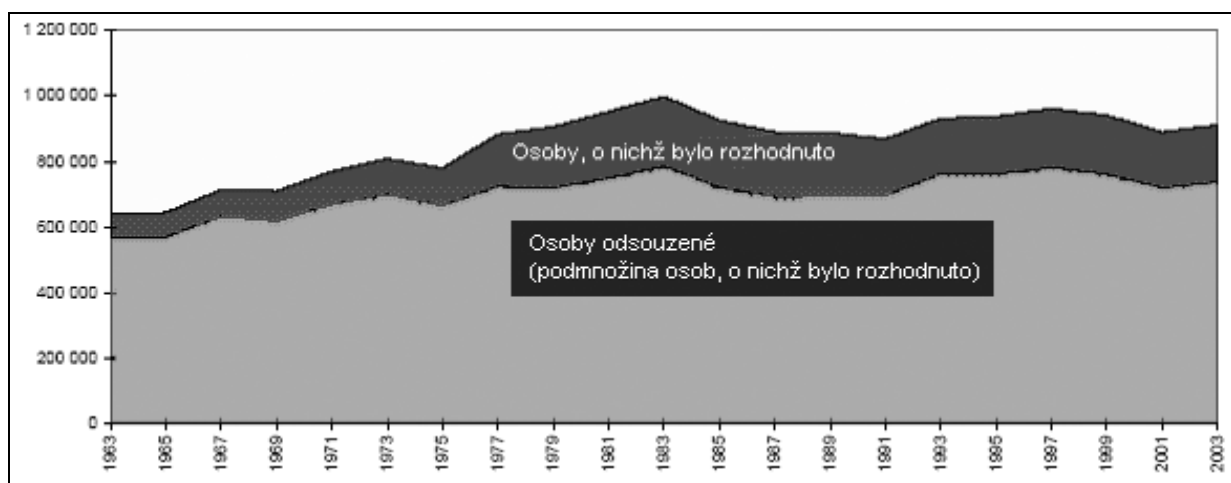
Kategorie „*osoby, o nichž soud rozhodl*“ zahrnuje všechny obžalované, proti nimž byl vydán trestní příkaz nebo jejichž řízení skončilo pravomocným rozsudkem či zastavením trestního stíhání v rámci hlavního líčení. Kromě případů odsuzujících rozsudků zahrnují tyto údaje též osoby, v jejichž případě bylo vydáno jiné rozhodnutí, jako jsou zproštění obžaloby, upuštění od potrestání nebo nápravná a ochranná opatření.

„*Osoby odsouzené*“ jsou naproti tomu dospělé osoby odsouzené k trestu odnětí svobody, (vojenské) detenci nebo peněžitému trestu, nebo mladiství odsouzení k trestu odnětí svobody v zařízení pro mladistvé pachatele, ke kázeňským opatřením či výchovným opatřením. Odsouzeny mohou být pouze osoby, které dosáhly věkové hranice trestní odpovědnosti, tj. osoby ve věku nejméně 14 let.

Graf 12 (pro absolutní čísla viz tabulku 12a v příloze) stručně uvádí vývoj a míru celkového počtu osob, o nichž soud rozhodl. Počet se mezi lety 1963 a 1983 zvýšil z méně než 650 000 na téměř 1 000 000. Od té doby do roku 1991 došlo k trvalému poklesu. Pokles byl způsoben skutečností, že státní zastupitelství stále více rozhodovalo o zastavení trestního stíhání, ať již podmíněném či nepodmíněném, v případech drobných deliktů (viz výše III.1); tyto případy tedy nevedly ani k podání obžaloby, ani k vydání trestního příkazu. V průběhu první poloviny devadesátých let počty opět rostly (tak jako počty podezřelých). Mezi lety 1997 a 2001 byl zaznamenán mírný pokles a od tohoto roku počet významně roste. V roce 2003 činil počet osob, o nichž soud rozhodl, 911 848. Počet odsouzených osob se vyvíjel podobně jako počet osob, o nichž soud rozhodl. V roce 2003 činil počet odsouzených osob 736 297. Podíl počtu odsouzených osob na počtu osob, o nichž soud rozhodl, mezi lety 1963 a 1979

klesl; od počátku osmdesátých let zůstává tento podíl stabilní ve výši přibližně 80 % (viz tabulku 12a v příloze).

Graf 12: Osoby, o nichž soud rozhodl a osoby odsouzené v letech 1963 – 2003 – bývalé Západní Německo a Berlín*

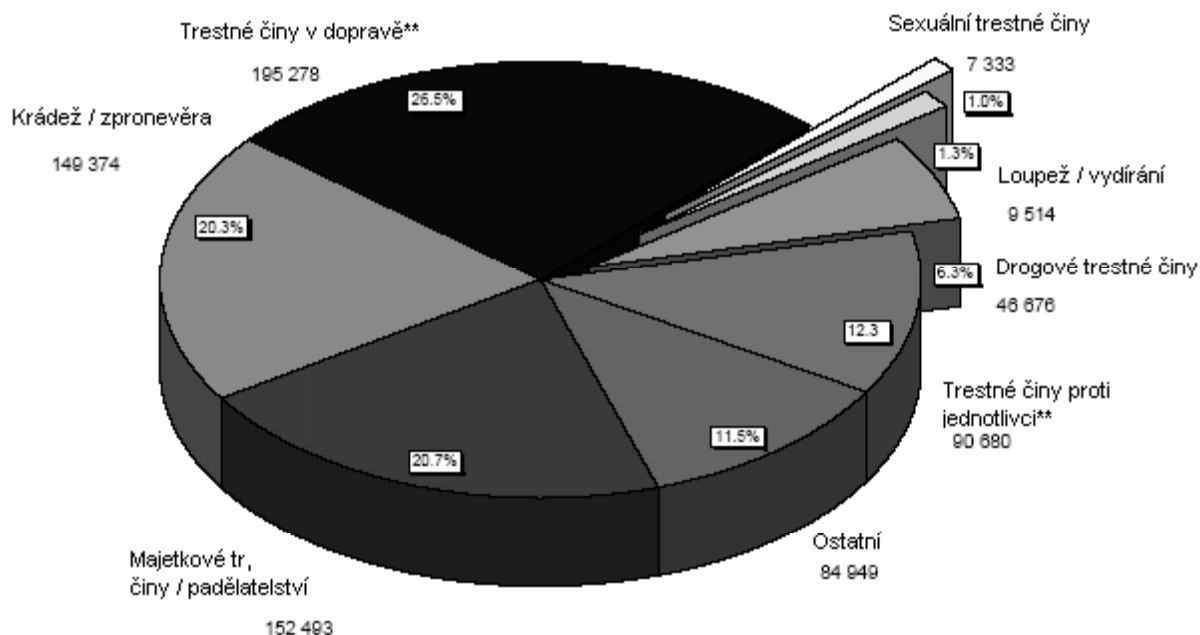
* Do roku 1994 Západní Berlín, od roku 1995 celý Berlín.

Pramen: Statistika odsouzení za příslušný rok, publikovaná Spolkovým statistickým úřadem, Wiesbaden; pro absolutní údaje viz tabulku 12a v příloze. Za rok 2003 též pro čtyři nové Länder..

Graf 13 ukazuje druhy trestných činů, za které k odsouzením došlo. Je třeba mít na paměti, že statisticky je evidován pouze nejzávažnější z trestných činů, tj. bylo-li spácháno více trestných činů, pak se ty méně závažné v údajích neobjeví. Ze všech odsouzení v roce 2003 bylo 27 % za trestné činy v dopravě, 42 % za trestné činy proti majetku (krádež, zpronevěra a poškozování cizí věci, loupež a vydírání, podvod, padělatelství a jiné majetkové trestné činy); jen případy odsouzení za krádež a zpronevěru představovaly 20 % z celkového počtu. Podíl sexuálních trestných činů činil v roce 2003 přesně 1 %, podíl jiných trestných činů proti jednotlivci, např. urážky, ublížení na zdraví nebo zabití, činil přibližně 12 %, a podíl drogových trestných činů činil 6 %.

Při srovnání těchto údajů s rozložením trestných činů evidovaným v policejní statistice kriminality (viz výše II.1.) lze pozorovat zřetelný posun v relativním významu určitých druhů trestných činů. Zčásti je to způsobeno zahrnutím trestných činů v dopravě (narozdíl od policejních statistik); dále se řada méně závažných trestných činů, zejména pokud jde o krádež, poškozování cizí věci, ublížení na zdraví a urážku, vůbec nedostane před trestní soud, neboť je řízení zastaveno rozhodnutím státního zastupitelství nebo je věc projednána v soukromoprávním řízení.

Graf 13: Odsouzení podle druhu trestného činu* - bývalé Západní Německo a Berlín. Odsouzeno osob celkem: 736 297

* Pouze nejzávažnější trestný čin.

Následující §§ jsou ustanovení StGB:

** Trestné činy v dopravě: §§ 142, 222, 230, 315b, 315c, 316, 323 trestního zákona; §§ 21, 22, 23 zákona o silniční dopravě.

Narozdíl od kategorií trestných činů uvedených v tabulce 1 zahrnují trestné činy proti jednotlivci: §§ 185-189, 169-173, 201-206, 211-222, 223-231, 234-241a trestního zákona; majetkové trestné činy / padělatelství zahrnují: §§ 257-261, 263-266b, 267-281, 283-305a trestního zákona.

Pramen: Statistika odsouzení za rok 2003, publikovaná Spolkovým statistickým úřadem, Wiesbaden, tabulka 2.1.

3. Ukládání trestů dospělým osobám

3.1 Druhy sankcí a jejich vzájemná četnost

Základními druhy trestu podle obecného (tj. pro dospělé) trestního práva jsou peněžitý trest a trest odnětí svobody (podmíněně odložený na zkušební dobu nebo nepodmíněný). V některých případech zákon rovněž umožňuje či stanoví vedlejší tresty, jako je zákaz řízení motorových vozidel a/nebo zákaz výkonu veřejné funkce. Nejprísnějším opatřením vojenského trestního systému je detence.

Pokud je obviněný odsouzen k trestu odnětí svobody v délce do dvou let, může být výkon trestu odložen a odsouzené osobě stanovena zkušební doba. Ve zkušební době stanovené soudem by měl odsouzený prokázat, že odsouzení samo pro něj bylo dostatečným varováním a že se již další trestné činnosti nedopustí. Současně, je-li výkon trestu odložen, je tím zabráněno negativním účinků uvěznění, např. vytržení jedince z jeho dosavadního života, zaměstnání a sociálních vazeb. Spolu s odkladem výkonu trestu a stanovením zkušební doby může soud stanovit odsouzené osobě určité podmínky (např. pokutu) nebo vydat pokyny týkající se jejího chování, např. může ji ve zkušební době podrobit dohledu probačního úředníka.

Pokud se odsouzený ve zkušební době dopustí dalšího trestného činu, nebo nesplní uložené podmínky či nedodrží stanovené pokyny, odklad výkonu trestu může být zrušen, což znamená, že odsouzený musí trest odnětí svobody vykonat.

Čím je trest odnětí svobody delší, tím přísnější jsou podmínky pro odklad jeho výkonu na zkušební dobu. Výkon trestů odnětí svobody v délce do šesti měsíců soud na zkušební dobu odloží, pokud lze předpokládat, že se odsouzený na svobodě nedopustí dalšího trestného činu. Výkon trestů odnětí svobody v délce od šesti měsíců do jednoho roku se odkládá stejným způsobem, pokud není v zájmu ochrany právního řádu nezbytné, aby odsouzený trest vykonal. Výkon trestů odnětí svobody v délce od jednoho roku do dvou let může být podobně odložen, pokud navíc celkové posouzení spáchaného trestného činu a osobnosti odsouzeného naznačuje zvláštní okolnosti.

Nelze-li výkon trestu na zkušební dobu odložit, nebo je-li odklad výkonu trestu zrušen, např. protože se pachatel dopustil dalšího trestného činu, musí odsouzený svůj trest vykonat v nápravném zařízení. Po výkonu nejméně dvou třetin trestu odnětí svobody je výkon zbytku trestu na zkušební dobu odložen – pokud odsouzený souhlasí a lze-li tak rozhodnout s ohledem na zájem na ochraně společnosti. Ve výjimečných případech může být výkon zbytku trestu

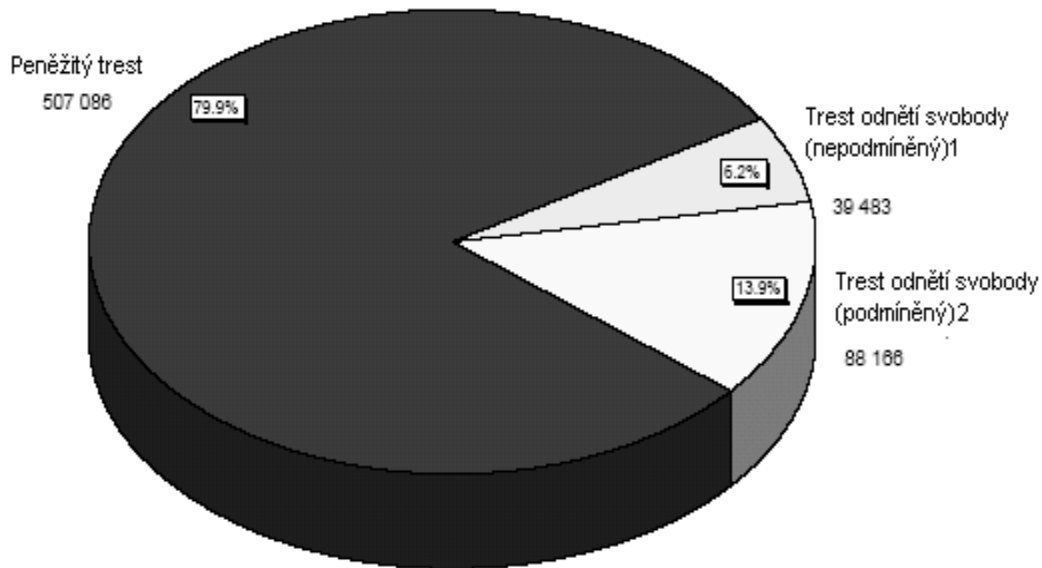
na zkušební dobu odložen i dříve, tj. již po výkonu poloviny uloženého trestu. Podobně lze odložit výkon zbytku trestu odnětí svobody na doživotí po výkonu 15 let trestu, jestliže zvláštní závažnost pachatelova činu nevyžaduje jeho setrvání ve vězení, pokud je dána příznivá prognóza a odsouzený s tím souhlasí.

Vedle výše uvedených sankcí je též možné v zájmu nápravy pachatele či ochrany společnosti uložit i jiná opatření než trest (umístění v psychiatrické léčebně či v zařízení pro léčbu závislostí, preventivní detence (po výkonu trestu), dohled nad chováním, odnětí řidičského oprávnění, zákaz činnosti). I v případě, kdy je osoba zproštěna obžaloby v důsledku nedostatku trestní odpovědnosti, je možné taková opatření uložit, např. lze ji za určitých podmínek umístit v psychiatrické léčebně či v zařízení pro léčbu závislostí. Výkon uvedených opatření může být odložen na zkušební dobu, jsou-li dány zvláštní okolnosti naznačující, že lze jejich účelu dosáhnout i tímto způsobem.

V roce 2003 bylo podle obecného trestního práva odsouzeno celkem 634 735 dospělých osob. Z tohoto počtu tvořily 18 % ženy (114 895). Sankcí jednoznačně nejčastěji ukládanou dospělým je peněžitý trest, a to v 507 086 případech (tj. 80 % z celkového počtu); v ostatních případech byl uložen trest odnětí svobody či (zřídka) vojenská detence.

Výkon zhruba dvou třetin ze 127 649 uložených trestů odnětí svobody či vojenské detence byl odložen na zkušební dobu, tj. 14 % (88 166) ze všech trestů spočívalo v podmíněném odsouzení k trestu odnětí svobody a 6 % (39 483) představovaly nepodmíněné tresty odnětí svobody.

Graf 14: Tresty uložené dospělým* - bývalé Západní Německo a Berlín
Podle obecného trestního práva odsouzeno osob celkem: 634 735

* Pouze nejpřísnější trest v dané věci.

¹ zahrnuta vojenská detence (n = 15).

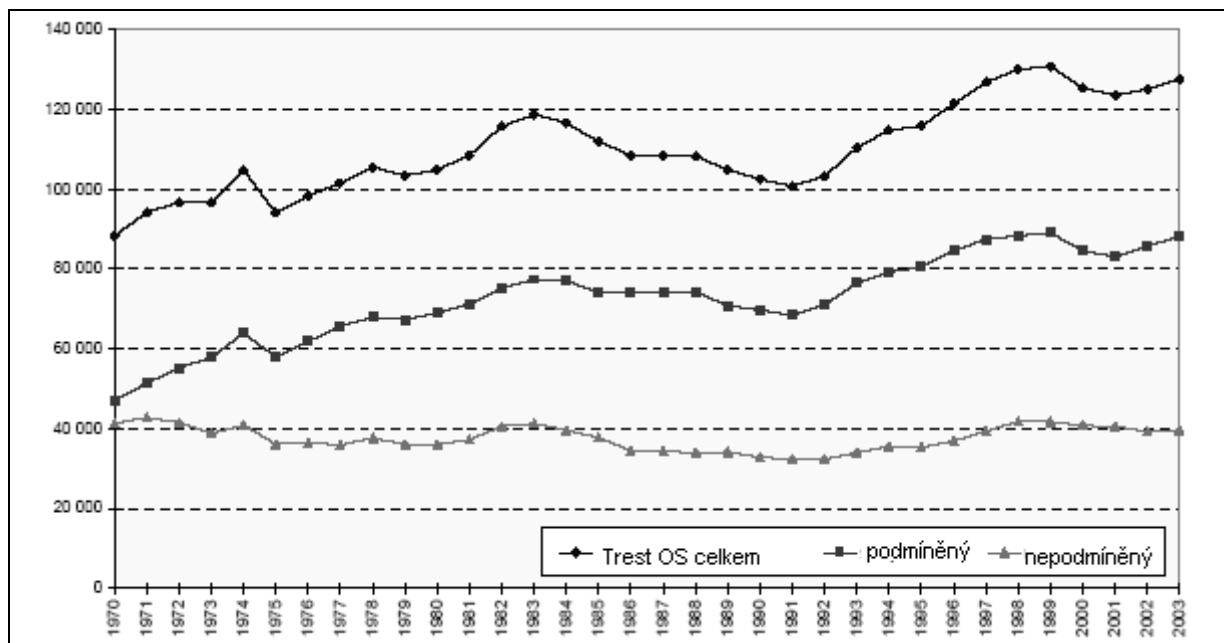
² zahrnuta vojenská detence (n = 123).

Pramen: Statistika odsouzení za rok 2003, publikovaná Spolkovým statistickým úřadem, Wiesbaden, tabulka 2.3.

3.2 Trest odnětí svobody

Graf 15 (pro absolutní čísla viz tabulku 15a v příloze) ukazuje, že mezi lety 1970 a 1983 došlo k nárůstu počtu uložených trestů odnětí svobody, a to z necelých 90 000 na téměř 120 000. Počet mírně klesal pouze v letech 1973, 1975 a 1979. Mezi lety 1984 a 1991 počet uložených trestů odnětí svobody viditelně klesl, aby však opět výrazně vrostl mezi lety 1992 a 1999 až na úroveň 130 000. Po krátkém období poklesu se v roce 2003 počet uložených trestů odnětí svobody opět vyšplhal na 128 000. Počet uložených nepodmíněných trestů odnětí svobody koncem sedmdesátých let mírně klesal a následně, po krátkém nárůstu v letech 1980 – 1983, klesl výrazně, aby poté mezi lety 1992 a 1998 prudce stoupl. Od té doby však pozorujeme mírný pokles až na úroveň 39 500 případů v roce 2003. Naproti tomu až do roku 1983 probíhal trvalý prudký nárůst podmíněných trestů odnětí svobody, ovšem poté tento počet rovněž poklesl. Mezi lety 1992 a 1998 však lze pozorovat významný nárůst podmíněných trestů odnětí svobody. Po krátkém období poklesu mezi lety 1999 a 2001 se počet v následujících letech opět zvyšuje.

**Graf 15: Tresty odnětí svobody uložené v letech 1970 – 2003
– bývalé Západní Německo a Berlín***

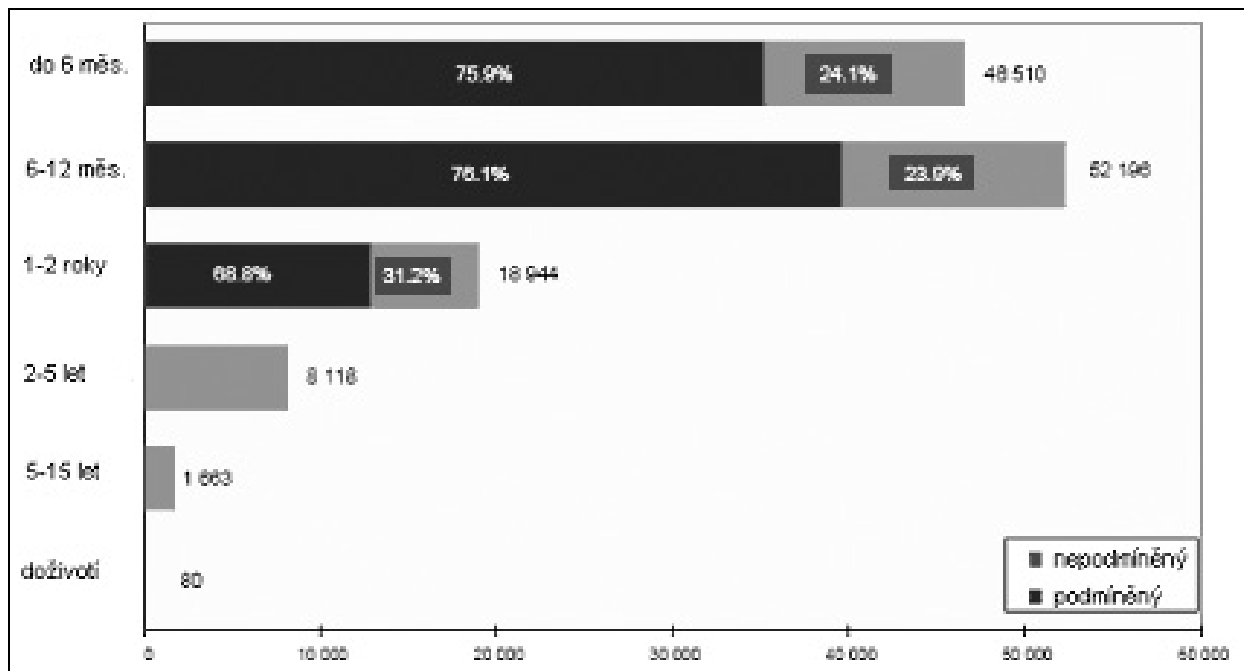

* Do roku 1994 Západní Berlín, od roku 1995 celý Berlín.

Pramen: Statistika odsouzení za příslušný rok, publikovaná Spolkovým statistickým úřadem, Wiesbaden; pro absolutní údaje viz tabulku 15a v příloze.

Pokud jde o délku uložených trestů odnětí svobody, většinu tvoří tresty do 12 měsíců. V každém případě přibližně dvě pětiny představují krátkodobé tresty do šesti měsíců a od šesti do dvanácti měsíců. Další 15 % tvoří tresty od jednoho roku do dvou let. Podíl podmíněných trestů odnětí svobody se s narůstající délkou trestu snižuje, nicméně i u trestů od jednoho roku do dvou let činí více než dvě třetiny. Další 6 % trestů odnětí svobody představují tresty v délce přes dva roky a 1,3 % činí tresty v délce přes pět let. Tresty odnětí svobody na doživotí tvoří 0,1 % všech trestů odnětí svobody (graf 16).

**Graf 16: Délka trestů odnětí svobody (dospělí)
– bývalé Západní Německo a Berlín**

Pramen: Statistika odsouzení za rok 2003, publikovaná Spolkovým statistickým úřadem, Wiesbaden, tabulka 3.1.

3.3 Peněžitý trest

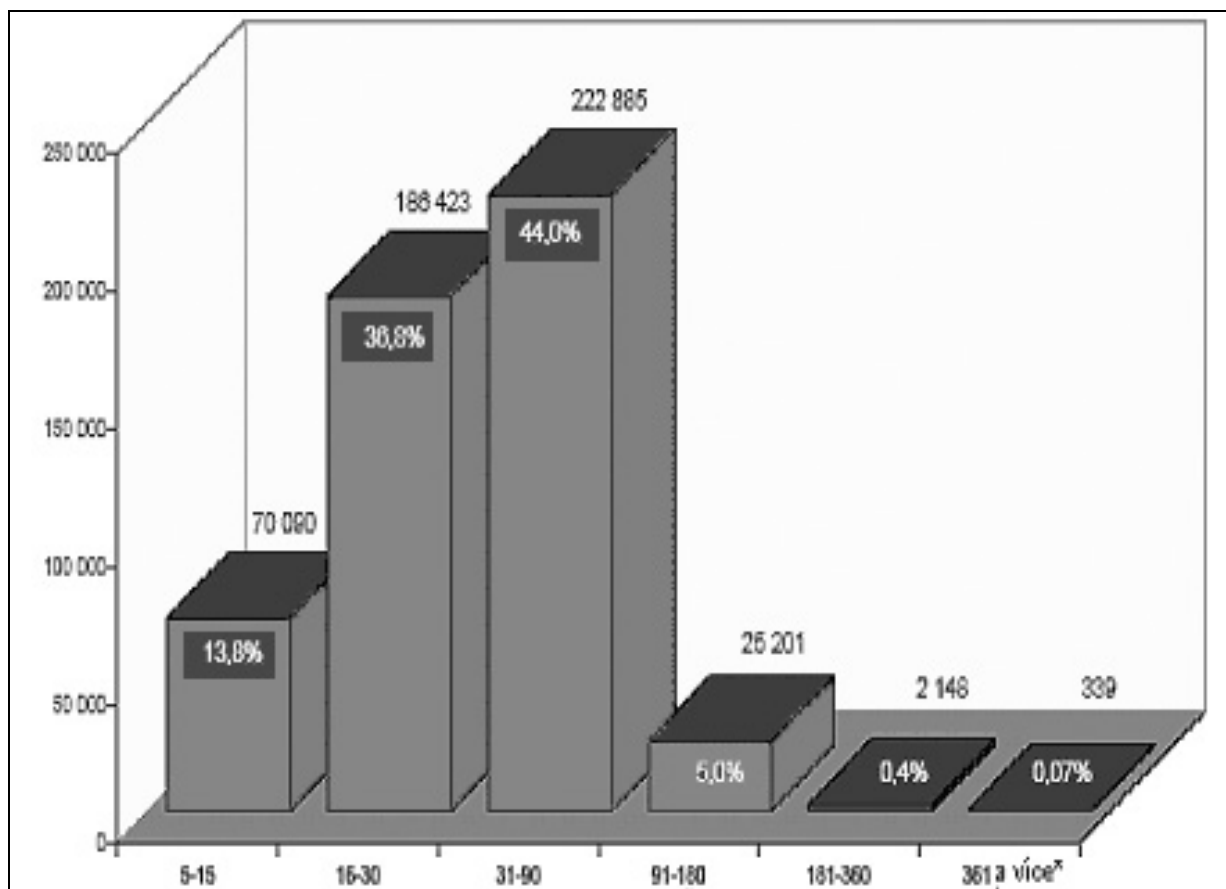
Peněžitý trest se ukládá formou denních pokut. To má zajistit, aby měl stejný dopad na pachatele, kteří spáchali stejně závažné trestné činy, ovšem žijí v odlišných ekonomických podmínkách. Celková výše peněžitého trestu se odvíjí od počtu denních pokut a výše těchto pokut, např. je-li někdo odsouzen ke 30 denním pokutám ve výši 30 EUR, činí celková výše peněžitého trestu 900 EUR. Zatímco výše denních pokut se stanoví s ohledem na schopnost pachatele platit, obecně tedy na jeho čistý příjem, počet denních pokut odráží míru závažnosti činu.

Vzhledem ke skutečnosti, že osobní a majetkové poměry řady osob nedovolují zaplatit celý peněžitý trest najednou, může jim být stanovena lhůta k zaplacení nebo povoleno placení ve splátkách. Pokud odsouzený peněžitý trest nezaplatí, je trest nahrazen trestem odnětí svobody. Při stanovení délky náhradního trestu odnětí svobody platí, že jedna denní pokuta odpovídá jednomu dni odnětí svobody. V některých Länder však zákon umožňuje orgánům činným v trestním řízení uložit odsouzenému náhradní trest ve formě obecně prospěšných prací namísto odnětí svobody.

Výkon peněžitého trestu se neodkládá. V případě peněžitého trestu do výše 180 denních pokut lze vydat výstrahu: soud shledá obviněného vinným, varuje ho, stanoví peněžitý trest a vyhradí si právo jej uložit v průběhu zkušební doby. V praxi se tento postup využívá jen zřídka. V níže uvedených údajích není 5500 těchto případů zahrnuto. Není tam zahrnuto ani 324 případů, kdy nebyl uložen trest z toho důvodu, že pachatel již byl dostatečně potrestán důsledky svého jednání.

Přibližně polovina z 507 086 peněžitých trestů byla uložena ve výši do 30 denních pokut, další dvě pětiny ve výši mezi 31 a 90 denními pokutami. V 5 % případů přesáhl počet denních pokut 90 a pouze 0,4 % peněžitých trestů činilo více než 180 denních pokut (graf 17).

Graf 17: Peněžité tresty – počet denních pokut – bývalé Západní Německo a Berlín. Celkový počet peněžitých trestů: 507 086

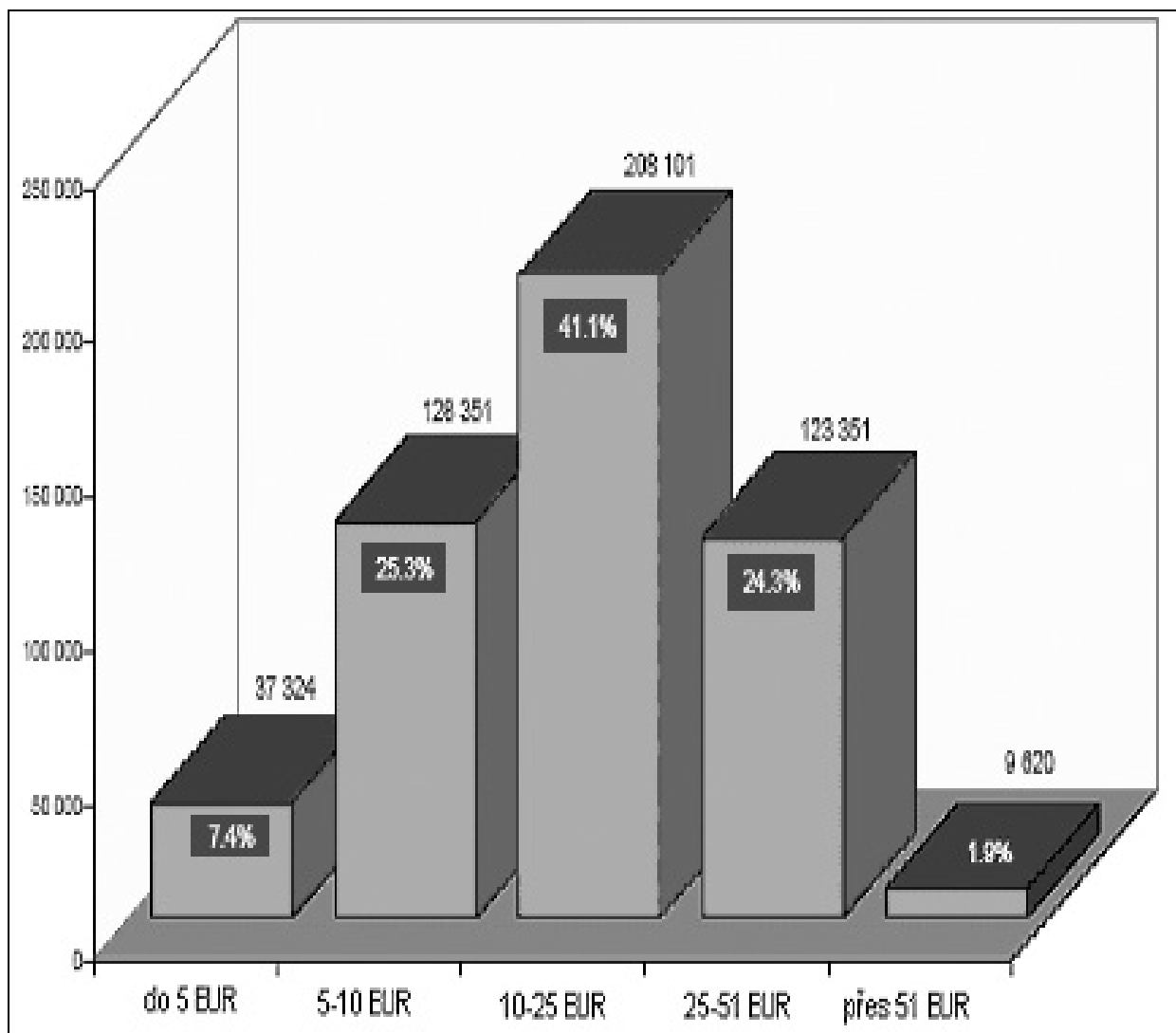

* Ukládá se jako samostatná sankce jen do výše 360 denních pokut; ve vyšší výměře je ukládán jen jako jeden z více trestů.

Pramen: Statistika odsouzení za rok 2003, publikovaná Spolkovým statistickým úřadem, Wiesbaden, tabulka 3.3.

Z uložených peněžitých trestů bylo 41 % složeno z denních pokut ve výši mezi 10 a 25 EUR. Méně než desetina peněžitých trestů byla tvořena denními pokutami ve výši do 5 EUR, více než čtvrtina denními pokutami ve výši mezi 5 a 10 EUR, a rovněž více než čtvrtina denními pokutami ve výši mezi 25 a 51 EUR. Z osob odsouzených k peněžitému trestu platila 2 % denní pokuty ve výši přes 51 EUR (graf 18).

**Graf 18: Peněžité tresty – výše denních pokut –
bývalé Západní Německo a Berlín. Celkem: 506 747***

* Nezahrnuje 339 případů, kdy bylo uloženo 361 a více denních pokut.

Pramen: Statistika odsouzení za rok 2003, publikovaná Spolkovým statistickým úřadem, Wiesbaden, tabulka 3.3.

3.4 Jiná opatření a vedlejší tresty

Hlavními vedlejšími sankcemi jsou zákaz řízení motorových vozidel, propadnutí věci a propadnutí majetku. Zákaz řízení motorových vozidel až na tři měsíce může být uložen, pokud trestný čin, za který je pachatel odsouzen, souvisel s řízením motorového vozidla. V případě propadnutí věci či majetku je odsouzený povinen vydat majetek nebo jiný prospěch získaný trestným činem, anebo předměty použité k jeho spáchání.

Za účelem nápravy pachatele či ochrany společnosti mohou být samostatně (tj. nezávisle na hlavním trestu) uložena také některá opatření odlišná od trestu. Je-li trestní odpovědnost pachatele přinejmenším snížena, lze taková opatření uložit společně s peněžitým trestem či trestem odnětí svobody.

Nejčastějším z těchto opatření je odnětí řidičského oprávnění. Narozdíl od zákazu řízení motorových vozidel, jenž má sloužit jako krátkodobá výstraha, je jeho cílem dostat nezpůsobilé řidiče ze silničního provozu. Když soud odejme řidičské oprávnění, stanoví dobu, během níž je pachatel nemůže získat zpět. Po uplynutí této doby správní úřad nejprve přezkouší způsobilost pachatele řídit motorové vozidlo. Pokud pachatel k řízení způsobilý není, může zůstat bez řidičského oprávnění navždy.

Další opatření, jako umístění v léčebném zařízení, jsou ukládána zřídka. Nejčastějším z těchto opatření (1643 případů) je umístění závislých pachatelů do zařízení pro léčbu závislosti; v 876 případech byli pachatelé s duševní poruchou umístěni do psychiatrické léčebny. Preventivní detenci (po výkonu trestu) lze nařídít pouze v kombinaci s trestem odnětí svobody a jen tehdy, pokládá-li se pachatel za nebezpečného z důvodu jeho sklonu k páchaní závažné trestné činnosti. Byla uložena pouze v 66 případech (viz tabulku 7).

**Tabulka 7: Další opatření a vedlejší tresty
– bývalé Západní Německo a Berlín**

	Trestných činů celkem	Bez trestných činů v dopravě
Zákaz řízení motorových vozidel	32 737	5 456*
Propadnutí věci / majetku	18 092	17 300
Opatření k nápravě pachatele / ochraně společnosti	125 998	9 045*
- odnětí řidičského oprávnění	876	866
- umístění do psychiatrické léčebny		
- umístění do zařízení pro léčbu závislostí	1 643	1 554
- preventivní detence (po výkonu trestu)	66	66
- zákaz činnosti a dohled nad chováním ¹	196	188

* Týká se zpravidla případů, kdy je pachatel odsouzen za závažnější trestný čin, který je zahrnut ve statistice státního zastupitelství vedle trestného činu v dopravě.

¹ Pouze dohled nad chováním nařízený soudem; údaje nezahrnují dohled nad chováním v rámci odkladu výkonu opatření k nápravě pachatele / ochraně společnosti.

Pramen: Statistika odsouzení za rok 2003, publikovaná Spolkovým statistickým úřadem, Wiesbaden, tabulka 5.

4. Sankce podle trestního práva pro mladistvé

V případě mladistvých pachatelů (14 – 17 let věku včetně) a mladých dospělých (18 – 20 let věku včetně), odsouzených podle trestního práva pro mladistvé, má systém trestní justice za cíl vychovat pachatele a nabízí zvláštní sankce: zaprvé výchovná a kázeňská opatření a zadruhé trest odnětí svobody pro mladistvé s možností odkladu jeho výkonu na zkušební dobu. Použití jiných právních prostředků a opatření k nápravě pachatele a ochraně společnosti je možné jen v omezeném rozsahu. Vůči pachateli z řad mladých dospělých se postupuje podle trestního práva pro mladistvé, pokud odpovídá kategorii mladistvých z hlediska stupně svého rozvoje, nebo pokud se dopustil méně závažného trestného činu za okolností charakteristických pro trestné činy mladistvých.

Mezi výchovná opatření patří uložení pokynů a stanovení povinnosti podrobit se určitým formám výchovné pomoci, tj. společensko výchovné podpoře či umístění v obytném zařízení s náhradní péčí sociálních pracovníků. Uvedená opatření skutečně nemají pachatele trestat, ale výchovným způsobem podporovat jeho rozvoj. Kupříkladu pokyny se mohou týkat místa pobytu, účasti na kurzech sociálních dovedností, zaměstnání, či úsilí o provedení mediace mezi pachatelem a obětí.

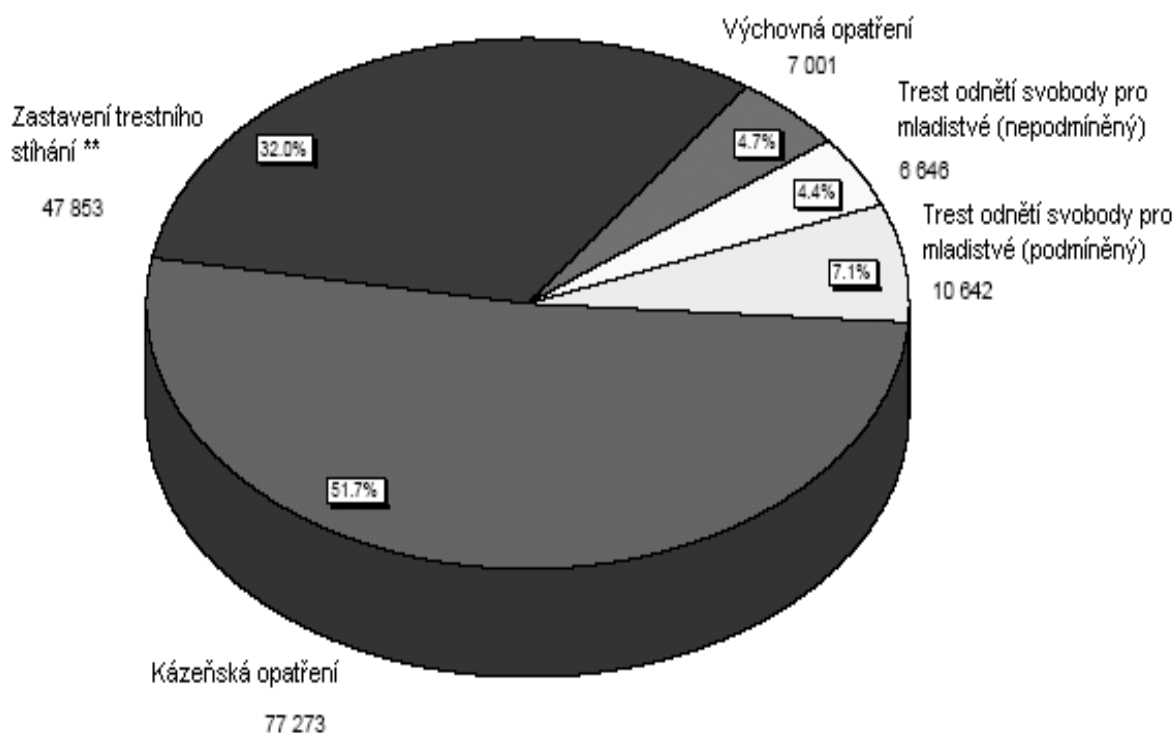
Kázeňská opatření mají naproti tomu zahrnovat i reakci sankční povahy. Mladistvý si má uvědomit nesprávnost svého počínání, aniž by mu bylo nutno uložit trest odnětí svobody pro mladistvé. Kázeňská opatření zahrnují výstrahu, stanovení podmínek (náhrada způsobené újmy, omluva poškozenému, zaplacení peněžní pokuty, vykonání prací) a detenci, jež může trvat od jednoho víkendu až po čtyři týdny. Výchovná a kázeňská opatření mohou být ukládána vedle sebe.

Trest odnětí svobody pro mladistvé je jediným skutečným trestem podle zákona o soudnictví ve věcech mládeže. Jeho úprava je však odlišná od úpravy trestu odnětí svobody pro dospělé. Délka trestu je omezena na šest měsíců až deset let. Soud uloží trest odnětí svobody pro mladistvé, pokud sklon mladistvého k páčání trestné činnosti, který vyšel najevo v důsledku jeho trestného činu, naznačuje, že výchovná či kázeňská opatření nepostačí k nápravě pachatele, nebo když uložení takového trestu vyžaduje závažnost spáchaného činu. Pokud nelze v průběhu hlavního líčení s jistotou určit, zda je sklon pachatele k páčání trestné činnosti takové povahy, že je skutečně třeba uložit trest odnětí svobody pro mladistvé, soud pouze uzná mladistvého vinným. Rozhodnutí, zda bude trest odnětí svobody uložen, je odloženo na určitou zkušební dobu. Následující tabulky nezahrnují 1985 případů, kdy bylo rozhodnutí o uložení trestu odnětí svobody pro mladistvé tímto způsobem odloženo (podle § 27 zákona o soudnictví ve věcech mládeže).

Trestní řízení může být zastaveno státním zastupitelstvím se souhlasem soudu podle § 45 odst. 3 zákona o soudnictví ve věcech mládeže, nebo samotným soudem pro mládež podle § 47 cit. zákona. Dále může státní zastupitelství za podmínek uvedených v § 45 odst. 1, 2 cit. zákona rozhodnout o zastavení řízení samo bez předložení věci soudu. Uvedená rozhodnutí mohou být, jsou-li učiněna soudem či s jeho souhlasem, spojena se stanovením určitých podmínek či pokynů pachateli. V méně závažných případech může být dostatečné uložení jiných výchovných opatření či úsilí pachatele odčinit újmu způsobenou obětí.

V roce 2003 bylo podle trestního práva pro mladistvé odsouzeno 101 562 osob (tabulka 19a v příloze). Devět desetin pachatelů z řad mladistvých a mladých dospělých byli muži; jednu desetinu tvořily ženy. V 83 % případů odsouzení byla uložena výchovná a kázeňská opatření. V 10 % případů byli pachatelé odsouzeni k podmíněnému trestu odnětí svobody pro mladistvé; 7 % pachatelů bylo odsouzeno k nepodmíněnému trestu odnětí svobody pro mladistvé.

Graf 19: Sankce podle trestního práva pro mladistvé* - bývalé Západní Německo a Berlín. Celkem uloženo sankcí: 149 415

* Nejsou zahrnuta řízení, která byla soudem pro mládež ukončena podle trestního práva pro dospělé.

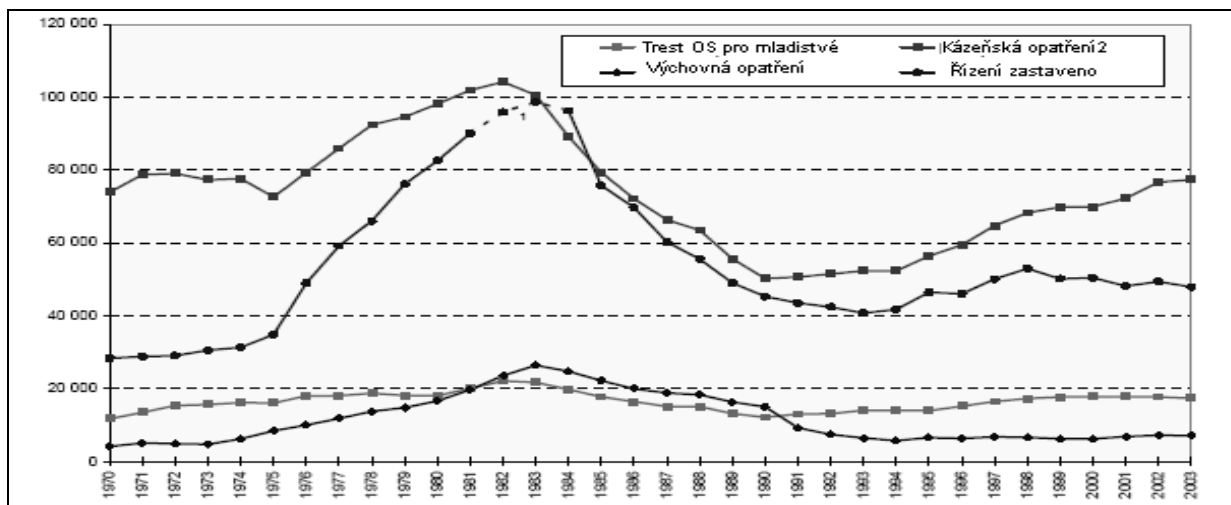
** podle § 45 odst. 3 a § 47 zákona o soudnictví ve věcech mládeže.

Pramen: Statistika odsouzení za rok 2003, publikovaná Spolkovým statistickým úřadem, Wiesbaden, pro absolutní údaje viz tabulku 19a v příloze.

Graf 19 znázorňuje přehled sankcí uložených v rámci systému trestní justice pro mladistvé, včetně případů, kdy bylo řízení zastaveno podle § 45 odst. 3 a § 47 zákona o soudnictví ve věcech mládeže. Nejčastěji ukládanými sankcemi byla kázeňská opatření: v roce 2003 bylo více než 77 000 pachatelů odsouzeno k více než 109 000 kázeňských opatření; detence, jako jediné kázeňské opatření spojené s odnětím svobody, byla uložena v téměř 19 000 případech týkajících se 19 % odsouzených. Přibližně 7000 pachatelů byla uložena výchovná opatření, téměř vždy ve formě pokynů, uložených jim jako nejpřísnější sankce. K trestu odnětí svobody pro mladistvé bylo odsouzeno 17 288 pachatelů: z uložených trestů odnětí svobody pro mladistvé bylo 54 % v délce mezi 6 a 12 měsíci, 34 % v délce mezi 1 a 2 roky. V délce mezi 2 a 5 roky bylo uloženo 11 % trestů odnětí svobody pro mladistvé a 0,6 % těchto trestů bylo uloženo v délce mezi 5 a 10 roky (pro absolutní čísla viz tabulku 19a v příloze).

Téměř 48 000 řízení bylo zastaveno státním zastupitelstvím se souhlasem soudu za podmínek stanovených v § 45 odst. 3 zákona o soudnictví ve věcech mládeže nebo samotným soudem pro mládež podle § 47 cit. zákona, aniž by byla v hlavním líčení uložena sankce. Statistika trestního stíhání však nezahrnuje řadu případů, kdy bylo řízení zastaveno státním zastupitelstvím bez zapojení soudu za podmínek uvedených v § 45 odst. 1 či 2 zákona o soudnictví ve věcech mládeže.

Graf 20: Sankce uložené podle trestního práva pro mladistvé v letech 1970 - 2003* - bývalé Západní Německo a Berlín**

* Pouze nejpřísnější uložená sankce.

** Do roku 1994 Západní Berlín; od roku 1995 celý Berlín.

1 Údaje o „Rozhodnutí podle § 45 odst. 3 a § 47 zákona o soudnictví ve věcech mládeže“ za roky 1982 a 1983 nezahrnují rozhodnutí podle § 45 cit. zákona. Z toho důvodu jsou údaje v grafu odhadnuty na základě předchozích a následných let.

2 § 45 odst. 3 cit. zákona odpovídá § 45 odst. 1 tohoto zákona ve znění do roku 1990.

Pramen: Statistika odsouzení za příslušný rok, publikovaná Spolkovým statistickým úřadem, Wiesbaden, pro absolutní údaje viz tabulku 20a v příloze.

Graf 20 a tabulka 20a (v příloze) ukazují, že počty sankcí uložených podle trestního práva pro mladistvé byly v letech 1970 – 1974 poměrně stabilní. Od roku 1975 do počátku let osmdesátých se zvyšoval počet sankcí nespojených s odnětím svobody. Mezi lety 1979 a 1982 došlo rovněž k nárůstu počtu trestů odnětí svobody pro mladistvé. Od té doby až do počátku devadesátých let pokračoval pokles, zejména pokud jde o případy zastavení trestního řízení podle § 45 odst. 3 (do roku 1990 se jednalo o ustanovení § 45 odst. 1) a § 47 zákona o soudnictví ve věcech mládeže a o případy kázeňských opatření, jakož i o tresty odnětí svobody pro mladistvé. Jedním z faktorů, který toho byl příčinou, byl jistě demografický vývoj. Léta rozmachu porodnosti ovlivnila údaje z období od roku 1970 do počátku osmdesátých let. Následně počty osob ve věku mladistvých klesaly. Kromě toho státní zastupitelství stále více uplatňuje možnost zastavit trestní řízení bez souhlasu soudu podle § 45 odst. 1 a 2 zákona o soudnictví ve věcech mládeže (statistika trestního stíhání o tom přesné údaje neobsahuje). V první polovině devadesátých let bylo možno pozorovat nárůst všech druhů sankcí s výjimkou výchovných opatření, který se však od konce devadesátých let celkově zpomalil; od té doby došlo dokonce ke snížení počtu řízení ukončených podle § 45, odst. 3 a § 47.

5. Zvláštní téma: mediace mezi pachatelem a obětí

Mediace mezi pachatelem a obětí (Täter – Opfer – Ausgleich; zkráceně TOA), pro niž byl vytvořen legislativní rámec poprvé v roce 1990, má přimět pachatele usilovat o usmíření s poškozeným a tím o odčinění svého trestného činu, anebo se o to aspoň pokusit. K usmíření tohoto druhu může dojít v kterémkoliv stadiu trestního řízení a může přimět orgány činné v trestním řízení upustit od trestního stíhání (§ 45 odst. 3 zákona o soudnictví ve věcech mládeže – viz výše IV.4.), trestní stíhání zastavit (§ 153a odst. 1, věta druhá, bod 5 trestního řádu, § 47 odst. 1 bod 3 zákona o soudnictví ve věcech mládeže, viz výše IV.1.) nebo upustit od potrestání či uložit mírnější sankci (§ 46a StGB). Podle trestního práva pro mladistvé může soud uložit pokyn, že odsouzený pachatel je povinen usilovat o mediaci mezi pachatelem a obětí (§ 10 odst. 1 věta třetí, bod 7 zákona o soudnictví ve věcech mládeže). Za účelem častějšího a snazšího využívání TOA byla trestněprávní ustanovení v roce 1999 doplněna o nové § 155a a § 155b trestního řádu. Ty ukládají státnímu zastupitelství a soudu povinnost ve všech stadiích řízení zvažovat možnosti dosažení usmíření mezi obviněným a obětí.

K mediaci mezi pachatelem a obětí dochází zpravidla na základě iniciativy státního zastupitelství, ačkoliv jsou přitom zapojeny instituce TOA, obvykle orgán soudu pro mládež, orgán soudu či specializovaná nezávislá organizace. Uvedená instituce zváží, zda je případ obecně vhodný pro TOA, zda jsou oběť a pachatel připraveni zahájit jednání směřující k usmíření, toto jednání vede, zaznamenává jeho výsledky, kontroluje přítomnost skutečné snahy o odškodnění a informuje státní zastupitelství a soud o úspěchu či nezdaru.

Oficiální statistiky nevykazují používání mediace mezi pachatelem a obětí. Od roku 1995 existuje Spolková statistika TOA (viz „Täter – Opfer – Ausgleich in der Entwicklung“ od Hanse-Jürgena Kerner a Arthura Hartmanna, ed. Spolkové ministerstvo spravedlnosti, Berlín 2005; k dispozici on-line na adrese www.bmj.bund.de/toa), financovaná ministerstvem spravedlnosti, sestavovaná a zpracovávaná výzkumnou skupinou, v níž byly naposledy vydány statistické údaje za rok 2002. Údaje jsou shromažďovány od institucí zabývajících se TOA. Vzhledem ke skutečnosti, že účast ve statistice TOA je dobrovolná, nejsou dostupné výsledky reprezentativní pokud jde o instituce provozující TOA ani pokud jde o případy TOA uskutečněné v Německu. Statistika TOA představuje různorodé informace o institucích, počtech případů, jejich povaze, jakož i o používaných postupech a dosažených výsledcích. Hlavní poznatky lze stručně shrnout následujícím způsobem:

Většina z institucí zapojených do statistiky je nezávislá, ačkoliv zúčastněné orgány ochrany mládeže a soudní sociální služby jsou nejspíše zastoupeny

v nepřiměřeně nízkém počtu. Přibližně tři čtvrtiny zúčastněných institucí jsou specializovány na poskytování TOA. Vždy zhruba jedna třetina z nich pracuje buď výlučně s mladistvými a mladými dospělými, pouze s dospělými či se všemi věkovými skupinami.

Od prvního sběru údajů v roce 1993 se *celkový počet případů* řízení, jež se pokládají za vhodná pro tento způsob řešení konfliktu, zvýšil z 1066 na 4381, tj. zečtyřnásobil se. TOA se obvykle zahajuje v předsoudním stadiu řízení (90 % případů v roce 2002), kde rozhodující roli hraje státní zastupitelství (v 80 % případů).

Z *trestných činů* jsou tímto způsobem řešeny především ublížení na zdraví (47 %) a poškozování cizí věci (12 %), trestné činy proti majetku (6 %), jakož i loupeže (2 %) jsou zastoupeny poměrně vzácně. Z hlediska *poškozených* se jedná téměř výlučně o fyzické osoby (95 %), z nichž většina (téměř dvě třetiny) jsou muži, což vyplývá z vysokého podílu trestného činu ublížení na zdraví. V souladu s podíly jednotlivých trestných činů bývá následkem spáchaných deliktů újma na zdraví (43 %) více než újma majetková (24 %) a psychická (24 %). Mezi *obviněnými* jsou nejčastěji prvopachatelé (70 %) a – což se týká pachatelů obecně – převažují muži (80 %). Pokud jde o věk, zvyšuje se podíl dospělých – na 55 % obviněných a 67 % poškozených.

Významnou podmínkou TOA je *ochota dosáhnout usmíření* ze strany poškozeného; ta dosahuje 73 % mezi mladistvými a 63 % mezi dospělými oběťmi. Ochota dosáhnout usmíření ze strany obviněných je pochopitelně vyšší a dosahuje 92 % mezi mladistvými a 77 % mezi dospělými pachateli.

Smírčí jednání mezi pachatelem a obětí je hlavním bodem koncepce TOA; ve dvou třetinách případů (75 % mezi mladistvými, 55 % mezi dospělými obviněnými) se koná za přítomnosti mediátora. Ve zbývajících případech se používají jiné formy vyjednávání, např. jednání mediátora střídavě s poškozeným a s pachatelem.

Úsilí o kompenzaci obvykle vede k pozitivnímu *výsledku*: v 80 % případů je dosaženo dohody, která uspokojuje obě strany a je naplněna; v dalších 4 % případů je dosaženo částečné dohody. Pouze v 16 % případů je TOA zcela neúspěšná, neboť strany nedojdou k dohodě, poškozený v průběhu jednání odstoupí či pachatel přestane usilovat o odčinění svého deliktu.

Tabulka 8: Obsah řešení dohodnutého v průběhu mediace mezi pachatelem a obětí v roce 2002

	Počet případů	v %
Žádná dohoda o řešení	146	8,3
Omluva	233	69,8
Dar	86	4,9
Navrácení v původní stav	40	2,3
Náhrada za bolest a snížení společenského uplatnění	241	13,6
Práce pro oběť	101	5,7
Společná činnost s obětí	49	2,8
Náhrada škody	443	25,1
Jiné	240	13,6

* Je možné se dohodnout na více způsobech řešení, proto součet podílů přesahuje 100 %.

Pramen: Kerner/Hartmann: Täter-Opfer-Ausgleich in der Entwicklung, Berlín 2005, str. 154; autorova vlastní prezentace.

Náhrada škody a náhrada za bolest a ztížení společenského uplatnění jsou vedle omluvy z pochopitelných důvodů nejčastějším *dohodnutým řešením* (viz tabulku 8). Pokládá-li instituce provádějící TOA snahu o usmíření za dovršenou, informuje o tom státní zastupitelství, nebo v příslušných případech soud. *Doba* mezi převzetím případu a jeho vrácením justičním orgánům činí v polovině případů 21 týdnů či méně.

V. Probační služba

Hlavním úkolem probační služby je dohled nad pachateli ve zkušební době. Dohlíží též na osoby, jimž byl uložen dohled nad chováním.

Pokud je výkon trestu odnětí svobody podmíněně odložen, nebo je podmíněně odložen výkon zbytku tohoto trestu (viz výše IV.3.1), může soud pachateli nařídit podrobit se *dohledu probačního úředníka*; v případě trestu odnětí svobody pro mladistvé (viz IV.4.) to je obligatorní. Stanoveny mohou být též další podmínky (např. odčinění způsobené újmy, výkon obecně prospěšných prací) či pokyny (např. pokud jde o místo pobytu nebo pravidelné hlášení se soudu či jiné instituci).

Dohled nad chováním je jedním z opatření k nápravě pachatele a ochraně společnosti. Ukládá se v případě odkladu výkonu umístění v zařízení pro léčbu závislosti či v psychiatrické léčebně, nebo podmíněného propuštění z takového umístění, anebo pokud to soud v případě určitých trestných činů výslovně uzná za vhodné. V praxi je nejčastějším případem dohled nad chováním po výkonu trestu odnětí svobody v délce nejméně dvou let. Pachatel je v takovém případě podroben kontrole a pomoci dohlízejícího orgánu a probačního úředníka. Dohled nad chováním může být rovněž spojen s pokyny. Orgán dohlízející nad chováním sleduje chování pachatele a plnění všech pokynů.

System trestní justice ve věcech mládeže obsahuje zvláštní prvek. Podle ustanovení § 27 zákona o soudnictví ve věcech mládeže může soud v hlavním líčení pouze rozhodnout o vině mladistvého a nechat rozhodnutí otevřené pokud jde o otázku uložení trestu odnětí svobody pro mladistvé, za současného podrobení pachatele dohledu probačního úředníka v průběhu zkušební doby. Pokud špatné chování pachatele ve zkušební době povede k závěru, že trestný čin byl spáchán v důsledku jeho sklonu k páčání trestné činnosti, je pachateli uložen trest odnětí svobody pro mladistvé podle § 30 odst. 1 zákona o soudnictví ve věcech mládeže. V opačném případě se po uplynutí zkušební doby odsouzení ruší.

Probační úředník pachateli pomáhá a dohlíží na něj. Se souhlasem soudu sleduje plnění podmínek a pokynů. Zkušební doba skončí buď „úspěšně“ upuštěním od výkonu trestu či ukončením dohledu; anebo soud za určitých podmínek zruší odklad výkonu trestu nebo jeho zbytku – pokud se pachatel v průběhu zkušební doby dopustí další trestné činnosti, závažně nebo opakovaně poruší podmínky a pokyny, nebo se trvale vyhybá dohledu probačního úředníka.

Probační služba vede své vlastní statistiky. V nich evidovaný počet probačních příkazů je vyšší než počet osob, vůči nimž byly vydány. Hlavním důvodem je

skutečnost, že stejnému pachateli může být soudem za více trestných činů ve více různých řízeních stanovena zkušební doba vícekrát.

Existují dvě různé metody vykazování: počet pravomocných probačních příkazů k určitému datu, např. k 31. prosinci každého roku, a všechny zkušební doby ukončené v průběhu roku. Dohled nad chováním, který byl donedávna též započítáván, již do statistiky v posledních několika letech zahrnován není.

Z pravomocných probačních příkazů k určitému datu jich je 22 % vydáno podle trestního práva pro mladistvé a 78 % podle trestního práva pro dospělé (tabulka 9). Vzhledem k tomu, že délka zkušební doby podle trestního práva pro mladistvé bývá obecně nižší než podle trestního práva pro dospělé, je podíl mladistvých pachatelů ve zkušební době pod dohledem pracovníků probační služby v průběhu jednoho roku výrazně vyšší (viz níže).

**Tabulka 9: Počet probíhajících zkušebních dob*
- bývalé Západní Německo a Berlín****

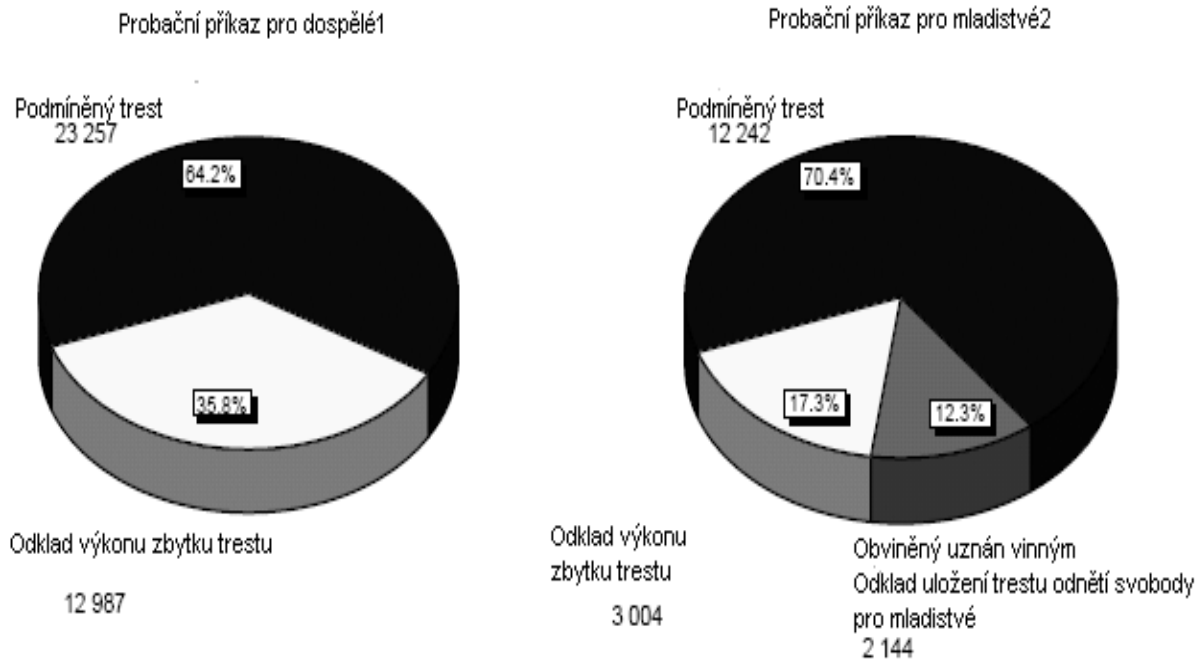
	Zkušební doby		Probace podle			
	Celkem	Procenta	trestního práva pro dospělé		trestního práva pro mladistvé	
Celkem	161 211	100 %	125 278	78 %	35 933	22 %

* Pouze zkušební doby pod dohledem probačních úředníků na plný úvazek; zahrnuto i více zkušebních dob jednoho a téhož pachatele.

** Kromě Hamburku.

Pramen: Statistika Probační služby za rok 2002, publikovaná Spolkovým statistickým úřadem, Wiesbaden (Fachserie 10, Reihe 5), tabulka 1.1.

Graf 21: Důvody probačních příkazů* - bývalé Západní Německo a Berlín

* Pouze probační příkazy s dohledem probačních úředníků na plný úvazek.

** Kromě Hamburku.

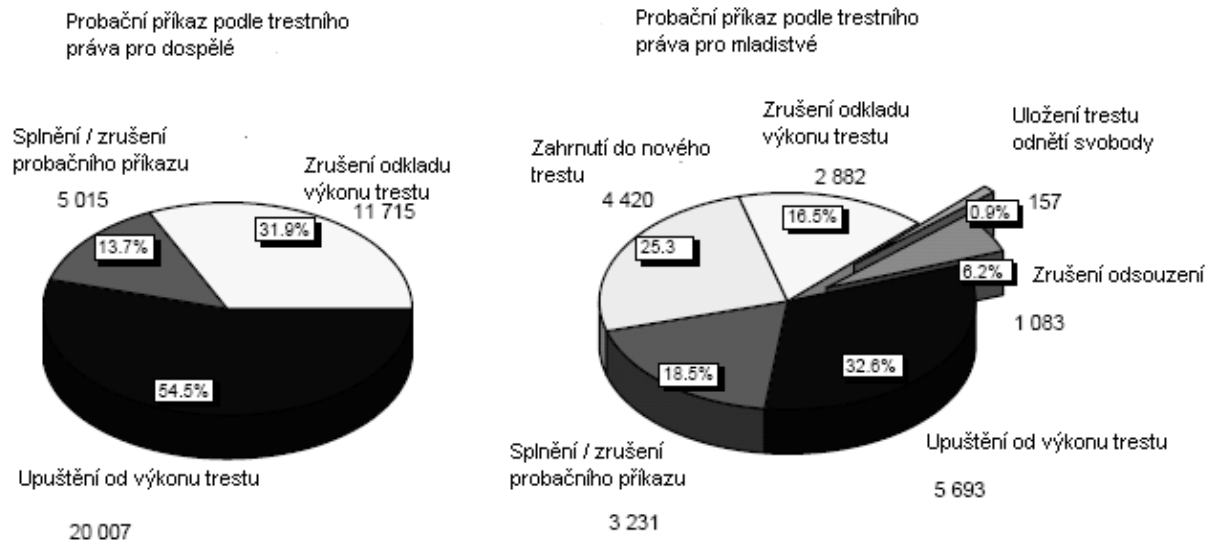
¹ Kromě 458 probačních příkazů v souvislosti s milostí a dalších probačních příkazů při podmíněném propuštění z výkonu trestu odnětí svobody na doživotí.

² Kromě 76 probačních příkazů v souvislosti s milostí.

Pramen: Statistika probační služby za rok 2002, publikovaná Spolkovým statistickým úřadem, Wiesbaden tabulky 6 a 7.

Graf 21 představuje přehled počtu probačních příkazů, ukončených v roce 2002, a jistým způsobem znázorňuje i fluktuaci. Zahrnuty jsou všechny ukončené probační příkazy, to jest i případy, kdy zkušební doba skončila z důvodu zrušení odkladu výkonu trestu odnětí svobody a jeho nařízení. Především graf ukazuje, že mladiství pachatelé představují přibližně jednu třetinu klientely probační služby. Srovnáme-li důvody probačních příkazů, tvoří jasnou většinu odklad výkonu trestu odnětí svobody (64 %), resp. trestu odnětí svobody pro mladistvé (Jugendstrafe 70 %). U mladistvých pachatelů je navíc zvláštností odklad uložení trestu odnětí svobody pro mladistvé podle § 27 JGG (12 %). Významnou skupinu přitom současně tvoří pachatelé podmíněně propuštění z výkonu trestu odnětí svobody (36 %) a z výkonu trestu odnětí svobody pro mladistvé (17 %).

Graf 22: Důvody ukončení zkušební doby* - bývalé Západní Německo a Berlín**

* Pouze probační příkazy s dohledem probačních úředníků na plný úvazek.

** Kromě Hamburku.

Pramen: Statistika probační služby za rok 2002, publikovaná Spolkovým statistickým úřadem, Wiesbaden, (Fachserie 10, Reihe 5), tabulka 3.2; pro absolutní údaje a detailnější rozdělení důvodů konce zkušební doby viz tabulku 22a v příloze.

Graf 22 (pro absolutní údaje viz tabulku 22a v příloze) v sobě obsahuje zvláštní rys; znázorněním důvodů ukončení zkušební doby umožňuje – narozdíl od jiných sankcí – činit závěry o průběhu a „úspěšnosti“ trestu. V posledním vydání statistiky probační služby (r. 2002) jsou uvedeny následující skutečnosti u *dospělých*: především zkušební doby ukončené upuštěním od výkonu celého trestu nebo jeho zbytku v důsledku úspěšného uplynutí zkušební doby; ty činí 55 %. V těchto případech lze odklad výkonu trestu pokládat za úspěch. Naproti tomu zrušením odkladu výkonu trestu nebo jeho zbytku končí zkušební doba s tím důsledkem, že daná osoba musí vykonat buď celý trest nebo jeho zbytek; to se týká 32 % případů, což znamená, že necelá jedna třetina případů představuje jasné selhání probace. V 83 % případů zrušení odkladu se tak děje přinejmenším zčásti z důvodu nového trestného činu, spáchaného ve zkušební době; zbývající případy zrušení odkladu jsou patrně většinou způsobeny skutečností, že nejsou splněny důvody odkladu. Přirozeně nikoliv každý nový trestný čin, např. potrestaný peněžitým trestem, vede ke zrušení odkladu. Ke zrušení dojde pouze tehdy, pokud odsouzený pachatel „ukáže, že předpoklady, na nichž byl založen odklad výkonu trestu, se nenaplnily“ (§ 56f StGB).

Kategorie splnění / zrušení probačního příkazu zahrnuje případy, kdy je dohled probační služby ukončen dříve než uplynula původně stanovená zkušební doba,

aniž by byl nařízen výkon trestu odnětí svobody nebo jeho odklad zrušen. V těchto případech se pachatel rovněž osvědčil, tzn. že v průběhu zkušební doby nevyšlo najevo nic, co by vedlo ke zrušení odkladu výkonu trestu nebo jeho zbytku. Nelze však činit závěry o plném úspěchu, neboť zkušební doba zde může být delší než doba dohledu probační služby.

Situace je složitější pokud jde o osoby ve zkušební době, odsouzené podle *trestního práva pro mladistvé*. Především je nezbytné se vypořádat se zvláštností spočívající v možnosti odkladu uložení trestu odnětí svobody pro mladistvé – na první pohled by se vztah mezi úspěchem, tj. zrušením odsouzení, a neúspěchem, tj. uložení trestu odnětí svobody pro mladistvé, mohl zdát poměrně jasný. Je však třeba vzít v úvahu, že mnoho z 2144 případů odkladu uložení trestu odnětí svobody pro mladistvé je též zahrnuto v kategoriích zahrnutí do nového trestu, zrušení a splnění dohledu probační služby.

Pokud jde o probační příkazy vydané podle trestního práva pro mladistvé (včetně případů podle § 27 JGG) celkem, lze za jednoznačný úspěch pokládat méně než 40 % případů, v nichž bylo upuštěno od výkonu trestu nebo byl trest zrušen. Jednoznačným neúspěchem, tedy zrušením odkladu či uložení trestu odnětí svobody pro mladistvé, končí méně než jedna pětina případů. Důvodem pro zrušení odkladu je ve většině případů (74 %) zčásti či výlučně spáchání nového trestného činu.

Případy, končící splněním / zrušením dohledu probační služby lze většinou pokládat za úspěšné, s výhradou výše zmíněných omezení. Na druhou stranu mohou být případy „zahrnutí do nového trestu“ většinou pokládány za neúspěšné, neboť se zpravidla jedná o trestné činy spáchané *později během* zkušební doby, která je pachateli stanovena. Ovšem ani v tomto případě není taková kategorizace zcela jistá, neboť důvodem k zahrnutí mohou být rovněž trestné činy spáchané mladistvým či mladým dospělým *dříve* než byl vůči němu vydán probační příkaz.

Celkově většina podmíněných odsouzení se stanovením zkušební doby splní svůj zamýšlený účel.

VI. Nápravná zařízení

1. Stav vězeňské populace a důvod pobytu ve věznici

Pouze malá část odsouzených skutečně vykoná trest ve věznici: osoby odsouzené k nepodmíněnému trestu odnětí svobody pro mladistvé nebo ty, jimž byl výkon trestu odložen, ale odklad byl následně zrušen. Vedle toho existuje skupina osob umístěná v preventivní detenci následující po výkonu trestu. A konečně pachatelé odsouzení k peněžitému trestu končí ve věznici, pokud peněžitý trest nezaplatí a musejí místo něj nastoupit výkon náhradního trestu odnětí svobody.

V nápravných zařízeních jsou však umístěny též osoby, které nebyly trestním soudem odsouzeny: osoby ve výkonu vazby (viz též výše III.2.), nebo osoby, jejichž osobní svoboda byla omezena z jiného důvodu. Mezi ně patří osoby v jiné soudem uložené formě detence (např. podle občanského práva – velmi vzácné případy) a osoby ve vazbě čekající na vyhoštění (ačkoliv tyto naposled uvedené osoby nejsou vždy umístěny v nápravných zařízeních).

Údaje o vězeňském systému lze nalézt ve vězeňské statistice Spolkového statistického úřadu. Část údajů se vztahuje ke konkrétnímu datu, zpravidla 31. 3. daného roku. Při interpretaci těchto dat je třeba mít na paměti, že odsouzení ke krátkodobému trestu jsou oproti odsouzeným k trestu dlouhodobému podhodnoceni; pravděpodobnost zahrnutí ve statistice vykazované pouze jednou ročně je mnohem vyšší u odsouzeného vykonávajícího delší trest než u odsouzeného s trestem kratším. K 31. 3. 2004 bylo v 203 nápravných zařízeních umístěno 81 166 osob, z nichž přibližně polovina byla umístěna v samostatné cele a polovina v cele společné (tabulka 10).

Tabulka 10: Nápravná zařízení: kapacita a skutečná populace*
- celé Německo

	Počet
Počet nápravných zařízení	203
Kapacita	79 204
z toho - v samostatných celách ¹	49 673
- ve společných celách ¹	28 705
Skutečná populace	81 166
z toho - v samostatných celách ¹	41 296
- ve společných celách ¹	39 087

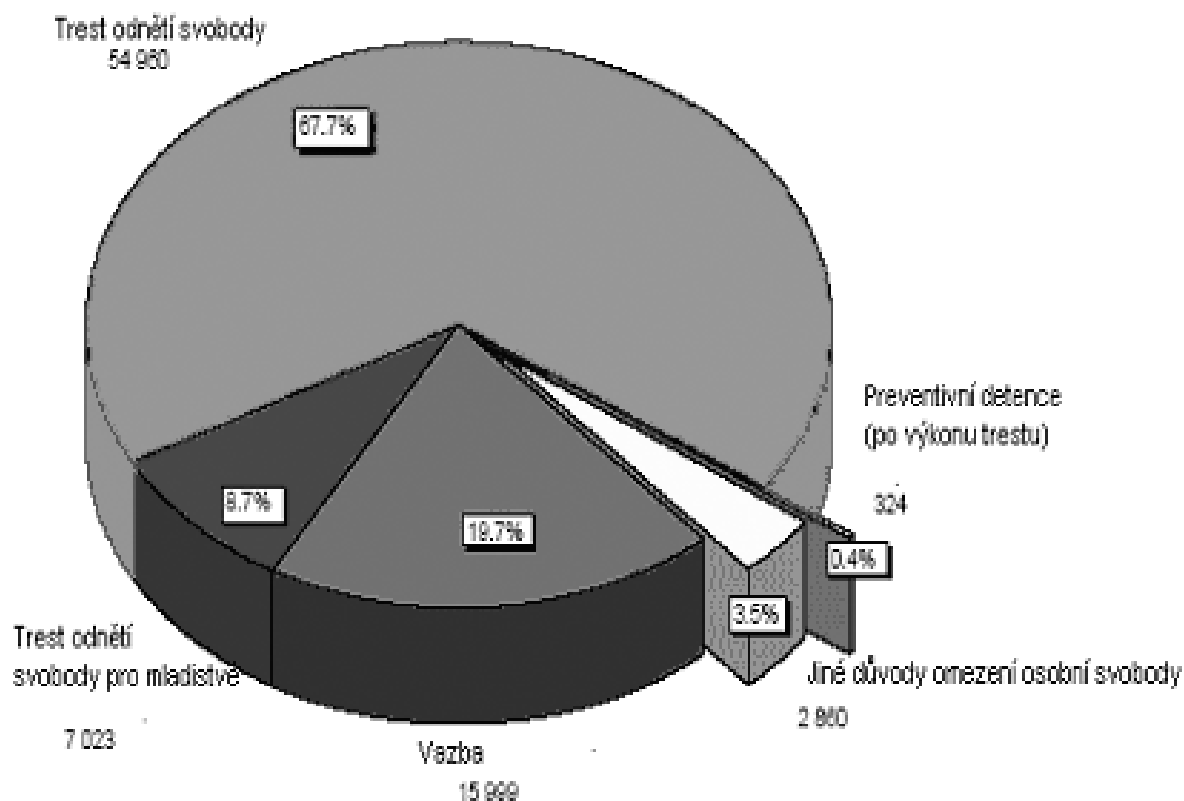
* Kromě osob dočasně nepřítomných (n = 1 413) dne 31. 3. 2004.

¹ Počty nedávají dohromady 100 %, protože nejsou k dispozici členěné údaje z Brém.

Pramen: Vězeňská statistika za rok 2004, publikovaná Spolkovým statistickým úřadem Wiesbaden, Aktuální počty osob ve výkonu trestu a vazby ke dni 31. 3.

Uvedené údaje nezahrnují vězně, kteří byli v den sčítání dočasně nepřítomni, např. v důsledku přerušení výkonu trestu, ovšem kteří zůstávají součástí vězeňského stavu. To se týká přibližně 1413 osob, tj. zhruba 2 % míst obsazených k tomuto stanovenému datu.

Graf 23: Důvod pobytu ve věznicích – celé Německo
Vězeňská populace celkem: 81 166*

* Kromě osob dočasně nepřítomných (n = 1 413) dne 31. 3. 2004.

Pramen: Vězeňská statistika za rok 2004, publikovaná Spolkovým statistickým úřadem Wiesbaden, Aktuální počty osob ve výkonu trestu a vazby ke dni 31. 3.

Trest odnětí svobody vykonává 76 % všech osob ve věznicích; přibližně 20 % je ve výkonu vazby. Osoby, jejichž osobní svoboda je omezena z jiných důvodů, např. osoby ve vazbě čekající na vyhoštění (graf 23 a tabulka 11), představují 4 % vězeňské populace.

Počet osob v preventivní detenci (po výkonu trestu) je nízký (0,4 %). Ženy představují malou část vězeňské populace: 95 % osob ve věznicích jsou muži.

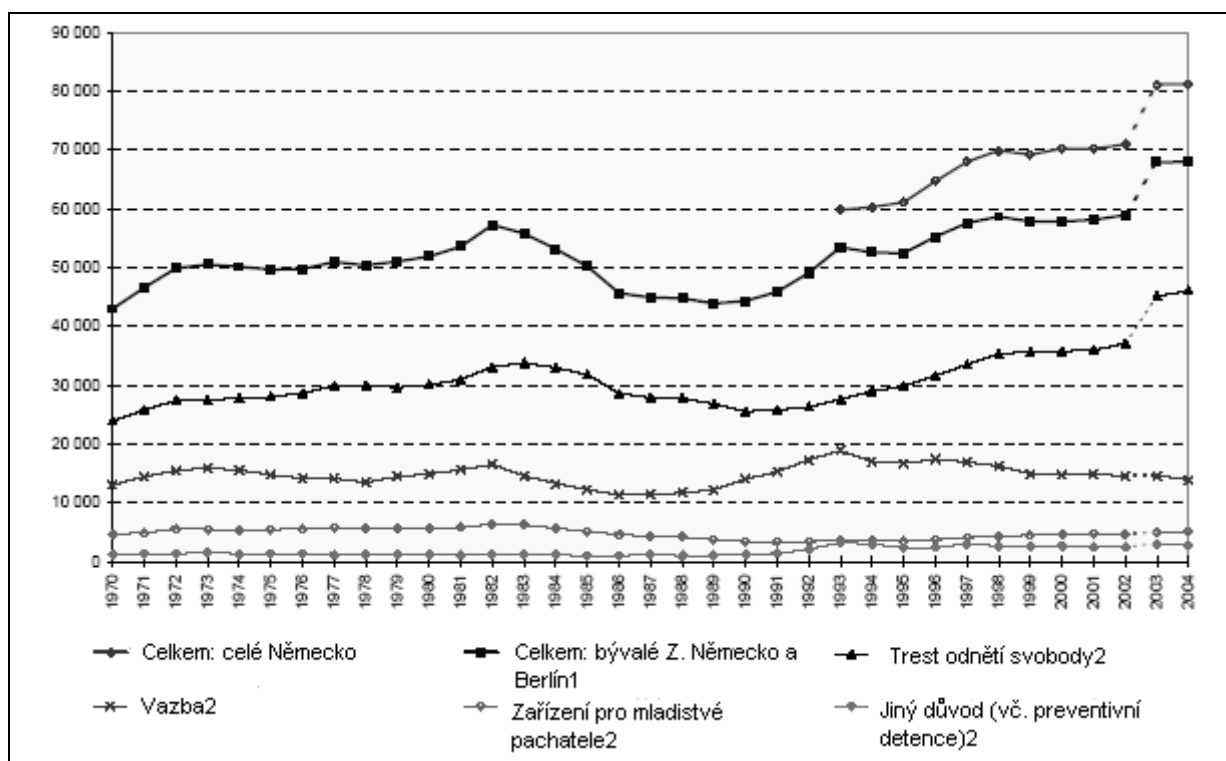
**Tabulka 11: Stav vězeňské populace a důvod pobytu ve věznicích*
- celé Německo**

Důvod pobytu ve věznicích	Celkem	Muži	Ženy
Celkem	81 166	77 014	4 152
Vazba	15 999	15 138	861
Trest odnětí svobody pro mladistvé	7 023	6 733	290
Trest odnětí svobody	54 960	52 266	2 694
Preventivní detence (po výkonu trestu)	324	324	0
Jiný důvod	2 860	2 553	307
z toho - vojenská detence	11	11	0
- umístění před vyhoštěním	1 582	1 346	236

* Kromě osob dočasně nepřítomných (n = 1 413) dne 31. 3. 2004.

Pramen: Vězeňská statistika za rok 2004, publikovaná Spolkovým statistickým úřadem Wiesbaden, Aktuální počty osob ve výkonu trestu a vazby ke dni 31. 3.

Graf 24: Počet osob ve věznicích ke konci roku podle důvodu pobytu ve věznicích*

* do roku 2002 údaje k 31. 12.; následně k 31. 3.; kromě osob dočasně nepřítomných (dne 31. 3. 2004 to bylo 1413 osob celkem ve Spolkové republice Německo, 1206 osob v bývalém Západním Německu a Berlíně¹).

¹ Do roku 1991 Západní Berlín, od roku 1992 celý Berlín.

² Pouze Západní Německo a Berlín¹.

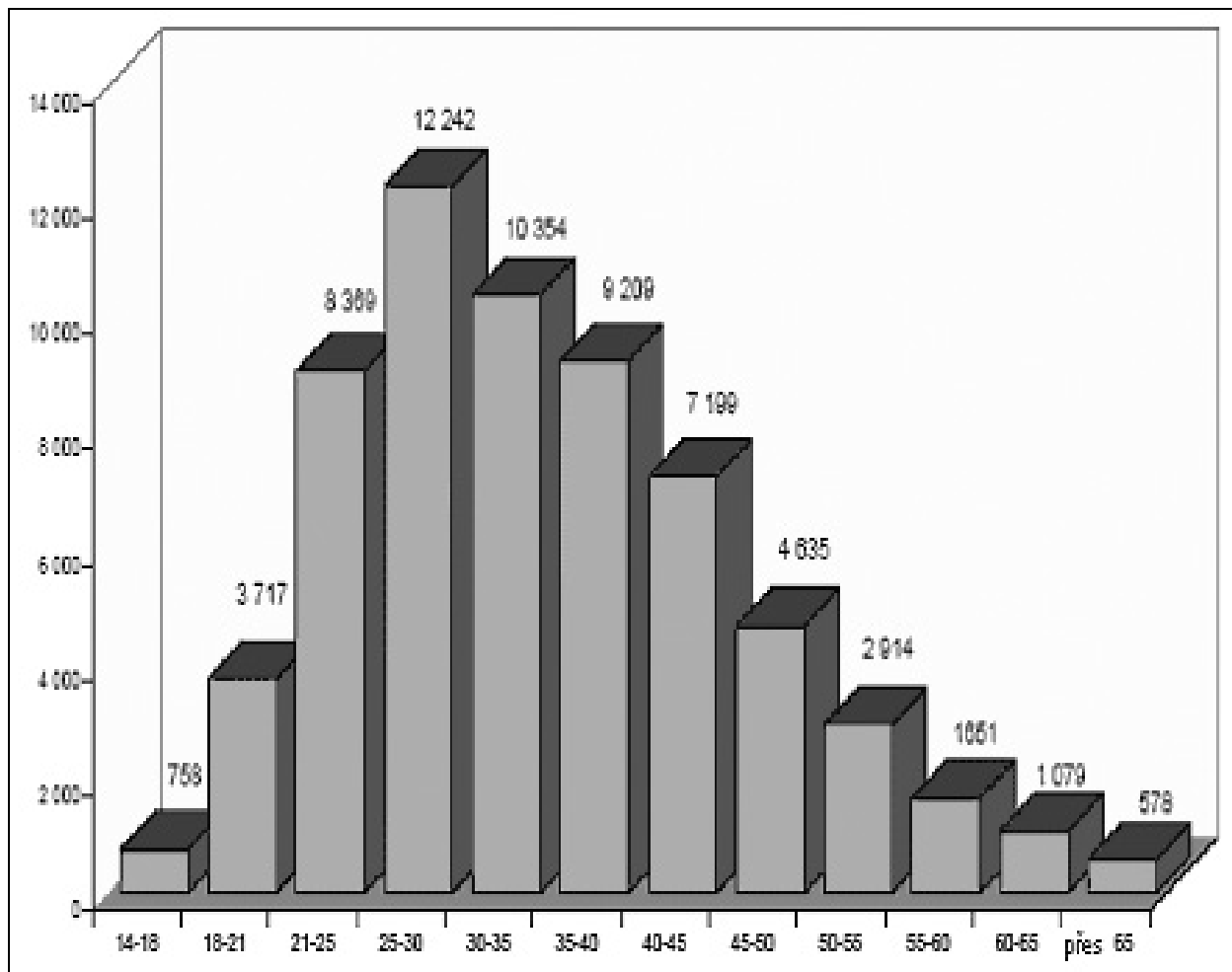
Pramen: Vězeňská statistika za příslušný rok, publikovaná Spolkovým statistickým úřadem Wiesbaden (do roku 2002 Fachserie 10, Reihe 4.2, str. 5, ke dni 31. 12.; od roku 2003 nová publikace, Aktuální počty osob ve výkonu trestu a vazby ke dni 31. 3.).

Přehled údajů o vězeňské populaci, vztahující se pouze na bývalé Západní Německo a Západní Berlín (a od roku 1992 celý Berlín), ukazuje prudký nárůst mezi lety 1977 a 1982, zejména pokud jde o dospělé odsouzené k trestu odnětí svobody (včetně náhradního trestu odnětí svobody v případě nezaplacení peněžitého trestu) a o osoby ve výkonu vazby. Naproti tomu počet osob ve výkonu trestu odnětí svobody pro mladistvé rostl pouze mírně, a počet osob umístěných ve věznicích z jiných důvodů zůstával na stejné úrovni až do roku 1990, aby následně poměrně prudce vzrostl mezi lety 1991 a 1993.

Počty osob ve výkonu trestu odnětí svobody pro mladistvé, ve výkonu trestu odnětí svobody a ve výkonu vazby v tomto období po vrcholu v letech 1982 a 1983 setrvale klesaly. K opětovnému nárůstu došlo u osob ve vazbě mezi lety 1990 a 1993; od roku 1994 začal být patrný sestupný trend. Naproti tomu od roku 1991 počty dospělých ve výkonu trestu odnětí svobody rostou významně a počty osob ve výkonu trestu odnětí svobody pro mladistvé mírně (graf 24). Důvodem je na jedné straně více ukládaných trestů odnětí svobody i trestů odnětí svobody pro mladistvé (viz výše grafy 15 a 20) a na straně druhé nárůst podílu delších trestů odnětí svobody.

Zahrneme-li Východní Německo (nové Länder) do statistik na úrovni celkové vězeňské populace, je zjevný stálý a zřetelný nárůst mezi lety 1993 a 1998 (v důsledku počátečních problémů nemá prezentace statistických údajů z dřívějšího období příliš význam); v jeho rámci byl relativní nárůst vězeňské populace větší na východě než na západě. Mezi lety 1999 a 2002 údaje stagnovaly na vysoké úrovni. Výrazně vyšší počty za roky 2003 a 2004 částečně neodrážejí skutečný nárůst, ale jsou způsobeny tím, že se 31. březen stal datem, k němuž se údaje vykazují, zatímco do té doby se jednalo o 31. prosinec, kdy byla vězeňská populace nižší v důsledku předvánočních milostí a většího počtu přerušování výkonu trestu.

Graf 25: Vězeňská populace podle věku – celé Německo
Vězeňská populace celkem: 63 373

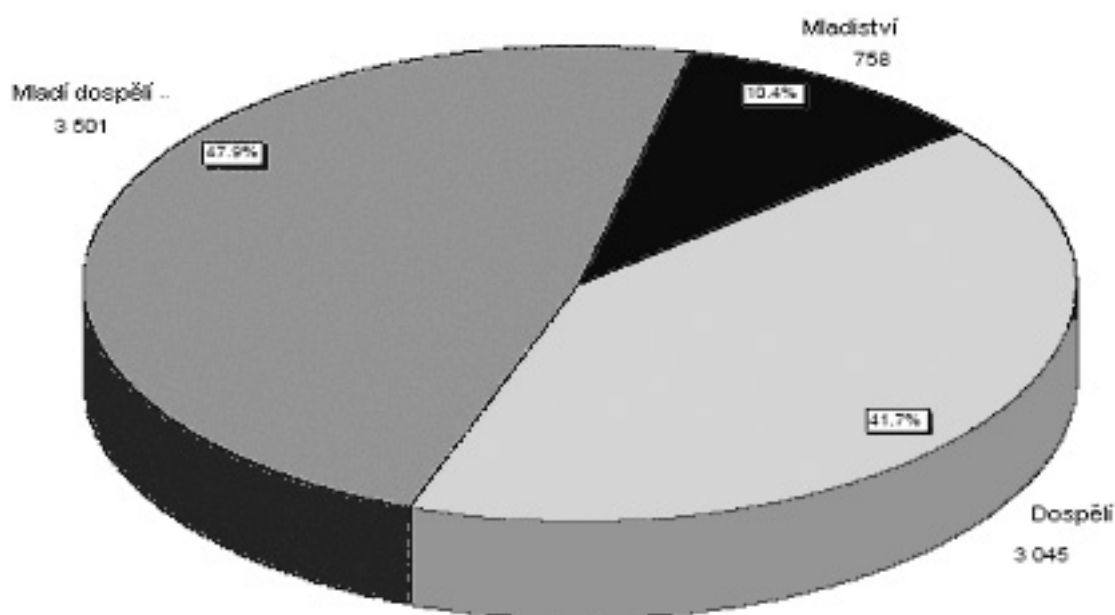
Pramen: Vězeňská statistika za rok 2004, publikovaná Spolkovým statistickým úřadem Wiesbaden (Fachserie 10, Reihe 4.1), tabulka 3.1; ke dni 31. 3.

2. Vězeňská populace a věk

Údaje týkající se věkové struktury vězeňské populace pocházejí ze statistik k 31. březnu 2001.

Graf 25 ukazuje, že více než dvě třetiny osob ve věznicích jsou ve věku 21 až 40 let. Mladistvých a mladých dospělých je 7,1 %, osob nad 50 let věku 9,8 % a pouze 2,6 % osob je ve věku nad 60 let.

Graf 26: Osoby ve výkonu trestu odnětí svobody pro mladistvé – celé Německo*. Celkem: 7304

* Včetně dospělých umístěných v nápravném zařízení pro mladistvé.

Pramen: Vězeňská statistika za rok 2004, publikovaná Spolkovým statistickým úřadem Wiesbaden (Fachserie 10, Reihe 4.1), tabulka 3.1; ke dni 31. 3.

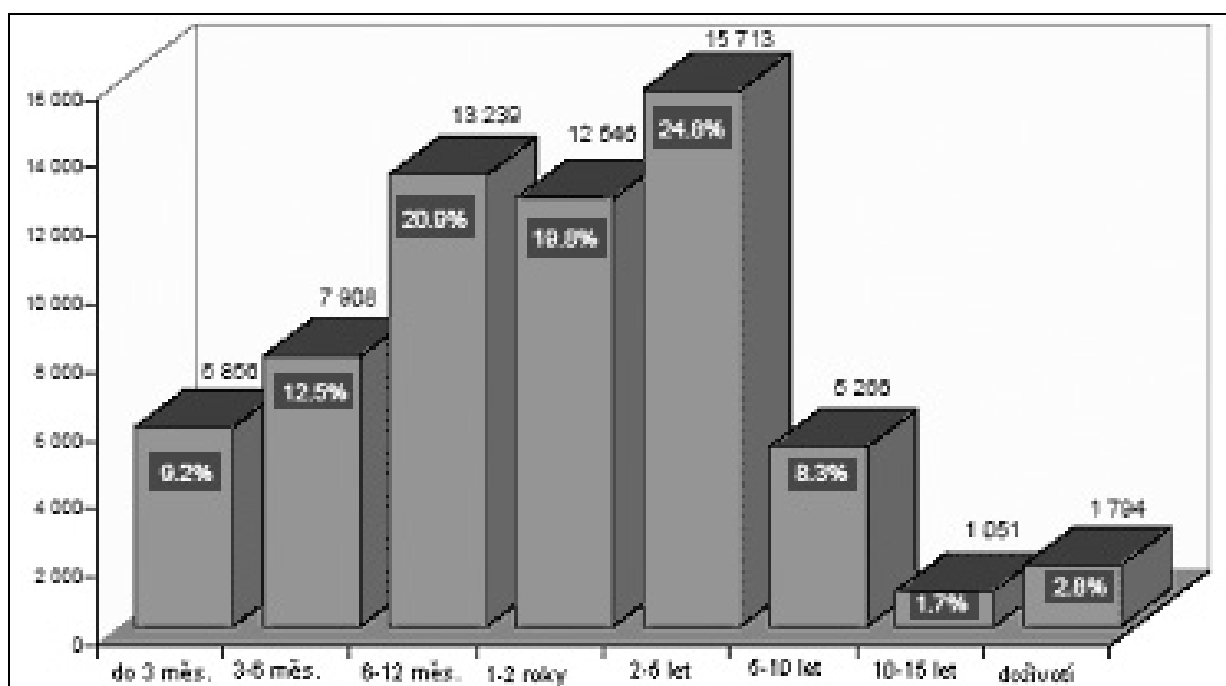
Pokud jde o osoby ve výkonu trestu odnětí svobody pro mladistvé, je zajímavé, že pouze 10 % z nich je ve věku do 18 let. Mladých dospělých je 48 % a dospělých více než 21 % (graf 26). Tato skutečnost má několik důvodů: závažné trestné činy, za které bývá ukládán nepodmíněný trest odnětí svobody pro mladistvé, páchají zpravidla spíše mladí dospělí než mladiství. Vzhledem k tomu, že pro použití trestního práva pro mladistvé či pro dospělé je rozhodující datum spáchání trestného činu, mohou být i osoby starší 21 let odsouzeny k trestu odnětí svobody pro mladistvé. Pouze v případě, že je pachatel starší 24 let, vykoná trest odnětí svobody uložený soudem pro mládež již v zařízení pro dospělé.

3. Očekávaná délka výkonu trestu odnětí svobody

O skutečném trvání výkonu trestu odnětí svobody nejsou vedeny oficiální statistické údaje. Vězeňská statistika obsahuje pouze data o očekávané délce výkonu trestu odnětí svobody. Tu představuje délka uloženého trestu po odečtení doby výkonu vazby. Tato statistika nezahrnuje předčasné propuštění z výkonu trestu, např. v důsledku podmíněného propuštění z výkonu trestu nebo udělení milosti.

Podle statistických údajů má 22 % osob, které se nacházejí ve věznici k určitému dni, v zařízení strávit méně než šest měsíců. Podíl osob, jež by měly strávit ve věznici dobu od 6 do 12 měsíců, je téměř stejně vysoký, a sice 21 %. U 13 % lze očekávat pobyt ve věznici delší pěti let (graf 27). Tyto údaje jsou však velmi ovlivněny skutečností, že jsou vykazovány k určitému datu; pokud vezmeme osoby ve věznici, které zahájily výkon trestu v průběhu určitého roku, je podíl osob, odsouzených ke krátkodobému trestu (do jednoho roku) výrazně vyšší.

Graf 27: Očekávaná délka výkonu trestu odnětí svobody* - celé Německo
Vězeňská populace celkem: 63 373

* Uložený trest po odečtení započtené vazby.

Pramen: Vězeňská statistika za rok 2004, publikovaná Spolkovým statistickým úřadem Wiesbaden (Fachserie 10, Reihe 4.1), tabulka 3.1; ke dni 31. 3.

VII. Opětné odsouzení

Prevence recidivy je jedním z nejdůležitějších úkolů trestního práva. Nakolik se to v Německu daří, není z větší části známo. Podrobné statistiky opětovného odsouzení, zahrnující veškeré sankce, nebyly nikdy pořizovány, ačkoliv se po nich volá již více než sto let. Poměrně detailní informace lze nalézt o počtech osob stíhaných policií a souzených soudem, pokud jde o jejich trestnou činnost, věk, pohlaví a uloženou sankci. Případné další kriminální chování těchto osob je však oficiálním statistikám zcela neznámé.

Ze současného oficiálního, zákonem upraveného statistického systému, využívajícího statistiky soudů a státních zastupitelství, lze pouze určit podíl odsouzených osob či vězňů s dřívějším odsouzením. Takové podíly předchozího odsouzení však nejsou totožné s mírou opětovného odsouzení. Určitý prospektivní obrázek lze získat jen ze statistik probační služby, jež zahrnují údaje o osobách, jimž byl zrušen odklad výkonu trestu „zcela či zčásti z důvodu spáchání dalšího trestného činu“ (viz výše V.).

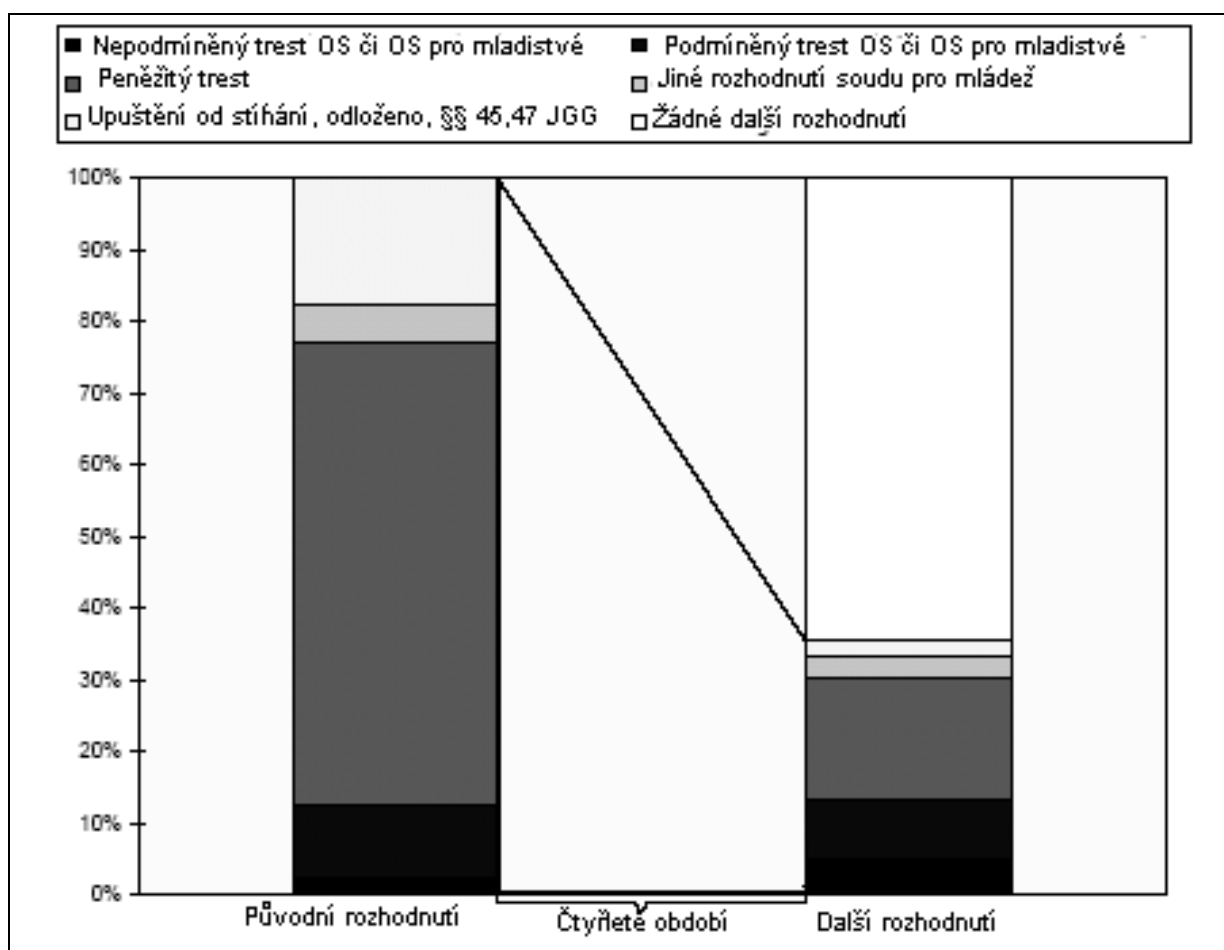
Naproti tomu jedinečná data Spolkového ústředního rejstříku umožňují další sledování osoby, jež se stala předmětem zájmu systému trestní justice. V průběhu osmdesátých let sám Spolkový ústřední rejstřík provedl první vyhodnocení. Po přípravných konceptuálních pracích Kriminologische Zentralstelle a prvním zkušebním kole od roku 1995 dále Spolkový ústřední rejstřík z iniciativy Spolkového ministerstva spravedlnosti zadal v roce 1999 vytvoření upravené statistiky opětovného odsouzení. Výsledky jsou v současné době k dispozici (Legalbewährung nach strafrechtlichen Sanktionen - Eine kommentierte Rückfallstatistik od Jörga-Martina Jehle, Wolfganga Heinze and Petera Sutterera; Bundesjustizministerium (Hrsg.), Berlín 2003).

Uvedený materiál poprvé v Německu uspokojil poptávku po statistice opětovného odsouzení, zahrnující veškeré trestněprávně sankcionované pachatele. Pro tyto účely byly všechny osoby, jimž byla v daném roce uložena trestní sankce, nebo které byly v daném roce propuštěny z výkonu trestu odnětí svobody, sledovány po dobu čtyř let, zda se dopustí další trestné činnosti. Databází pro tato hodnocení jsou záznamy do Ústředního rejstříku a Rejstříku výchovných opatření podle zákona o soudnictví ve věcech mládeže, které jsou obvykle jako první po pěti letech vymazány. Cílem není sledovat osobní vývoj jednotlivců, ale pro statistické účely zredukovat velké množství dat na několik málo zpracovatelných a účelných kritérií a kategorií. To však neznamená konečné přepracování do určitého hodnotícího modelu ve smyslu pravidelných statistických výkazů, data (existující ve formě individuálních datových souborů) mohou být vyhodnocována i jiným způsobem.

Na základě údajů ze Spolkového ústředního rejstříku je možné podat informaci o míře opětovného odsouzení ve vztahu k určité sankci, trestnému činu, věku a pohlaví sankcionované osoby. Dále uvádíme shrnutí některých hlavních výsledků získaných z řady možných závěrů.

Většina odsouzených osob, jimž byl uložen trest či jiné opatření podle trestního práva pro mladistvé anebo – v případě osob odsouzených k trestu odnětí svobody - které byly propuštěny z výkonu trestu odnětí svobody v roce 1994, se po celou dobu následujících 4 let nedopustila dalšího trestného činu (graf 28; viz též tabulky 29a a 29b v příloze). Jen přibližně jedna třetina (cca 35 %) je znovu registrována.

Graf 28: Druh původního rozhodnutí¹ a druh dalšího rozhodnutí²

¹ Není zahrnuto 1234 původních rozhodnutí, která nepatří do uvedených kategorií.

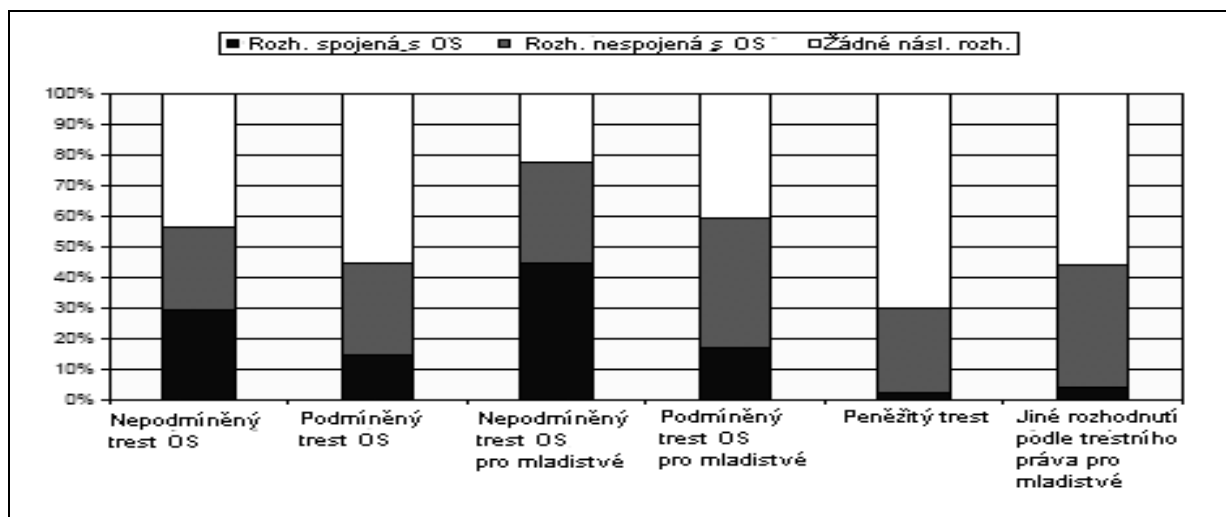
² Není zahrnuto 289 dalších rozhodnutí, která nepatří do uvedených kategorií.

Pramen: Jehle/Heinz/Sutterer, Legalbewährung nach strafrechtlichen Sanktionen, Berlín 2003, str. 33.

Při bližším pohledu na druh sankce lze pozorovat následující: mezi původními rozhodnutími jasně dominují peněžité tresty a opatření nespojená s odnětím svobody. Opatření spojená s odnětím svobody a trest odnětí svobody pro mladistvé představují poměrně malou část, zejména pokud jde o sankce nepodmíněné. U dalších rozhodnutí v průběhu sledované doby je však tento podíl odlišný: ačkoliv peněžité tresty a opatření podle trestního práva pro mladistvé nespojená s odnětím svobody tvoří většinu rozhodnutí, význam trestů odnětí svobody a odnětí svobody pro mladistvé roste.

Graf 29 (viz též tabulky 29a a 29b v příloze) ukazuje míru následného odsouzení podle druhu původního rozhodnutí. Proto je druh sankce uložené původním rozhodnutím shrnut do tří větších skupin podle obecného trestního práva (podmíněný a nepodmíněný trest odnětí svobody a peněžitý trest) a trestního práva pro mladistvé (podmíněný a nepodmíněný trest odnětí svobody pro mladistvé a jiná opatření trestního práva pro mladistvé). Výsledky naznačují, že čím je přísnější původní rozhodnutí, tím spíše dojde k opětovnému odsouzení – nejvyšší míru opětovného odsouzení ve výši 78 % lze pozorovat u nepodmíněného trestu odnětí svobody pro mladistvé, nejnižší ve výši 30% u peněžitého trestu.

Graf 29: Další rozhodnutí podle druhu původního rozhodnutí

* Pro účely přehledu jsou druhy uložené v dalším rozhodnutí rozděleny do dvou velkých skupin: všechny sankce nezahrnující nepodmíněný trest odnětí svobody či odnětí svobody pro mladistvé jsou označeny jako další rozhodnutí „nespojená s odnětím svobody“, takže do této skupiny patří i podmíněné tresty odnětí svobody či odnětí svobody pro mladistvé. Pouze nepodmíněný trest odnětí svobody či odnětí svobody pro mladistvé jsou dalšími rozhodnutími „spojenými s odnětím svobody“.

Pramen: Jehle/Heinz/Sutterer, Legalbewährung nach strafrechtlichen Sanktionen, Berlín 2003, str. 37.

Při dalším rozdělení podle druhu sankce uložené v následném rozhodnutí lze identifikovat dvě hlavní skupiny: veškerá opatření nezahrnující nepodmíněný trest odnětí svobody nebo trest odnětí svobody pro mladistvé jsou označena jako další opatření „nespojená s odnětím svobody“, ostatní jsou další rozhodnutí „spojená s odnětím svobody“. Podle očekávání přísnější původní rozhodnutí vedou k vyššímu podílu dalších rozhodnutí spojených s odnětím svobody: z osob, které byly propuštěny z výkonu trestu odnětí svobody pro mladistvé či výkonu trestu odnětí svobody se 45 %, resp. 29 % do věznice vrací.

Nejvýznamnější výsledky lze shrnout takto:

Pro většinu osob, které se stanou předmětem pozornosti systému trestní justice je trestná činnost (po sledované období) jednorázovou záležitostí. Pouze zhruba jedna třetina osob sankcionovaných podle trestního práva či propuštěná z výkonu trestu odnětí svobody se ve sledovaném období 4 let dopustí trestné činnosti znovu.

Pokud již dojde k dalšímu postižení podle trestního práva, obvykle se nejedná o skutečně vykonaný trest odnětí svobody – ve většině případů opětovného odsouzení je rozhodnutí mírnější.

Osoby, jež byly odsouzeny k trestu odnětí svobody, vykazují vyšší riziko opětovného odsouzení než osoby odsouzené k mírnějšímu trestu.

Podmíněné tresty mají lepší výsledky než vykonané tresty odnětí svobody a tresty odnětí svobody pro mladistvé.

Ačkoliv se většina vězňů dopouští další trestné činnosti, většina z nich se po propuštění do věznice nevrací.

Příloha

Tabulka 4.1a: Evidované trestné činy v letech 1963 - 2003

Rok	Bývalé Západní Německo a Berlín*	Index četnosti ¹ ; Bývalé Západní Německo a Berlín*	Celé Německo**	Index četnosti ¹ ; Celé Německo**
1963	1 678 840	2 914	-	-
1965	1 789 319	3 031	-	-
1967	2 074 322	3 465	-	-
1969	2 217 966	3 645	-	-
1971	2 441 413	3 983	-	-
1973	2 559 974	4 131	-	-
1975	2 919 390	4 721	-	-
1977	3 287 642	5 355	-	-
1979	3 533 802	5 761	-	-
1981	4 071 873	6 603	-	-
1983	4 345 107	7 074	-	-
1985	4 215 451	6 909	-	-
1987	4 444 108	7 265	-	-
1989	4 358 573	7 031	-	-
1991	4 752 175	7 311	-	-
1993	5 347 780	8 032	6 750 613	8 337
1994	5 138 663	7 665	6 537 748	8 038
1995	5 232 363	7 774	6 668 717	8 179
1996	5 254 557	7 768	6 647 598	8 125
1997	5 255 253	7 742	6 586 165	8 031
1998	5 149 955	7 576	6 456 996	7 869
1999	5 069 260	7 452	6 302 316	7 682
2000	5 074 482	7 439	6 264 723	7 625
2001	5 184 536	7 579	6 363 865	7 736
2002	5 349 423	7 785	6 507 394	7 893
2003	5 391 128	7 822	6 572 135	7 963

¹ Evidované trestné činy na 100.000 obyvatel.

* Do roku 1990 Západní Berlín, od roku 1991 celý Berlín.

** Údaje za celé Německo jsou k dispozici i pro roky 1991 a 1992, ovšem z důvodu potíží při jejich shromažďování nemohou být použity ke srovnání s následujícími roky. Od roku 1993 byly údaje týkající se bývalého Východního Německa obecně srovnatelné s údaji týkajícími se bývalého Západního Německa.

Pramen: Policejní statistika kriminality za příslušný rok, publikované Spolkovým úřadem kriminální policie Wiesbaden, tabulka 1.1., od roku 1997 oddíl 2.1.1.

Tabulka 4.2a: Vybrané násilné trestné činy v letech 1977 - 2003*

Rok	Násilné trestné činy celkem ¹	Úmyslná zabití ²	Znásilnění ³	Loupež atd. ⁴	Těžké a nebezpečné ublížení na zdraví ⁵
1977	83 545	2 644	6 725	21 265	52 628
1978	83 403	2 564	6 598	21 648	52 334
1979	87 889	2 632	6 576	21 950	56 487
1980	99 554	2 733	6 904	24 193	65 479
1981	106 762	2 963	6 925	27 710	68 876
1982	108 024	3 044	6 708	30 465	67 474
1983	105 421	2 768	6 763	29 561	66 057
1984	100 736	2 760	5 954	28 012	63 746
1985	102 967	2 796	5 919	29 685	64 314
1986	101 307	2 702	5 604	28 581	64 097
1987	100 003	2 651	5 281	28 122	63 711
1988	99 872	2 543	5 251	28 952	62 889
1989	102 645	2 415	4 987	30 152	64 840
1990	109 997	2 419	5 112	35 111	67 095
1991	126 245	2 583	5 454	44 638	73 296
1992	132 834	2 934	5 568	46 845	77 160
1993	160 680	4 259	6 376	61 757	87 784
1994	156 272	3 751	6 095	57 752	88 037
1995	170 170	3 960	6 175	63 470	95 759
1996	179 455	3 500	6 228	67 578	101 333
1997	186 447	3 312	6 636	69 569	106 222
1998	186 306	2 877	7 914	64 405	110 277
1999	186 655	2 851	7 565	61 420	114 516
2000	187 103	2 770	7 499	59 414	116 912
2001	188 413	2 641	7 891	57 108	120 345
2002	197 492	2 664	8 615	58 867	126 932
2003	204 124	2 541	8 766	59 782	132 615

* Do roku 1990 bývalé Západní Německo a Západní Berlín; roky 1991 a 1992 zahrnují celý Berlín; od roku 1993 celé Německo.

¹ „Násilné trestné činy“ zahrnují následující druhy trestných činů: úmyslná zabití (§ 211, § 212, § 213, § 216 trestního zákona)⁶; znásilnění a závažný sexuální nátlak (§ 177, odst. 2,3 a 4, § 178 trestního zákona)⁶; loupež, vydírání za použití násilí, loupež vůči řidiči motorového vozidla (§ 249 – § 252, § 255, § 316a trestního zákona)⁶; ublížení na zdraví s následkem smrti (§ 227 trestního zákona)⁶; těžké a nebezpečné ublížení na zdraví (§ 224 - § 226 trestního zákona)⁶; únos za účelem vydírání (§ 239a trestního zákona)⁶; brání rukojmí (§ 239b trestního zákona)⁶; útok na letecký provoz (§ 316c trestního zákona)⁶.

² „Úmyslná zabití“ zahrnují vraždu (§ 211 trestního zákona)⁶; zabití a usmrcení osoby na její žádost (§ 212, § 213, § 216 trestního zákona)⁶; od roku 1991 zahrnují údaje též případy vraždy a zabití spáchané mezi lety 1951 a 1989 a zaznamenané Ústřední vyšetřovací skupinou pro trestnou činnost státu a trestnou činnost v souvislosti se sjednocením.

³ Šestý zákon o reformě trestního práva (*6th Act on Criminal Law Reform*) upravuje znásilnění a sexuální nátlak společně v jednom ustanovení. Proto Policejní statistika kriminality vykazuje od roku 1998 jiné závažné formy sexuálního nátlaku společně se znásilněním v této kategorii, což patrně vysvětluje nárůst mezi rokem 1997 a následujícími lety.

⁴ Včetně vydírání za použití násilí a loupeže vůči řidiči motorového vozidla (§ 255, § 316a trestního zákona)⁶.

⁵ Do účinnosti Šestého zákona o reformě trestního práva včetně případů travičství (§ 229 trestního zákona).

⁶ Uvedená čísla ustanovení trestního zákona u jednotlivých trestných činů odpovídají znění Šestého zákona o reformě trestního práva. Před účinností tohoto zákona byla čísla a obsah některých ustanovení a počty trestných činů spadajících do určité kategorie kriminality částečně odlišné.

Pramen: Policejní statistika kriminality za příslušný rok, publikované Spolkovým úřadem kriminální policie Wiesbaden, tabulka 2.18., od roku 1997 oddíl 2.19.

**Tabulka 5a: Počty a index* podezřelých osob:
občané Německa podle věku a pohlaví – celé Německo**

Věková skupina	Podezřelé osoby			Index podezřelých	
	Celkem	Muži	Ženy	Muži	Ženy
Dospělí (21 a více)	1 258 205	954 973	303 232	3 395	985
Mladí dospělí (18 - 21)	194 350	155 267	39 083	12 046	3 179
Mladiství (14 – 17)	244 098	179 123	64 975	10 161	3 881
Děti ¹	100 643	71 280	29 363	2 965	1 286

* Index podezřelých = počet podezřelých osob na 100 000 obyvatel dané věkové skupiny.

¹ Děti starší 8 let.

Pramen: Policejní statistika kriminality za rok 2003, publikovaná Spolkovým úřadem kriminální policie Wiesbaden, tabulka 61, str. 99.

**Tabulka 8a: Důvody a délka trvání vazby
– bývalé Západní Německo a Berlín**

	Trestné činy		
	Celkem	Muži	Ženy
Osoby statisticky evidované ve výkonu vazby	926 758 34 414	763 277 31 635	163 481 2 779
Důvody vazby (možno více najednou)			
Útěk / nebezpečí útěku	32 705	30 042	2 663
Nebezpečí maření důkazů	1 509	1 392	117
Trestné činy proti životu (§ 112 odst. 3 tr. ř. ¹)	388	353	35
Nebezpečí opakování:			
- sexuálních trestných činů	368	359	9
- trestných činů podle § 112a odst. 1 bod 2 tr.ř. ¹	985	925	60
Délka trvání vazby:			
do 1 měsíce	10 901	9 658	1 243
přes 1 do 3 měsíců	8 378	7 655	723
přes 3 do 6 měsíců	8 372	7 919	453
přes 6 do 12 měsíců	5 257	4 966	291
přes 1 rok	1 506	1 437	69

¹ Trestní řád.

Pramen: Statistika odsouzení za rok 2003, publikovaná Spolkovým statistickým úřadem, Wiesbaden, tabulka 6.1.

Tabulka 12a: Osoby, o nichž soud pravomocně rozhodl a odsouzené osoby v letech 1963 – 2003 – bývalé Západní Německo a Berlín*

Rok	Osoby, o nichž soud pravomocně rozhodl	Odsouzené osoby	Podíl odsouzených mezi osobami, o nichž soud pravomocně rozhodl
1963	643 326	566 683	88 %
1965	643 948	570 392	89 %
1967	713 383	632 060	88 %
1969	710 047	618 173	87 %
1971	769 047	668 564	87 %
1973	807 936	698 912	87 %
1975	779 219	664 536	85 %
1977	882 855	722 966	82 %
1979	906 232	718 779	79 %
1981	952 091	747 463	79 %
1983	998 205	784 657	79 %
1985	924 912	719 924	78 %
1987	890 666	691 394	78 %
1989	888 089	693 499	78 %
1991	869 195	695 118	80 %
1993	931 051	760 792	82 %
1995	937 385	759 989	81 %
1997	960 334	780 530	81 %
1999	940 683	759 661	81 %
2001	890 099	718 702	81 %
2003**	911 848	736 297	81 %

* Do roku 1994 Západní Berlín; od roku 1995 celý Berlín.

** Za rok 2003 jsou k dispozici údaje o nových Länder kromě Saska – Anhaltska: Brandenbursko (rozhodnuto o 41 330, odsouzeno 34 077, podíl = 82 %), Meklenbursko přední Pomořansko (rozhodnuto o 24 611, odsouzeno 21 122, podíl = 86 %), Sasko (rozhodnuto o 69 988, odsouzeno 55 859, podíl = 80 %), Durynsko (rozhodnuto o 34 272, odsouzeno 25 497, podíl = 74 %).

Pramen: Statistika odsouzení za příslušný rok, publikované Spolkovým statistickým úřadem, Wiesbaden, tabulka 1.3 a 2.1.

**Tabulka 15a: Tresty odnětí svobody v letech 1970 – 2003
– bývalé Západní Německo a Berlín***

Rok	Tresty odnětí svobody celkem	podmíněné	nepodmíněné
1970	88 248	46 972	41 276
1971	94 135	51 385	42 750
1972	96 651	55 148	41 503
1973	96 589	57 842	38 747
1974	104 726	63 863	40 863
1975	94 019	57 924	36 095
1976	98 233	61 801	36 432
1977	101 540	65 631	35 909
1978	105 506	67 889	37 617
1979	103 325	67 278	36 047
1980	104 850	68 878	35 972
1981	108 390	71 223	37 167
1982	115 726	75 182	40 544
1983	118 638	77 391	41 247
1984	116 595	77 031	39 564
1985	111 876	74 147	37 729
1986	108 472	74 075	34 397
1987	108 528	74 239	34 289
1988	108 214	74 305	33 909
1989	104 890	70 783	34 107
1990	102 454	69 705	32 749
1991	100 766	68 407	32 359
1992	103 187	70 936	32 251
1993	110 429	76 496	33 933
1994	114 749	79 172	35 577
1995	115 767	80 516	35 251
1996	121 326	84 452	36 874
1997	126 775	87 440	39 335
1998	130 022	88 271	41 751
1999	130 693	89 052	41 641
2000	125 305	84 552	40 753
2001	123 533	83 015	40 518
2002	125 019	85 746	39 273
2003	127 511	88 043	39 468

* Do roku 1994 Západní Berlín; od roku 1995 celý Berlín.

Pramen: Statistika odsouzení za příslušný rok, publikované Spolkovým statistickým úřadem, Wiesbaden, tabulka 3.1.

**Tabulka 19a: Sankce podle trestního práva pro mladistvé
–bývalé Západní Německo a Berlín**

Sankce podle trestního práva pro mladistvé (pouze nejpřísnější sankce)	Trestné činy celkem	Bez trestných činů v dopravě
Zastavení trestního stíhání*	47 853	41 150
Odsouzeno celkem	101 562	86 923
z čehož:		
Výchovná opatření	7 001	5 934
z čehož: Pokyny ¹	22 118	18 896
Výchovná podpora ¹	240	225
Residenční péče ¹	53	50
Kázeňská opatření	77 273	64 255
z čehož: Výstraha ¹	27 925	22 949
Podmínka ¹	62 382	50 841
Detence ¹	18 992	17 649
Trest odnětí svobody pro mladistvé	17 288	16 734
Podmíněný	10 642	10 280
Nepodmíněný	6 646	6 454
Délka trestu odnětí svobody pro mladistvé		
6 – 12 měsíců	9 348	8 986
z čehož: Podmíněné	7 246	6 978
Nepodmíněné	2 102	2 008
1 – 2 roky	5 955	5 795
z čehož: Podmíněné	3 396	3 302
Nepodmíněné	2 559	2 493
2 – 5 let	1 882	1 851
5 – 10 let	103	102

* Řízení zastaveno pouze podle zákona o soudnictví ve věcech mládeže; Nezařazeny případy, kdy bylo řízení zastaveno podle trestního řádu (celkem trestných činů – 6373, bez trestných činů v dopravě – 5985).

¹ V jednotlivých hlavních kategoriích (kázeňská / výchovná opatření) jsou zařazeni pachatelé, u kterých se jednalo o nejpřísnější sankci. V rozpisu jednotlivých kázeňských opatření (výstraha, podmínka, detence pro mladistvé) a výchovných opatření (pokyny, výchovná podpora, residenční výchova) jsou zahrnuta *všechna* opatření tohoto druhu, bez ohledu na to, zda byla nejpřísnější sankcí či byla uložena vedle jiných sankcí. Celkový počet opatření v podskupinách tudíž převyšuje údaje o počtu opatření v obou hlavních kategoriích.

Pramen: Statistika odsouzení za rok 2003, publikovaná Spolkovým statistickým úřadem, Wiesbaden, tabulky 2.2, 2.3, 4.1 a 4.3.

**Tabulka 20a: Sankce podle trestního práva pro mladistvé
v letech 1970 - 2003* - bývalé Západní Německo a Berlín****

Rok	Trest odnětí svobody pro mladistvé	Kázeňská opatření	Výchovná opatření	Zastavení trestního stíhání
1970	11 687	73 841	4 065	28 285
1971	13 414	78 700	5 027	28 757
1972	15 296	79 011	4 835	28 964
1973	15 586	77 250	4 657	30 503
1974	16 088	77 587	6 155	31 254
1975	15 983	72 572	8 376	34 825
1976	17 947	79 277	9 961	48 908
1977	18 019	85 886	11 754	59 118
1978	18 673	92 379	13 740	66 004
1979	18 045	94 495	14 696	76 081
1980	17 982	98 090	16 577	82 518
1981	20 022	101 855	19 640	90 090
1982	22 083	104 136	23 541	55 886
1983	21 659	100 526	26 367	58 676
1984	19 733	89 156	24 708	96 248
1985	17 672	79 330	22 124	75 736
1986	16 364	72 064	19 892	69 637
1987	15 054	66 260	18 759	60 167
1988	15 003	63 415	18 273	55 505
1989	13 090	55 604	16 257	48 968
1990	12 103	50 193	14 978	45 236
1991	12 938	50 592	9 198	43 472
1992	13 040	51 428	7 371	42 343
1993	13 991	52 277	6 396	40 687
1994	13 998	52 276	5 691	41 696
1995	13 880	56 357	6 494	46 428
1996	15 146	59 385	6 315	45 940
1997	16 399	64 696	6 712	50 029
1998	17 220	68 207	6 574	52 903
1999	17 645	69 769	6 188	50 085
2000	17 753	69 892	6 195	50 392
2001	17 722	72 167	6 786	48 106
2002	17 684	76 643	7 155	49 315
2003	17 288	77 273	7 001	47 853

* Údaje za roky 1982 a 1983 nezahrnují řízení zastavená podle § 45 odst. 3 (dříve § 45 odst. 1) zákona o soudnictví ve věcech mládeže

** Do roku 1994 Západní Berlín; od roku 1995 celý Berlín.

Pramen: Statistika odsouzení za příslušný rok, publikované Spolkovým statistickým úřadem, Wiesbaden, tabulky 2.2 a 2.3.

Tabulka 22a: Důvody ukončení zkušební doby*
- bývalé Západní Německo a Berlín**

	Zkušební doba ukončena podle trestního práva pro dospělé		Zkušební doba ukončena podle trestního práva pro mladistvé	
Celkem	100,0 %	36 737	100,0 %	17 466
Upuštění od výkonu trestu	54.5 %	20 007	32.6 %	5 693
Splnění probačního příkazu	5.7 %	2 089	16.4 %	2 868
Zrušení probačního příkazu	8.0 %	2 926	2.1 %	363
Odvolání probace, z toho	31.9 %	11 715	16.5 %	2 882
- zcela či zčásti v důsledku nového trestného činu	26.5 %	9 743	12.1 %	2 122
- z jiných důvodů	5.4 %	1 972	4.4 %	760
Zahrnutí do nového trestu			25.3 %	4 420
Zahlazení odsouzení			6.2 %	1 083
Nařízení výkonu trestu, z toho			0.9 %	157
- - zcela či zčásti v důsledku nového trestného činu			0.6 %	105
- z jiných důvodů			0.3 %	52

* Pouze zkušební doby, v nichž vykonávali dohled probační úředníci na plný úvazek.

** Kromě Hamburku.

Pramen: Statistika probační služby za rok 2002, publikovaná Spolkovým statistickým úřadem, Wiesbaden (Fachserie 10, Reihe 5), tabulka 3.2.

Tabulka 24a: Počet vězňů a osob ve vazbě podle druhu odnětí svobody*

Rok	Celkem: celé Německo	Celkem: bývalé Západní Německo a Berlín ¹	Trest odnětí svobody ²	Vazba ²	Zařízení pro mladé pachatele ²	Jiný důvod (včetně preventivní detence) ²
1970		42 999	23 965	13 038	4 709	1 287
1971		46 608	25 805	14 489	4 924	1 390
1972		49 903	27 418	15 502	5 633	1 350
1973		50 522	27 504	15 943	5 497	1 578
1974		50 142	27 798	15 556	5 429	1 359
1975		49 676	28 039	14 773	5 489	1 375
1976		49 754	28 679	14 181	5 597	1 297
1977		50 979	29 846	14 152	5 791	1 190
1978		50 395	30 006	13 496	5 681	1 212
1979		51 051	29 635	14 470	5 741	1 205
1980		51 889	30 072	14 929	5 691	1 197
1981		53 597	31 009	15 636	5 858	1 094
1982		57 277	33 088	16 539	6 362	1 288
1983		55 816	33 788	14 600	6 233	1 195
1984		53 166	33 014	13 303	5 699	1 150
1985		50 225	31 825	12 254	5 134	1 012
1986		45 666	28 613	11 373	4 654	1 026
1987		44 903	27 898	11 527	4 288	1 190
1988		44 804	27 815	11 703	4 215	1 071
1989		43 900	26 837	12 222	3 773	1 068
1990		44 335	25 581	14 070	3 421	1 263
1991		45 892	25 803	15 292	3 322	1 475
1992		49 106	26 345	17 290	3 384	2 087
1993	59 833	53 482	27 625	18 897	3 691	3 269
1994	60 289	52 565	28 964	17 056	3 537	3 008
1995	61 108	52 462	29 853	16 725	3 525	2 359
1996	64 680	55 257	31 626	17 424	3 748	2 459
1997	68 029	57 578	33 537	16 954	4 067	3 020
1998	69 917	58 686	35 313	16 246	4 419	2 708
1999	69 214	57 831	35 698	14 921	4 522	2 690
2000	70 252	57 832	35 783	14 729	4 656	2 665
2001	70 203	58 134	35 959	14 897	4 712	2 566
2002	70 977	58 931	37 105	14 615	4 735	2 476
2003	81 176	67 899	45 087	14 633	5 096	3 083
2004	81 166	67 970	46 094	13 959	5 098	2 819

* údaje až do roku 2002 uvedeny vždy ke dni 31. 12., následně vždy ke dni 31. 3.; nejsou zahrnuty osoby dočasně nepřítomné (31. 3. 2004 se ve Spolkové republice Německo jednalo celkem o 1413 osob, v Západním Německu a Berlíně¹ o 1206 osob).

¹ Do roku 1990 Západní Berlín, od roku 1991 celý Berlín.

² Pouze bývalé Západní Německo a Berlín¹.

Pramen: Vězeňské statistiky za příslušný rok, publikované Spolkovým statistickým úřadem, Wiesbaden (do roku 2002 Fachserie 10, Reihe 4.2, strana 5, ke dni 31. 12.; od roku 2003 nová publikace, Aktuální počty osob ve výkonu trestu a vazby, ke dni 31. 3.).

**Tabulka 29a: Nejprísnejší nová opatrení po výkone sankce,
podle druhu sankce**

	Druhy sankcí uložených původním rozhodnutím						
	Celkem	OS NEPO	OS PO	OSpM NEPO	OSpM PO	Peněžit ý trest	Jiné ZSM
Případů celkem	946 136	19 551	85 460	3 265	8 676	612 747	216 437
Žádne NO	608 264	8 523	47 283	724	3 502	427 893	120 339
NO, zahrnující	337 872	11 028	38 177	2 541	5 174	184 854	96 098
A. Trest OS	109 272	8 275	24 187	1 879	2 548	62 491	9 892
cca 5 let	1 319	231	272	56	42	628	90
cca 2-5 let	7 185	1 046	1 435	328	292	3 364	720
cca 1 – 2 roky	7 855	1 384	2 209	415	345	2 790	712
NEPO	6 747	292	969	85	176	4 244	981
PO	14 506	2 094	5 041	416	484	5 373	1 098
6 – 12 měsíců NEPO	28 882	1 324	5 652	293	610	17 800	3 203
PO	9 723	991	3 707	135	199	4 059	632
do 6 měsíců NEPO	33 055	913	4 902	151	400	24 233	2 456
PO							
B. Trest OSpM	16 176	0	8	169	335	502	15 162
cca 5 let	108	0	0	4	1	7	96
cca 2-5 let	2 523	0	1	45	49	79	2 349
cca 1 – 2 roky	2 551	0	2	51	46	63	2 389
NEPO	3 264	0	0	29	73	122	3 040
PO	1 112	0	3	21	45	28	1 015
6 – 12 měsíců NEPO	6 618	0	2	19	121	203	6 273
PO							
C. Peněžité trest	160 222	2 715	13 915	460	1 726	121 191	20 215
D. Jiné ZSM	51 936	3	20	30	557	534	50 792
Detence	8 863	0	4	13	202	128	8 516
Opatření SpM	20 096	1	2	8	190	219	19 676
Rozh. dle § 45, § 47	22 973	2	14	9	165	187	22 596
E. O./vedl.tr. dle tr.ř.	84 865	2 757	10 730	539	1 081	55 590	14 168
Prev. det. (po VT)	47	36	2	0	1	7	1
Umístění v PL	47	36	2	0	1	7	1
Umístění v LZ	1 316	217	349	48	30	521	151
Dohled nad chov.	1 013	191	239	39	24	427	93
Odn./poz. ŘO	64 940	1 704	7 895	339	800	43 742	10 460
Zákaz řízení MV	9 867	283	1 295	30	103	6 068	2 088

NO: nové opatření (všechna opatření uvedená pod písm. A, B, C, D, samostatná opatření i odnětí svobody nahrazující trest)

OS: trest odnětí svobody

OSpM: trest odnětí svobody pro mladistvé

NEPO: nepodmíněný

PO: podmíněný

Opatření SpM: opatření uložené soudcem pro mládež (výchové opatření, kázeňské opatření, § 27 JGG)

Jiné ZSM: jiná rozhodnutí podle zákona o soudnictví ve věcech mládeže (veškeré další sankce, též § 3, kromě odnětí svobody pro mladistvé)

Rozh. dle § 45, § 47: rozhodnutí podle § 45 a § 47 (ZSM)
O./vedl.tr. dle tr.ř.: jiná opatření a vedlejší tresty podle trestního zákona
Prev. det. (po VT): preventivní detence (po výkonu trestu)
Umístění v PL: umístění v psychiatrické léčebně
Umístění v LZ: umístění v léčebně závislostí
Dohled nad chov.: dohled nad chováním
Odn./poz. ŘO: odnětí / pozastavení řídičského oprávnění
Zákaz řízení MV: zákaz řízení motorových vozidel

Pramen: Jehle/Heinz/Sutterer, Legalbewahrung nach strafrechtlichen Sanktionen, Berlin 2003, str. 103.

Tabulka 29b: Nejprísnejší nová opatrení po výkone sankce, podle druhu sankce v procentech

	Druhy sankcí uložených původním rozhodnutím						
	Celkem	OS NEPO	OS PO	OSpM NEPO	OSpM PO	Peněžitý trest	Jiné ZSM
Případů celkem	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00
Žádné NO	64,29	43,59	55,33	22,17	40,36	69,83	55,60
NO, zahrnující	35,71	56,41	44,67	77,83	59,64	30,17	44,40
A. Trest OS	11,55	42,33	28,30	57,55	29,37	10,20	4,57
cca 5 let	0,14	1,18	0,32	1,72	0,48	0,10	0,04
cca 2-5 let	0,76	5,35	1,68	10,05	3,37	0,55	0,33
cca 1 – 2 roky NEPO	0,83	7,08	2,58	12,71	3,98	0,46	0,33
PO	0,71	1,49	1,13	2,60	2,03	0,69	0,45
6 – 12 měsíců NEPO	1,53	10,71	5,90	12,74	5,58	0,88	0,51
PO	3,05	6,77	6,61	8,97	7,03	2,90	1,48
do 6 měsíců NEPO	1,03	5,07	4,34	4,13	2,29	0,66	0,29
PO	3,49	4,67	5,74	4,62	4,61	3,95	1,13
B. Trest OSpM	1,71	0,00	0,01	5,18	3,86	0,08	7,01
cca 5 let	0,01	0,00	0,00	0,12	0,01	0,00	0,04
cca 2-5 let	0,27	0,00	0,00	1,38	0,56	0,01	1,09
cca 1 – 2 roky NEPO	0,27	0,00	0,00	1,56	0,53	0,01	1,10
PO	0,34	0,00	0,00	0,89	0,84	0,02	1,40
6 – 12 měsíců NEPO	0,12	0,00	0,00	0,64	0,52	0,00	0,47
PO	0,70	0,00	0,00	0,58	1,39	0,03	2,90
C. Peněžitý trest	16,93	13,89	16,28	14,09	19,89	19,78	9,34
D. Jiné ZSM	5,49	0,02	0,02	0,92	6,42	0,09	23,47
Detence	0,94	0,00	0,00	0,40	2,33	0,02	3,93
Opatření SpM	2,12	0,01	0,00	0,25	2,19	0,04	9,09
Rozh. dle § 45, § 47	2,43	0,01	0,02	0,28	1,90	0,03	10,44
E. O./vedl.tr. dle tr.ř.	8,97	14,10	12,56	16,51	12,46	9,07	6,55
Prev. det. (po VT)	0,00	0,18	0,00	0,00	0,01	0,00	0,00
Umístění v PL	0,00	0,18	0,00	0,00	0,01	0,00	0,00
Umístění v LZ	0,14	1,11	0,41	1,47	0,35	0,09	0,07
Dohled nad chov.	0,11	0,98	0,28	1,19	0,28	0,07	0,04
Odn./poz. ŘO	6,86	8,72	9,24	10,38	9,22	0,07	4,83
Zákaz řízení MV	1,04	1,45	1,52	0,92	1,19	0,99	0,96

- NO: nová opatření (všechna opatření uvedená pod písm. A, B, C, D, samostatná opatření i odnětí svobody nahrazující trest)
- OS: trest odnětí svobody
- OSpM: trest odnětí svobody pro mladistvé
- NEPO: nepodmíněný
- PO: podmíněný
- Opatření SpM: opatření uložené soudcem pro mládež (výchovné opatření, kázeňské opatření, § 27 JGG)
- Jiné ZSM: jiná rozhodnutí podle zákona o soudnictví ve věcech mládeže (veškeré další sankce, též § 3, kromě odnětí svobody pro mladistvé)
- Rozh. dle § 45, § 47: rozhodnutí podle § 45 a § 47 (ZSM)
- O./vedl.tr. dle tr.ř.: jiná opatření a vedlejší tresty podle trestního zákona
- Prev. det. (po VT): preventivní detence (po výkonu trestu)

Umístění v PL: umístění v psychiatrické léčebně
Umístění v LZ: umístění v léčebně závislosti
Dohled nad chov.: dohled nad chováním
Odn./poz. ŘO: odnětí / pozastavení řidičského oprávnění
Zákaz řízení MV: zákaz řízení motorových vozidel

Pramen: Jehle/Heinz/Sutterer, Legalbewährung nach strafrechtlichen Sanktionen, Berlin 2003, str. 38.

Trestní justice v Německu

Fakta a čísla

Autor: Jörg-Martin Jehle

Asistent: Marianne Wade

Překlad: Agentura Pylon

Vydavatel: Institut pro kriminologii a sociální prevenci
Nám. 14. října 12
150 21 Praha 5
www.kriminologie.cz

Určeno: Pro odbornou veřejnost

Tiskárna: Vydavatelství KUFR
František Kurzweil
Naskové 3, Praha 5

Dáno do tisku: říjen 2006

Vydání: první

Náklad: 150 výtisků

ISBN 80-7338-053-6